

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

Monitoring banków 2011

Monitoring of banks 2011

STATISTICAL ANALYSES AND STUDIES

STUDIA I ANALIZY STATYSTYCZNE

WARSZAWA 2012 WARSAW

Opracowanie publikacji

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

DEPARTAMENT STUDIÓW MAKROEKONOMICZNYCH I FINANSÓW

Preparation of the publication

CENTRAL STATISTICAL OFFICE

MACROECONOMICS STUDIES AND FINANCE DEPARTMENT

kierujący

supervisor

Mirosław Błazej

Dyrektor Departamentu Studiów

Makroekonomicznych i Finansów GUS

Director of Macroeconomic Studies and Finance

Department CSO

zespół

team

Magdalena Mądra

Maciej Banaś

Wojciech Bąbik

Katarzyna Gałczyńska

Katarzyna Golik

Joanna Kulczycka

aneks statystyczny

statistical appendix

Wojciech Bąbik

Marzena Dąbrowska

projekt okładki

cover design

Lidia Motrenko-Makuch

druk i oprawa

printed by

Zakład Wydawnictw Statystycznych

Statistical Publishing Establishment

ISSN: 1689-4626

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<http://www.stat.gov.pl>

ZAKŁAD WYDAWNICTW STATYSTYCZNYCH, 00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (0 22) 608 32 10, 608 38 10

PRZEDMOWA

Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu wydanie publikacji *Monitoring banków 2011*. Głównym jej celem jest przedstawienie informacji dotyczących działalności i wyników finansowych sektora bankowego w Polsce na tle uwarunkowań makroekonomicznych oraz sytuacji na krajowym oraz światowych rynkach finansowych.

W publikacji wykorzystano dane pochodzące ze sprawozdawczości Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, a także inne dane i informacje publikowane przez instytucje międzynarodowe, w tym Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejski Bank Centralny (EBC), Komisję Europejską oraz Międzynarodową Organizację Pracy.

W publikacji prezentujemy główne tendencje rozwojowe sektora bankowego oraz analizę wyników finansowych polskich banków i wskaźniki określające ich standing finansowy. W części tabelarycznej (także Aneks Statystyczny w formie elektronicznej) zawarte zostały informacje o bilansie, rachunku zysków i strat, rachunku przepływów pieniężnych i adekwatności kapitałowej poszczególnych grup banków.

Przekazując Państwu *Monitoring Banków 2011*, autorzy publikacji proszą o uwagi, komentarze i wnioski, które będą wykorzystane w doskonaleniu następnych edycji.

Dyrektor Departamentu

Studiów Makroekonomicznych i Finansów

Mirosław Błażej

Warszawa, grudzień 2012 r.

PREFACE

The Central Statistical Office presents Monitoring of Banks 2011. The aim of this publication is to present data on banking sector in Poland with reference to the macroeconomic situation as well as to the conditions of international and national financial markets.

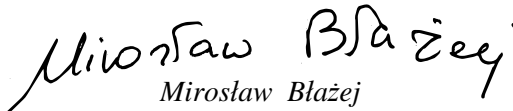
Data presented comes from the reports of the National Bank of Poland and the Polish Financial Supervision Authority, but also from international institutions, such as the International Monetary Fund, the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), European Central Bank (ECB), the European Commission and the International Labour Organization.

In the publication there are presented main trends of the banking sector, analysis of the financial results of Polish banks and financial standing indicators. Statistical Annex (also in electronic form) includes assets balance, profit and loss and cash flow statements as well as capital adequacy of particular groups of banks.

Any comments and suggestions are very welcomed and will constitute a valuable input for subsequent releases of this publication.

Director of Macroeconomic Studies and

Finance Department

Mirosław Błażej

Warsaw, December 2012

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Str.
Przedmowa	3
Uwagi metodyczne	7
Słowniczek pojęć	9
I. Sytuacja społeczno-gospodarcza na świecie i w UE	11
I.1. Wzrost gospodarczy	11
I.2. Sytuacja finansów publicznych na świecie	12
I.3. Handel międzynarodowy	13
I.4. Rynek pracy	14
I.5. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	15
I.6. Sytuacja na globalnych rynkach finansowych	16
II. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze sektora bankowego w Polsce	19
II.1. Wzrost gospodarczy	19
II.2. Sytuacja finansów publicznych	20
II.3. Rynek pracy	20
II.4. Sytuacja dochodowa ludności	22
II.5. Rynek mieszkaniowy	23
II.6. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw	24
II.7. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	25
II.8. Rynek finansowy	26
III. Sektor bankowy na świecie i w UE	28
III.1. Polityka monetarna	28
III.2. Inicjatywy legislacyjne dotyczące rynków finansowych	29
III.3. Sytuacja sektora bankowego na świecie i w UE	31
IV. Uwarunkowania systemowe i regulacyjne sektora bankowego w Polsce	38
IV.1. Polityka monetarna	38
IV.2. Regulacje polskiego rynku finansowego	39
IV.3. Polityka kredytowo-depozytowa banków w Polsce	43
V. Polski sektor bankowy	47
V.1. Struktura podmiotowa sektora bankowego w Polsce	47
V.2. Adekwatność kapitałowa	53
V.3. Rachunek przepływów pieniężnych	56
V.4. Wyniki finansowe polskiego sektora bankowego	61
Podsumowanie	73
Bibliografia	74
Aneks Statystyczny – wybrane tablice	75
Objaśnienia skrótów	150
Spis wykresów w tekście	152
Spis tablic w tekście	154
Aneks Statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie xls	155

UWAGI METODYCZNE

Prezentowane dane polskiego sektora bankowego pochodzą z systemu informacji statystycznej Narodowego Banku Polskiego i są zbierane od poszczególnych banków na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity ogłoszony w Dz.U. 2005 nr 1, poz. 2 wraz z późn. zm.) oraz zgodnie z uchwałą nr 23/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 lipca 2003 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz.Urz. NBP z 2003 r. nr 16, poz. 26 z późn. zm.). Ze względu na to, że nowelizacja ww. uchwały (weszła w życie 1 marca 2010 r.) spowodowała zasadnicze zmiany w układzie i treści sprawozdań składanych przez banki, dane statystyczne prezentowane w niniejszej publikacji obejmują tylko lata 2010-2011.

Dane statystyczne dotyczące sektora bankowego zostały przekazane przez Narodowy Bank Polski do Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 27 września 2012 r. Dane te są odzwierciedleniem stanu finansowego banków na dzień 27 września 2012 r., to znaczy, że nie uwzględniają ewentualnych korekt danych złożonych przez banki po tym terminie.

Prezentowane dane zawierają bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych, adekwatność kapitałową, strukturę kredytów i depozytów oraz dane o sieci dystrybucji i zatrudnienia. Dane zostały przedstawione dla całego polskiego sektora bankowego ogółem oraz w rozbiciu na dziesięć analitycznych grup banków. Grupy banków komercyjnych i spółdzielczych stanowią podstawowy podział sektora bankowego i łącznie składają się na grupę banków ogółem. Pozostałe grupy obejmują banki komercyjne charakteryzujące się określonym zakresem działalności, wartością aktywów lub faktem, że ich akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Ze względu na to, że banki komercyjne mogą być zaklasyfikowane do kilku grup banków jednocześnie, dane z poszczególnych grup innych niż banki komercyjne i spółdzielcze nie sumują się do wartości ogółem.

METHODICAL NOTES

Data presented for the polish banking sector comes from statistical system of the National Bank of Poland, and is collected on the basis of The Act on the National Bank of Poland of August 29, 1997 as published in Dziennik Ustaw (Polish Journal of Laws) of 2005 no 1, item 2 with further modifications, and according to resolution no 23/2003 of National Bank of Poland Board of July 25, 2003 about method and detailed rules of transmitting information from bank to the National Bank of Poland concerning essential data for monetary policy and periodic assessment of monetary situation of state and financial situation of banks and risk of banking sector (Dz.Urz. NBP of 2003 r. no 16, item 26 with further modifications). Due to the fact, that an amendment of the resolution (came into effect on the March 1st 2010) introduced important changes in layout and content of bank reports provided, statistical data presented in this publication only cover years 2010-2011.

Statistical data on a banking sector was transferred to the Central Statistical Office from the National Bank of Poland on September 27th 2012. Data reflects financial condition of banks on the September 27th 2012, and does not take into account changes made by individual banks after this term.

Data presented include: annual balance, income and cash flow statements, capital adequacy, structure of credits and deposits as well as the data about distribution network and employment. Data contented in publications presents information for all banking sector in Poland and in division into ten analytic groups of banks. Commercial and cooperative groups of banks constitute the main division of banking sector and set for the group banks in total. Remaining groups of commercial banks are characterized by definite scale of performance, value of assets and banks, which are quoted on Warsaw Stock Exchange. Commercial banks can be classified in more than one group at the same time, therefore the data from separate group (different than commercial and cooperatives banks group) is not summing up to the same value as total value for banking sector.

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Aktywa przychodowe – lokaty w bankach centralnych, aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy), inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, aktywa finansowe zabezpieczające, różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczone, nieruchomości inwestycyjne, inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych.

Aktywa nieprzychodowe – kasa i nieoprocentowane operacje z bankiem centralnym, wartości niematerialne i prawne, nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, pozostałe aktywa, aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.

Koszty działalności operacyjnej – koszty działalności bankowej i inne koszty operacyjne.

Operacje niekontynuowane – operacje związane z rodzajem działalności zaniechanej przez bank lub aktywami utrzymywanymi w celu ich sprzedaży, spełniającymi warunki Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF nr 5):

- a) stanowią odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej obszar geograficzny,
- b) stanowią część pojedynczego, skoordynowanego planu zbycia odrębnej, ważnej dziedziny działalności jednostki lub jej geograficznego obszaru działalności, lub
- c) dotyczą jednostki zależnej nabytej wyłącznie w celu jej odsprzedaży.

Przychody z działalności operacyjnej – przychody z działalności bankowej i inne przychody operacyjne.

Sektor finansowy – jednostki, których główną działalnością jest pośrednictwo finansowe, tj. nabywanie aktywów finansowych przy równoczesnym zaciąganiu zobowiązań na własny rachunek w wyniku przeprowadzania rynkowych transakcji finansowych oraz jednostki świadczące usługi pomocnicze w stosunku do pośrednictwa finansowego.

Sektor niefinansowy – jednostki, których główną działalnością jest produkcja i obrót dobrami lub świadczenie usług niefinansowych, jednostki wykonujące funkcje o charakterze niefinansowym oraz osoby fizyczne.

Wskaźnik zwrotu na aktywach ROA – wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego netto do wielkości aktywów netto.

Wskaźnik zwrotu z kapitału ROE – wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego netto do wielkości kapitału własnego.

VOCABULARY

Revenue bearing assets – deposits in central banks, financial assets held for trading, financial assets designated at fair value through profit and loss, available-for-sale financial assets, loans and other receivables (including financial leases), held-to-maturity investments, derivatives – hedge accounting, changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk, investment property, investments in subsidiaries, associates and joint.

Non-revenue bearing assets – cash and non-interest bearing balances with the Central Bank, intangible assets, property, plant and equipment, income tax assets, other assets, non-current assets and disposal groups classified as held for sale.

Operating expenses – cost of banking activities and other operating costs.

Discontinued operations – operations related to the kind of activity which has been given up by the bank or assets maintained with the purpose of selling them, meeting the following conditions of International Financial Reporting Standards (IFRS 5):

- a) they are a separate, significant line of business or regard a geographical area of activity,
- b) they form a part of the plan to give up a significant line of business or a geographical area of activity, or
- c) they refer to a subsidiary entity purchased with the purpose of reselling it.

Income from operating activities – income from banking activities and other operating income.

Financial sector – entities whose main operations are financial intermediary services, i.e. purchasing financial assets, together with taking on liabilities on the entity's own account as a result of conducting financial transactions in the market, as well as entities providing services supporting the financial intermediary services.

Non-financial sector – the entities whose main operations are the production and trading with goods or providing non-financial services, entities performing non-financial functions and natural persons.

Return on assets ROA – a percentage relation of net profit/loss to value of net assets.

Return on equity ROE – a percentage relation of net profit/loss to value of own equity.

I. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA ŚWIECIE I W UE

I. 1. Wzrost gospodarczy

W 2011 r. nastąpiło spowolnienie odbudowy gospodarczej po kryzysie z lat 2008-2009. Wzrost PKB na świecie wyniósł 3,8% i był niższy o 1,3 p. proc. niż w 2010 r. Osłabienie aktywności gospodarczej dotyczyło w szczególności krajów rozwiniętych, w których wzrost wyniósł 1,6% i był niższy o 1,4 p. proc. od notowanego w roku poprzednim. W krajach rozwijających się wzrost był na poziomie 6,2% odnotowując spadek o 1,2 p. proc. w relacji do wzrostu w tej grupie gospodarek w 2010 r.

Tabl. 1. PKB w wybranych regionach i krajach na świecie (ceny stałe)

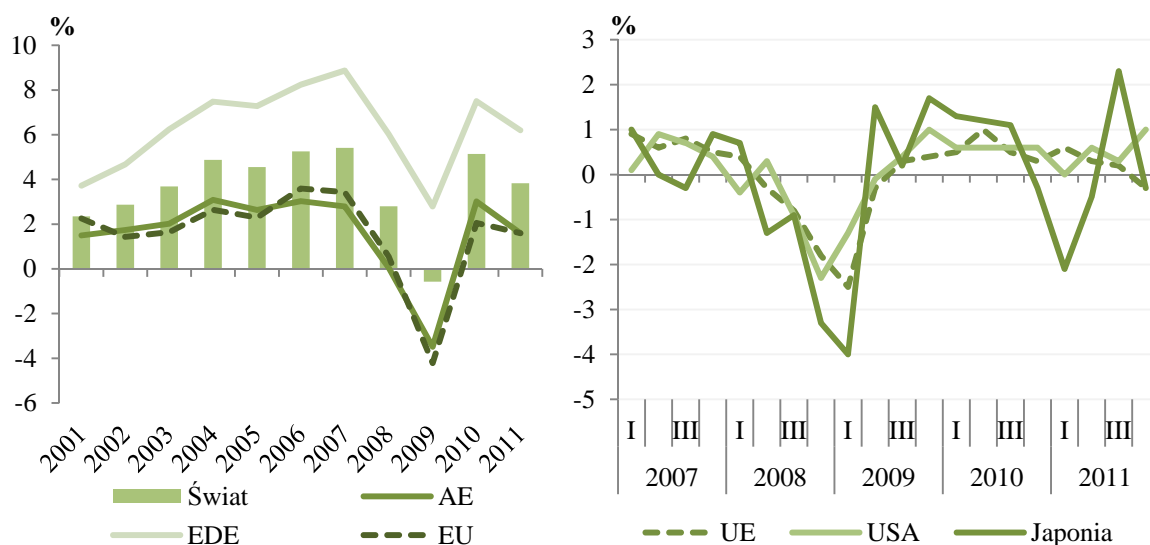
	2007	2008	2009	2010	2011
	w %				
Świat	5,4	2,8	-0,6	5,1	3,8
Gospodarki wysoko rozwinięte (AE)	2,8	0,1	-3,5	3,0	1,6
Unia Europejska (EU).....	3,4	0,6	-4,2	2,1	1,6
Stany Zjednoczone Ameryki.....	1,9	-0,3	-3,1	2,4	1,8
Japonia.....	2,2	-1,0	-5,5	4,5	-0,8
Gospodarki wschodzące i rozwijające się (EDE)	8,7	6,1	2,7	7,4	6,2
Rozwijające się kraje Azji.....	11,4	7,9	7,0	9,5	7,8
Chiny.....	14,2	9,6	9,2	10,4	9,2
Indie.....	10,0	6,9	5,9	10,1	6,8
Ameryka Łacińska.....	5,8	4,2	-1,5	6,2	4,5
Brazylia.....	6,1	5,2	-0,3	7,5	2,7
Europa Środkowa i Wschodnia.....	5,4	3,2	-3,6	4,6	5,3
Polska.....	6,8	5,1	1,6	3,9	4,3

Źródło: MFW (WEO).

Na spowolnienie aktywności gospodarczej w krajach rozwiniętych, szczególnie strefy euro, miała wpływ pogarszająca się sytuacja na rynku długu publicznego oraz wiążąca się z tym niestabilność finansowa, jak i pogorszenie oczekiwań podmiotów gospodarczych. Także wzrost cen ropy naftowej, wynikający m.in. z wojny domowej w Libii oraz napięcie politycznych na Bliskim Wschodzie, wpłynął na kondycję globalnej gospodarki. Jednym z wyjątków wśród krajów rozwiniętych były Stany Zjednoczone Ameryki, gdzie aktywność gospodarcza przyspieszyła w drugiej połowie 2011 r., czemu towarzyszyła poprawa na rynku pracy oraz odbudowa kredytowania gospodarki. Z kolei aktywność w gospodarkach rozwijających się utrzymywała się na wysokim poziomie głównie dzięki silnemu popytowi wewnętrznemu w krajach Azji.

Światowym liderem pod względem wzrostu gospodarczego w latach 2007-2011 pozostawały kraje rozwijające się Azji, których PKB w tym okresie wzrósł o 36,5% (w tym w Chinach o 44,6%). W gospodarkach Ameryki Łacińskiej skumulowany wzrost wyniósł 13,8%, a dla krajów rozwiniętych było to -0,1%.

Wraz z kontynuacją odbudowy gospodarczej ceny towarów i usług konsumpcyjnych na świecie w 2011 r. rosły w tempie 4,9%, tj. szybciej niż w poprzednim roku, kiedy tempo ich wzrostu wyniosło 3,7%.

Wykres 1. Zmiany PKB^a

^a Agregaty krajów na wykresie po lewej stronie według MFW, tłumaczenie i opis w spisie skrótów.

Źródło: MFW

Aktywność gospodarcza w Unii Europejskiej utrzymywała się na niskim poziomie. Zgodnie z danymi Eurostatu, wzrost PKB w UE wyniósł 1,5% w 2011 r., tj. o 0,6 p. proc. mniej niż rok wcześniej. Unia Europejska do 2011 r. nie zdołała odbudować poziomu aktywności gospodarczej z 2007 r., który był nadal niższy o 0,6%. Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego w 2011 r. był eksport netto. Wkład popytu wewnętrznego wyniósł jedynie 0,5 p. proc., głównie ze względu na obniżenie wydatków publicznych w wyniku minimalnego wkładu spożycia ogółem.

W krajach UE w 2011 r. zharmonizowany wskaźnik cen towarów i usług HICP wzrósł średnio o 3,1%.

I. 2. Sytuacja finansów publicznych na świecie

W obliczu osłabienia dynamiki ożywienia gospodarczego w 2011 r. pogorszyły się perspektywy dalszej konsolidacji fiskalnej¹ w skali globalnej. Szczególnie trudna była sytuacja gospodarek rozwiniętych, w których deficyt fiskalny pozostał stosunkowo wysoki (6,5% PKB), zaś redukcja długu publicznego postępowała wolniej niż w okresie poprzednich recesji². Z uwagi na wysoki poziom zadłużenia (104,7% PKB) gospodarki rozwinięte podlegały presji kontynuacji zacieśnienia fiskalnego ze strony rynków finansowych^{3,4,5}.

¹ *Fiscal Monitor, Taking Stock, A Progress Report on Fiscal Adjustment*, (2012), MFW, Waszyngton, s. ix.

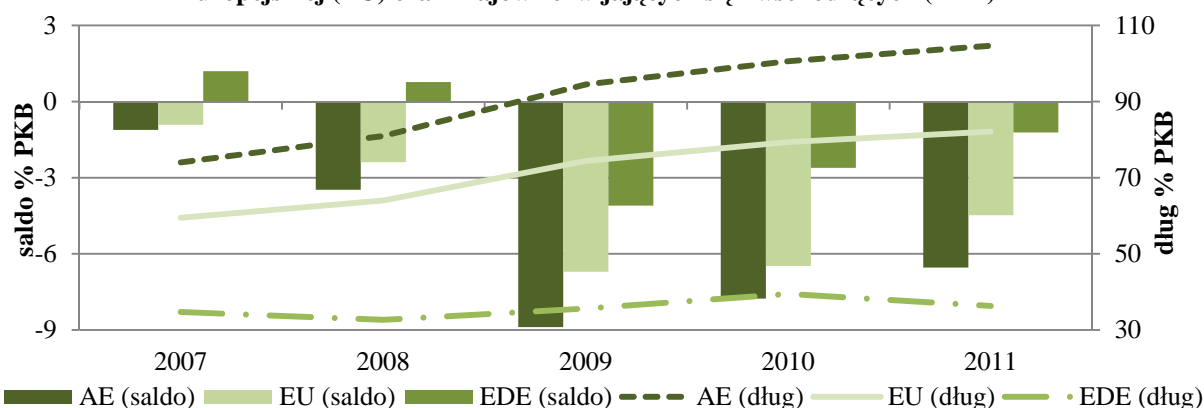
² *Fiscal Monitor, Taking Stock, A Progress Report on Fiscal Adjustment*, (2012), MFW, Waszyngton, s. 6, 11, 23.

³ *Raport o stabilności systemu finansowego*, (2011), NBP, s. 8.

⁴ *Fiscal Monitor, Taking Stock, A Progress Report on Fiscal Adjustment*, (2012), MFW, Waszyngton, s. ix-x, 6.

⁵ Szerzej w: *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, (2012), GUS, Warszawa, s. 85-95.

Wykres 2. Saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w krajach rozwiniętych (AE), Unii Europejskiej (EU) oraz krajów rozwijających się i wschodzących (EDE)^{a,6}

^a Rozmiar znacznika oznacza PKB według PPP.

Źródło: MFW (WEO)

W UE (według ESA'95) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 6,5% PKB w 2010 r. do 4,4% PKB, zaś dług publiczny uległ zwiększeniu o 2,5 p. proc., sięgając 82,5% PKB. Stan finansów publicznych w UE był po części wynikiem problemów w strefie euro. Deficyt sektora w strefie euro wyniósł 4,1% PKB wobec 6,2% PKB w 2010 r., a dług osiągnął poziom 87,3% PKB, co oznaczało wzrost o 1,9 p. proc. wobec roku poprzedniego.

I. 3. Handel międzynarodowy

Po wzroście globalnej wymiany międzynarodowej w 2010 r. o 12,6%, katastrofy naturalne w Japonii i Tajlandii w 2011 r. ograniczyły światową wymianę handlową, której wzrost kształtował się na poziomie 5,8%⁷. Wiązało się to ze zmniejszeniem eksportu z tytułu zaburzenia łańcuchów dostaw po wystąpieniu katastrof naturalnych. W drugiej połowie 2011 r. spadek dynamiki handlu międzynarodowego wiązał się z niższym niż oczekiwano wzrostem gospodarczym na świecie. Według raportu WTO na niższy wzrost handlu międzynarodowego wpływ miały także konflikty społeczne (m.in. wojna w Libii) oraz niepewność na rynkach finansowych⁸.

Eksport w rozwiniętych gospodarkach w 2011 r. wzrósł o 5,3% (12,0% w 2010 r.), natomiast import odnotował wyższy poziom o 4,4% (wobec 11,4% w 2010 r.). Handel międzynarodowy w gospodarkach wschodzących i rozwijających się odnotował lepsze wyniki niż w gospodarkach rozwiniętych. Eksport w krajach wschodzących i rozwijających w 2011 r. odnotował wzrost o 6,5% (13,7% w 2010 r.), natomiast import o 8,8% (14,9%).

W gospodarkach rozwiniętych wskaźnik Terms of trade w 2011 r. odnotował spadek wobec roku poprzedniego i wyniósł 98,4 (100,9 w 2010 r.). Świadczy to o pogorszeniu negatywnej tendencji szybszego wzrostu cen importu niż cen eksportu w tych krajach.

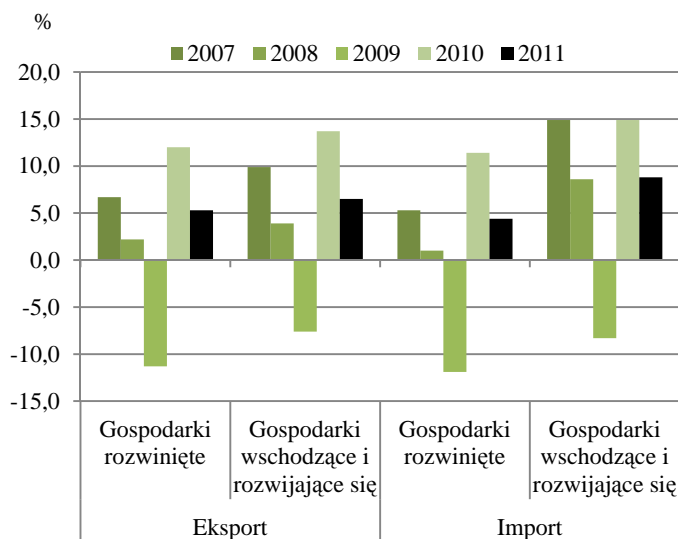
⁶ Kategorie stosowane przez MFW wg SNA.

⁷ WEO, MFW

⁸ *World Trade Report 2012*, WTO 2012, s. 18.

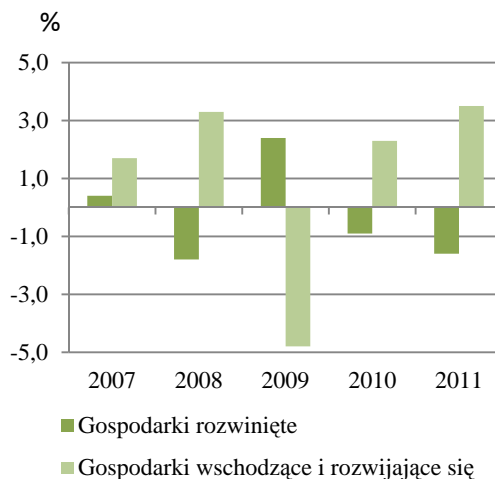
W gospodarkach wschodzących i rozwijających się w 2011 r. wskaźnik ten odnotował wyższy poziom o 1,2 p. proc. w relacji do roku poprzedniego i wyniósł 103,5.

Wykres 3. Zmiany obrotów handlu zagranicznego

Źródło: MFW, WEO, październik 2012

Wykres 4. Terms of trade

Źródło: MFW, WEO, październik 2012

I. 4. Rynek pracy

Słaba odbudowa gospodarcza z ostatnich lat nie zdołała wpłynąć istotnie na poprawę sytuacji na światowych rynkach pracy w 2011 r., przede wszystkim w krajach rozwiniętych. Niskie poziomy zatrudnienia utrzymywały się w szczególności wśród osób młodych oraz pracowników o niskich kwalifikacjach⁹. Istotny wzrost odsetka umów o pracę na czas określony wśród zatrudnionych w okresie po kryzysie finansowym (po 2007 r.) wskazywał na niechęć pracodawców do zatrudniania na stałe w niepewnych warunkach gospodarczych.

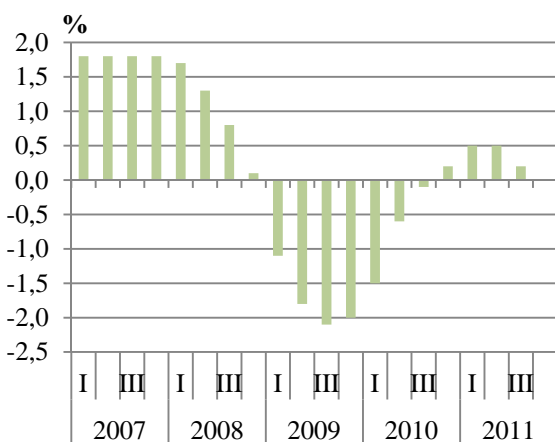
Stopa bezrobocia dla krajów OECD utrzymywała się na poziomie 8,0% w 2011 r., tj. obniżyła się jedynie o 0,3 p. proc. w porównaniu do 2010 r. Jednocześnie wskaźnik ten był wyższy o 2,3 p. proc. niż w 2007 r. Stopa bezrobocia dla grupy osób młodych w tych krajach wyniosła 16,2% w 2011 r. i była wyższa o 4,2 p. proc. niż w 2007 r.

Ważnym zjawiskiem jest także wzrost bezrobocia długotrwałego. Udział osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ogólnej populacji bezrobotnych w krajach OECD wynosił 33,6% w 2011 r. wobec 28,6% w 2007 r.

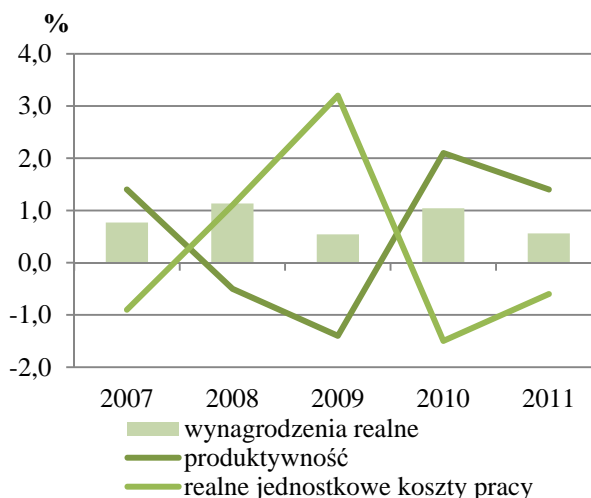
Na rynku pracy krajów UE w 2011 r. przerwana została odbudowa zatrudnienia. Wzrost liczby pracujących w ujęciu rocznym wyniósł tylko 0,3%. W ujęciu kwartalnym spowolnienie tego wzrostu rozpoczęło się od III kw. 2011 r., gdy wyniósł on 0,2%, zaś w IV kw. liczba pracujących była już równa liczbie z IV kw. 2010 r. Stopa bezrobocia w UE utrzymywała się na poziomie ok. 10,0% bądź wyższym w 12 państwach członkowskich (w tym w Hiszpanii 21,7%, a w Grecji 17,7%). W 9 kolejnych państwach wskaźnik ten wahał się pomiędzy 7,2% a 8,4%).

⁹ OECD Employment Outlook 2012, OECD, Paryż 2012, s. 14

Wykres 5. Zmiana liczby pracujących w krajach UE

Wykres 6. Zmiana produktywności, wynagrodzeń realnych oraz realnych jednostkowych kosztów pracy w krajach UE

Źródło: Eurostat, Ameco, obliczenia własne.

Płace w krajach UE dostosowywały się do sytuacji na rynku pracy. W Niemczech, Austrii czy Francji, krajach o względnie niskiej stopie bezrobocia, płace realne rosły powyżej 2,5% w 2011 r., zaś w krajach o wysokiej stopie bezrobocia, tj. Irlandii, Grecji i Portugalii płace spadały, a w Hiszpanii ich wzrost wyniósł poniżej 1,0%¹⁰. Efektem obniżenia presji na wzrost płac w sytuacji wysokiego bezrobocia było także kształtowanie się tempa wzrostu wynagrodzeń realnych w latach 2010-2011 poniżej wzrostu produktywności. Było to odwróceniem tendencji z lat 2008-2009, tj. okresu recesji gospodarczej w krajach UE, gdy produktywność spadała.

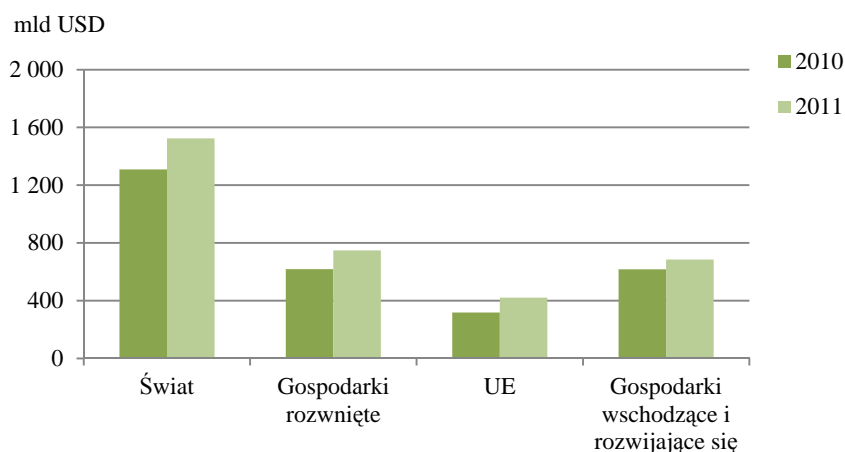
I. 5. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Napływ globalnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) wzrósł o 16,4% w 2011 r., kształtując się na poziomie 1,5 bln USD. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne odnotowały w 2011 r. wysoki wzrost w gospodarkach rozwiniętych, o 20,9% w porównaniu do 2010 r., osiągając poziom 747,9 mld USD. BIZ w krajach UE również wzrósł o 32,4% w relacji do roku poprzedniego, osiągając poziom 421,0 mld USD.

W gospodarkach wschodzących i rozwijających się napływ BIZ był wyższy o 11,0% w relacji do 2010 r. i wyniósł 684,4 mld USD. Wartość BIZ w tych krajach była najwyższa w regionie krajów Azji Południowo-Wschodniej (335,5 mld USD).

¹⁰ *Labour market developments in Europe 2012*, EC, Bruksela 2012, s. 2

Wykres 7. Globalne bezpośrednie inwestycje zagraniczne

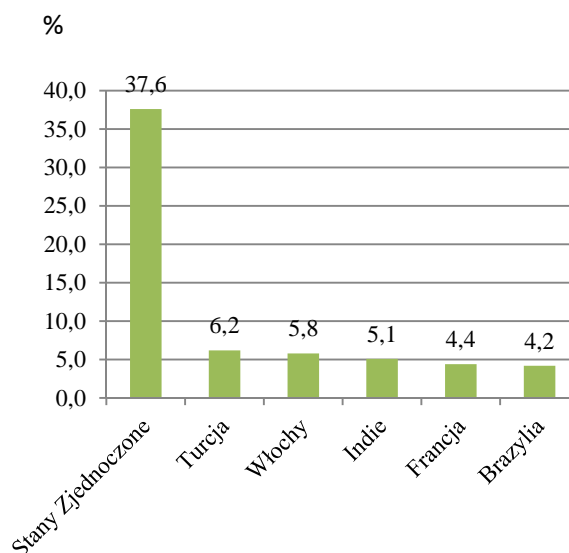
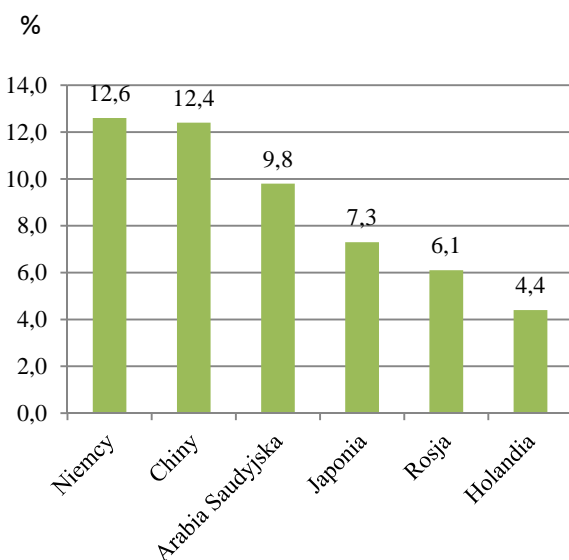
Źródło: Dane World Investment Report 2012, UNCTAD.

Wśród przepływów kapitałowych występujących pomiędzy krajami, za głównych eksporterów netto kapitału w 2011 r. uznano Niemcy oraz Chiny, których udział w globalnej kwocie eksportowanego kapitału wyniósł odpowiednio 12,6% oraz 12,4%. Wśród głównych importerów kapitału wyróżniono Stany Zjednoczone, których udział w globalnej kwocie importowanego kapitału wyniósł 37,6%.

Wykres 8. Główni eksporterzy i importerzy kapitału w 2011 r. (udział)

Gospodarki będące głównymi eksporterami netto kapitału

Gospodarki będące głównymi importerami netto kapitału

Źródło: MFW, GFSR, Październik 2012

I. 6. Sytuacja na globalnych rynkach finansowych

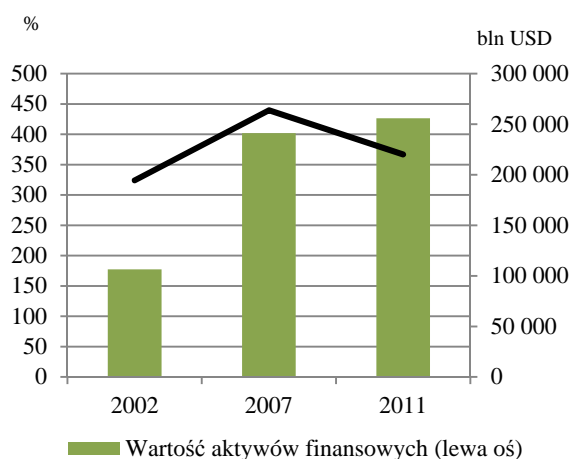
Trwający kryzys zadłużeniowy w strefie euro w 2011 r. kształtował wzrost awersji do ryzyka na globalnych rynkach finansowych. Napięcia na rynkach finansowych przełożyły się na wzrost rentowności rządowych papierów wartościowych krajów UE, objętych kryzysem zadłużenia. Przyczyniło się to m.in. do wzrostu notowań 10-letnich CDS niektórych państw

strefy euro. Dla Grecji notowania CDS wzrosły o 6442 p. b. w okresie od kwietnia 2010 r. do listopada 2011 r.¹¹ Świadczy to o wysokiej niepewności związanej z zagrożeniem utrzymania wypłacalności Grecji. Sytuacja ta wynikała z przedłużających się decyzji MFW i EBC dotyczących formy pomocy i wsparcia dla tego kraju.

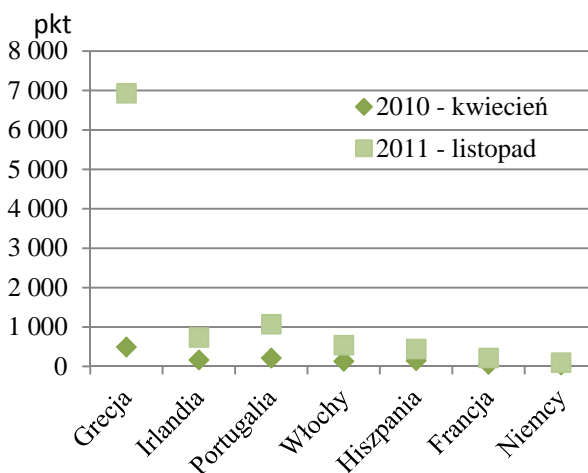
W II półroczu 2011 r. wpływ na sytuację na rynkach finansowych miały przedłużające się decyzje, co do zwiększenia limitu zadłużenia Stanów Zjednoczonych. Wzrost ryzyka niewypłacalności Stanów Zjednoczonych został zniwelowany wraz z przyjęciem programu ograniczania deficytu o wartości 2,1 bln USD na okres 10 lat.

Według szacunków MFW globalne aktywa finansowe w 2011 r. kształtowały się na poziomie 255 855,5 bln USD, odnotowując wzrost o 6,1% w relacji do ich wartości w 2007 r. Udział globalnych aktywów finansowych w PKB kształtował się w 2011 r. na poziomie 324,0% PKB.

Wykres 9. Globalne aktywa finansowe

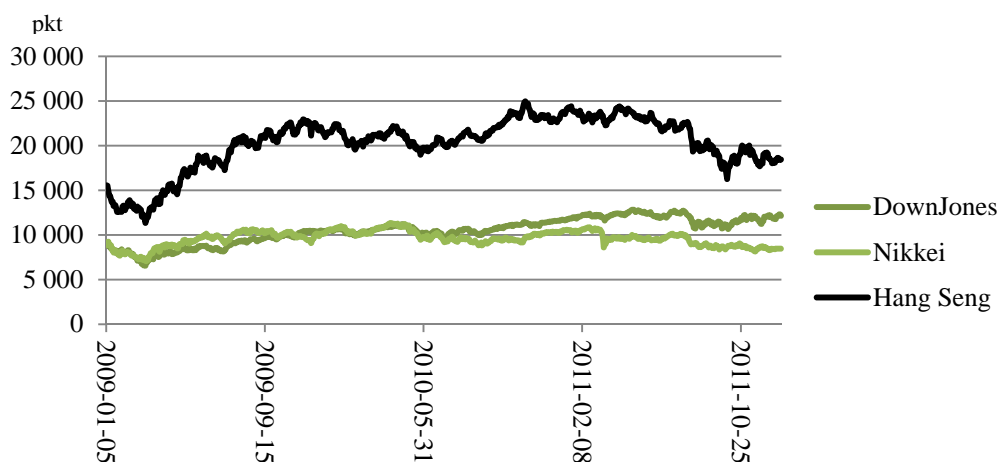

Wykres 10. Credit Default Swap Spreads (średnie miesięczne w p.b.) CDS

Źródło: MFW

Wykres 11. Wybrane indeksy giełd

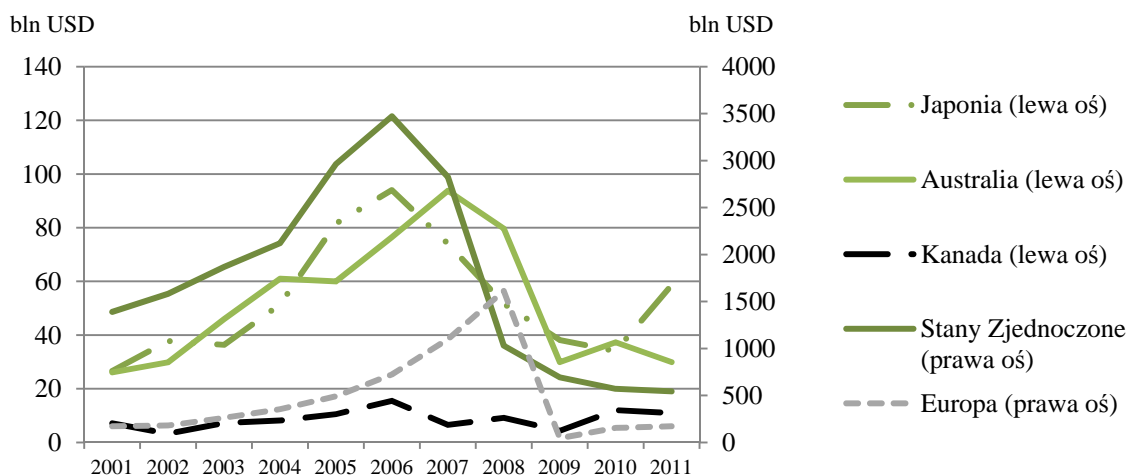
Źródło: Opracowanie własne.

¹¹ Dane MFW.

Niepewność na rynkach finansowych, którą obserwowano w 2011 r. wiązała się z odejściem inwestorów w stronę aktywów o niższym ryzyku. W II połowie 2011 r. skutkowało to ukierunkowaniem portfeli inwestorów na obligacje, m.in. takich krajów jak Stany Zjednoczone i Niemcy. Obawy inwestorów odczytano na zwiększeniu zmienności notowań na rynkach kapitałowych.

Konsekwencją kryzysu finansowego jest zmiana preferencji inwestorów co do wyboru produktów finansowych. Odnotowano odchodzenie od ryzykownych instrumentów finansowych, które w czasach kryzysu wiązały się z przenoszeniem ryzyka w ciężar aktywów niezabezpieczonych (np. emisja obligacji CDO¹² w Stanach Zjednoczonych). Znaczące ograniczenie sekurytyzacji, czyli emisji krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych pod zastaw należności¹³ odnotowano w Stanach Zjednoczonych, w których rynek ten w końcu 2011 r. zmniejszył się prawie pięciokrotnie wobec 2007 r., a jego wartość szacowana była na 542,7 bln USD. Zbliżoną tendencję odnotowano również na pozostałych rynkach finansowych, takich jak Japonia i Australia (spadek odpowiednio o 21,1% oraz o 68,0% w 2011 r. wobec 2007 r.)

Wykres 12. Globalny rynek sekurytyzacji

Źródło: MFW, GFSR, październik 2012.

¹² Collateralized Debt Obligation.

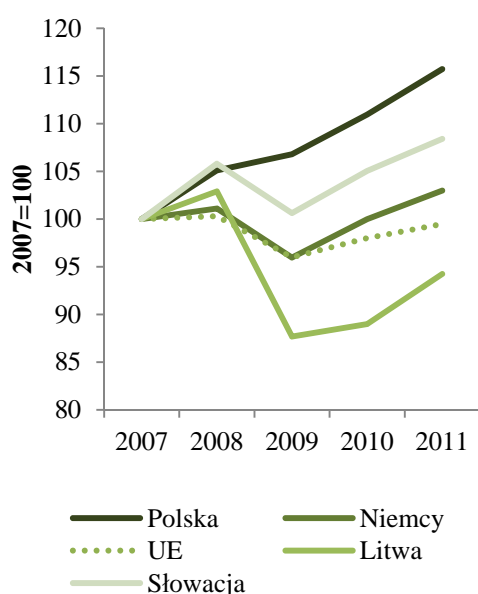
¹³ Z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych, pożyczek, należności leasingowych itd.

II. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE SYTUACJI SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE

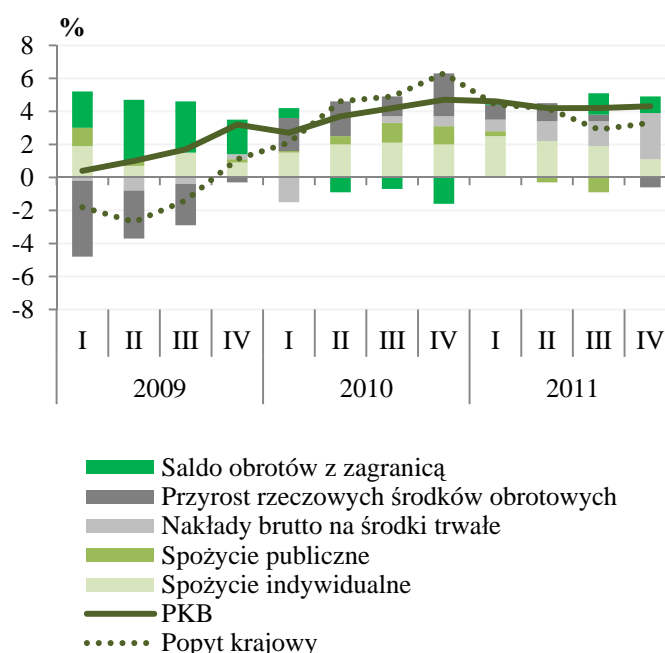
II. 1. Wzrost gospodarczy

Wzrost PKB Polski w 2011 r. w ujęciu realnym kształtował się na poziomie 4,3%, co plasowało nasz kraj na trzecim miejscu wśród krajów Unii Europejskiej (po Litwie i Łotwie). Biorąc pod uwagę jednak skumulowany wzrost aktywności gospodarczej od 2007 r. Polska plasuje się na pierwszym miejscu ze wzrostem równym 15,7% wobec średniej dla krajów UE wynoszącej -0,5%.

Wykres 13. Skumulowana zmiana PKB

Wykres 14. Kontrybucja poszczególnych kategorii we wzrost PKB w Polsce

Źródło: GUS, Eurostat

Głównym źródłem wzrostu gospodarczego w Polsce w 2011 r. był, podobnie jak w roku poprzednim, popyt krajowy. Jego wzrost wyniósł 3,6%. Wzrost popytu wewnętrznego wynikał m.in. ze zwiększenia spożycia indywidualnego o 3,1% towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia (1,9%), jak i wynagrodzeń realnych (1,2%). Z kolei spadek spożycia publicznego o 1,3% wynikał z podjętej konsolidacji fiskalnej w celu redukcji nadmiernego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Z pozostałych składowych w ujęciu realnym popytu krajowego na uwagę zasługują nakłady brutto na środki trwałe, które zwiększyły się o 8,1%. Z jednej strony obserwowano dynamiczny wzrost inwestycji prywatnych, związany z rosnącym stopniem wykorzystania mocy produkcyjnych przedsiębiorstw, z drugiej zaś miał miejsce wzrost inwestycji publicznych, dotyczących infrastruktury¹⁴. Poza popytem krajowym wpływ na wzrost PKB

¹⁴ Polska 2012. Raport o stanie gospodarki, MG, Warszawa 2012, s. 86

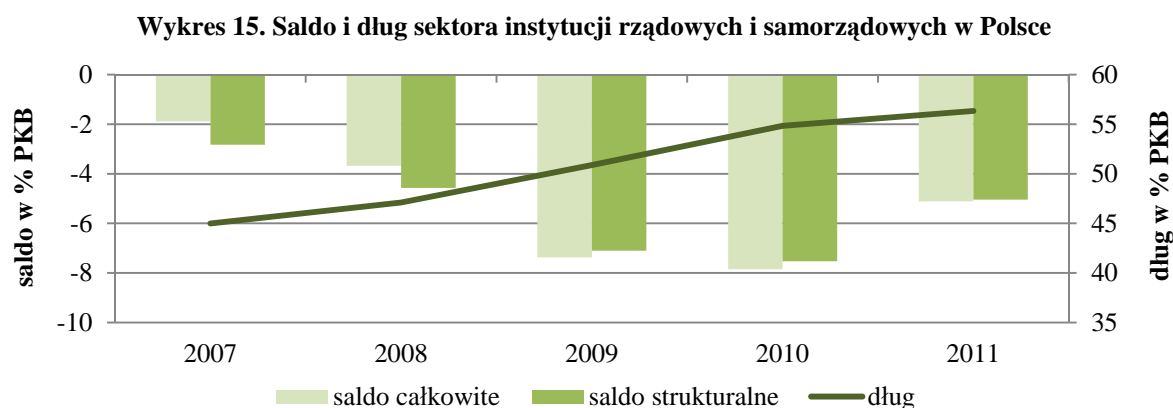
miało także pozytywne saldo obrotów z zagranicą, ze wzrostem eksportu (7,5%) przekraczającym wzrost importu (5,8%).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych kształtowały się na poziomie 4,3% wobec 2,6% w 2010 r. Na poziom inflacji wpłynął głównie wzrost cen surowców na świecie, rosnące ceny żywności oraz deprecjacja złotego.

II. 2. Sytuacja finansów publicznych

W 2011 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w Polsce (według ESA'95) został obniżony z 7,9% PKB do 5,0% PKB. Nastąpiła również redukcja deficytu strukturalnego o 2,5 p. proc. do poziomu 5,0% PKB. Wzrost zadłużenia sektora publicznego wyniósł 56,4% PKB wobec 54,8% PKB w roku poprzednim.

Polska w 2009 r. została objęta Procedurą Nadmiernego Deficytu (EDP)¹⁵ i zobowiązana do przedstawienia reform strukturalnych oraz obniżenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej 3% PKB do 2012 r.¹⁶ Zadłużenie Polski oraz jego poziom w relacji do PKB w 2011 r. były niższe niż w Unii Europejskiej. Wartości progu zapisanego w traktacie z Maastricht (60% PKB) nie zostały przekroczone

Źródło: KE (Ameco)

II. 3. Rynek pracy

W 2011 r. przeciętne zatrudnienie w Polsce wyniosło 9 830,1 tys. osób i wzrosło po raz pierwszy od 2009 r. Wzrost ten wyniósł 0,9% i był niewielki w porównaniu z okresem sprzed spowolnienia gospodarczego. Wówczas przeciętne zatrudnienie wzrosło odpowiednio o 4,7% w 2007 r. oraz 4,9% w 2008 r. Spadek o 0,8% odnotowano w 2009 r., zaś w 2010 r. o 0,2%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wyniosło 3399,52 zł w 2011 r. i było wyższe o 5,4% od poziomu z poprzedniego roku.

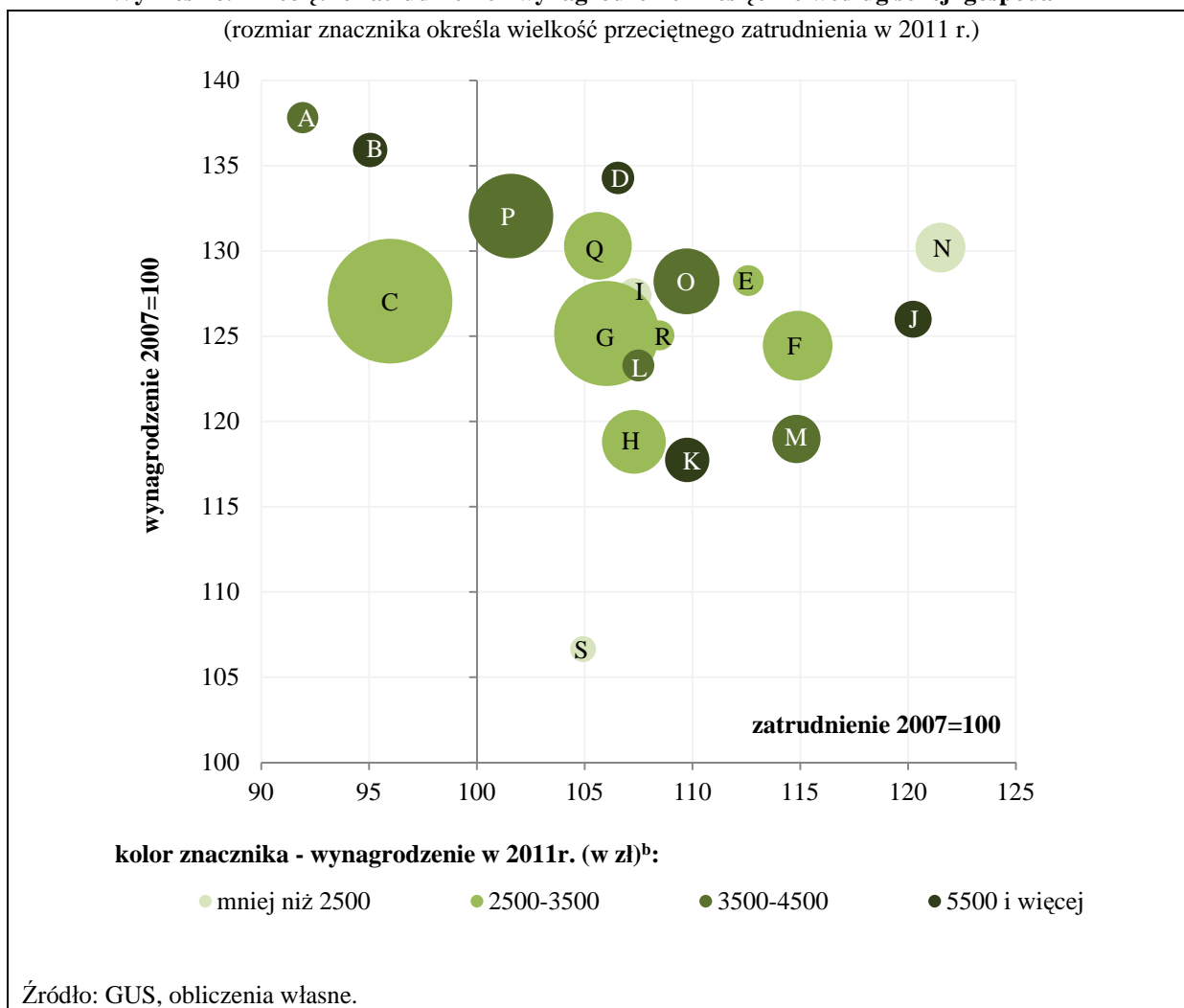
¹⁵ Poland, Report prepared in accordance with Article 104(3) of the Treaty, (2009), KE, Bruksela.

¹⁶ Commission Opinion on the existence of an excessive deficit in Poland, Application of Article 104(5) of the Treaty establishing the European Community, (2009), KE, Bruksela.

Zatrudnienie i wynagrodzenia według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007

Największe przeciętne zatrudnienie w 2011 r. występowało w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (2256,2 tys. osób), „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” (1599,7 tys.) oraz „Edukacja” (1037,1 tys.). Porównując zmiany zatrudnienia do 2007 r., tj. okresu poprzedzającego spowolnienie gospodarcze, najwyższy wzrost wystąpił w sekcjach: „Administrowanie i działalność wspierająca” (21,5%) oraz „Informacja i komunikacja” (20,2%). Zatrudnienie w 2011 r. utrzymywało się poniżej poziomu z 2007 r. w następujących sekcjach: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”, „Górnictwo i wydobywanie” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”. Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia, tj. powyżej 5 500 zł, występowały w 2011 r. w sekcjach „Górnictwo i wydobywanie”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”. W porównaniu do 2007 r. wynagrodzenia najszybciej rosły w sekcjach „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (o 37,8%), „Górnictwo i wydobywanie” (o 35,9%), zaś najwolniej w sekcjach „Pozostała działalność usługowa” (o 6,6%) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” (o 17,4%).

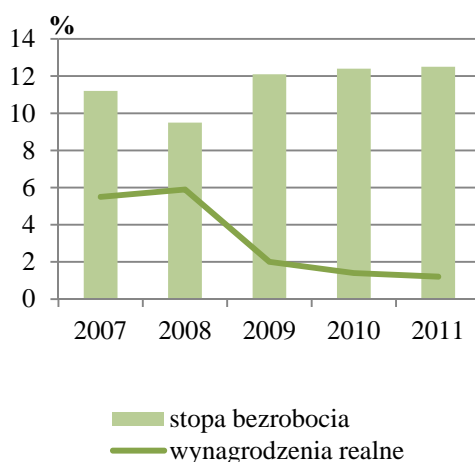
Wykres 16. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie miesięczne według sekcji gospodarki^a

^a Sekcje gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007: A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; B – Górnictwo i wydobywanie; C – Przetwórstwo przemysłowe; D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja; F – Budownictwo; G – Handel; naprawa pojazdów samochodowych; H – Transport i gospodarka magazynowa; I – Zakwaterowanie i gastronomia; J – Informacja i komunikacja; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – Obsługa rynku nieruchomości; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; N – Administrowanie i działalność wspierająca; O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne; P – Edukacja; Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; S – Pozostała działalność usługowa;

^b W legendzie zrezygnowano z pokazywania przedziału „4500-5500 zł”, ze względu na niewystępowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w takiej kwocie w żadnej z Sekcji PKD.

Wykres 17. Stopa bezrobocia oraz wynagrodzenia realne w Polsce

Źródło: GUS

Pod koniec 2011 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1 982,7 tys. bezrobotnych, co przekładało się na stopę bezrobocia równą 12,5%. Wskaźnik ten był wyższy o 0,1 p. proc. niż rok wcześniej i o 0,4 p. proc. niż w 2009 r. Ze względu na utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie w ostatnich latach, presja na wzrost płac obniżyła się. Wynagrodzenia realne wzrosły o 1,2% w 2011 r. i był to trzeci rok z kolei, kiedy tempo wzrostu wynagrodzeń realnych zwalniało.

II. 4. Sytuacja dochodowa ludności

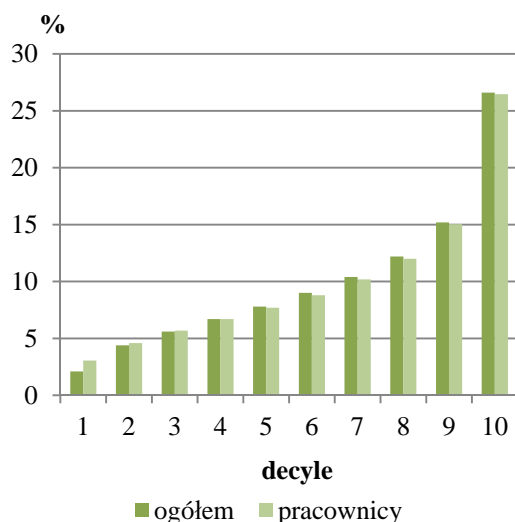
Dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1 226,95 zł w 2011 r. Dochód ten spadł w ujęciu realnym o 1,4%, podczas gdy w latach 2007-2010 średnio rósł o 6,0%.

Biorąc pod uwagę wysokość dochodu rozporządzalnego na osobę według grup społeczno-ekonomicznych, w najtrudniejszej sytuacji znajdowały się gospodarstwa domowe rencistów, gdzie wynosił on 968,98 zł w 2011 r. W najlepszej sytuacji znajdowały się gospodarstwa pracujących na własny rachunek, z dochodem na osobę równym 1 497,43 zł. W gospodarstwach pracowników dochód ten wyniósł 1 243,84 zł. Uwzględniając jednak podział pracowników ze względu na zajmowane stanowiska, dochód gospodarstw

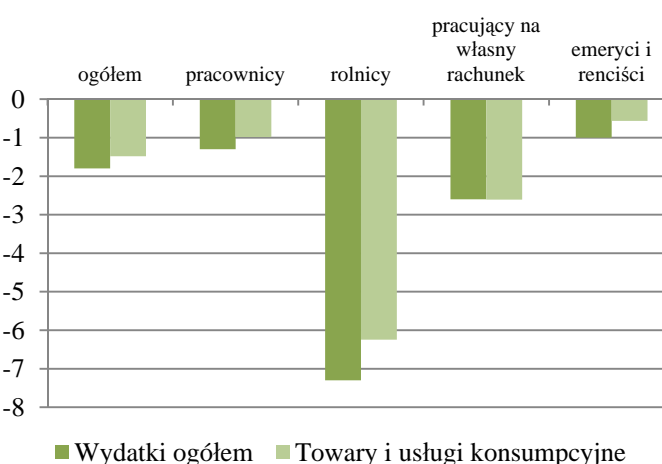
pracowników na stanowiskach robotniczych był niższy niż rencistów i wynosił 936,07 zł. Spadek realnych dochodów wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych. Największy spadek miał miejsce wśród rolników (8,4%), należy jednak pamiętać, że rok wcześniej w tej grupie wystąpił największy wzrost dochodów realnych (13,2%).

Biorąc pod uwagę rozkład dochodu według grup decylowych, pierwsza grupa była w posiadaniu 2,1%, zaś dziesiąta 26,6% dochodu rozporządzalnego ogółem. W porównaniu z 2007 r. udział pierwszej oraz ostatniej grupy zmniejszył się o 0,3 p. proc., zaś drugiej o 0,1 p. proc. Udział grup od czwartej do dziewiątej zwiększył się o 0,1 p. proc.

Wykres 18. Rozkład dochodów według grup decylowych

Wykres 19. Zmiana realnych wydatków w 2011 r. według grup społeczno-ekonomicznych

Źródło: GUS

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym ludności wyniósł 82,7% w 2011 r. Najwyższy udział występował w gospodarstwach domowych rencistów (92,7%), najniższy zaś wśród rolników (74,8%), pracowników (80,9%) oraz pracujących na własny rachunek (81,6%). Przeciętne miesięczne wydatki na osobę spadły realnie o 1,8%, w tym na towary i usługi konsumpcyjne o 1,5%. Obniżyły się one w gospodarstwach domowych wszystkich grup społeczno-ekonomicznych. Największy spadek wystąpił wśród rolników (7,3%), jednak ta grupa w poprzednim roku zanotowała jednocześnie najwyższy wzrost (3,9%). Na kolejnym miejscu znajdowali się pracujący na własny rachunek ze spadkiem równym 2,6%.

II. 5. Rynek mieszkaniowy

Udział budownictwa w strukturze tworzenia wartości dodanej w 2011 r. stanowił w 8,1% (w 2010 r. było to 8,2%)¹⁷. Udział nakładów na budownictwo mieszkaniowe w PKB w 2011 r. był niski (budownictwo jednorodzinne i wielomieszkaniowe, o ok. 1,8% PKB, w tym deweloperskie o ok. 0,9%) i zbliżony do notowanego w roku poprzednim. Udział

¹⁷ Polska 2012 – raport o stanie gospodarki, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2012 r., s. 96.

budownictwa mieszkaniowego w budownictwie ogółem wyniósł 13,0%¹⁸. Produkcja budowlano-montażowa¹⁹ zrealizowana w 2011 r. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane²⁰ była o 14,0% wyższa niż w 2010 r., w którym odnotowano wzrost o 4,6%²¹.

W 2011 r. oddano do użytkowania 92 tys. nowych budynków, tj. o 551 budynków więcej niż w 2010 r., natomiast udział budownictwa indywidualnego w ogólnej liczbie nowych budynków oddanych do użytkowania zwiększył się do 88,9% w 2011 r. w porównaniu z 88,2% w 2010 r.

Liczba nowych budynków mieszkalnych²² - bez budynków zbiorowego zamieszkania oraz budynków jednorodzinnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania²³ - przekazanych do użytkowania w 2011 r. wyniosła 68,9 tys. (w 2010 r. było to 68,6 tys.).

W 2011 r. rozpoczęto budowę 162,2 tys. mieszkań, tj. o 4,1 tys. mieszkań (o 2,6%) więcej niż w 2010 r. Więcej mieszkań rozpoczęto w budownictwie indywidualnym (o 4,7%), przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 2,7%) oraz społecznym czynszowym (o 36,6%). Mniej mieszkań rozpoczęto w budownictwie spółdzielczym (o 51,3%) oraz komunalnym (o 13,7%).

Wpływ na rynek mieszkaniowy, oprócz sytuacji makroekonomicznej (tendencje na rynku pracy, brak pewności zatrudnienia i stałych dochodów młodych ludzi) miało również występujące w 2011 r. otoczenie prawno-regulacyjne związane z Rekomendacją S przyjętą przez KNF.

Tabl. 2. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia, których budowę rozpoczęto oraz które oddano do użytkowania (w tys.)

	Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia (I-XII)	Liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (I-XII)	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania (stan na 31.XII)
2007	249,4	185,1	133,7
2008	232,6	174,7	165,2
2009	178,8	142,9	160,0
2010	175,0	158,1	135,8
2011	184,1	162,2	131,0

Źródło: Budownictwo – wyniki działalności w 2011 r., GUS, Warszawa 2012 r.

II. 6. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących powyżej 10 osób w 2011 r. wskazywała na utrzymanie się od 2009 r. poprawy wyników finansowych. Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 10 osób wzrosły w 2011 r. o 13,6% i wyniosły 2 723,0 mld zł. Najwyższy udział w strukturze

¹⁸ Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2011 r., NBP, Warszawa 2012 r.

¹⁹ Obejmująca roboty o charakterze inwestycyjnym i remontowym.

²⁰ Łącznie z szacunkowymi danymi dla przedsiębiorstw budowlanych o liczbie pracujących do 9 osób.

²¹ Budownictwo – wyniki działalności w 2011 r., GUS, Warszawa 2012 r.

²² Według podziału budynków na mieszkalne i niemieszkalne zgodnie z Polską Klasyfikacją Obiektów Budowlanych.

²³ Domy letnie i domki wypoczynkowe oraz rezydencje wiejskie.

przychodów stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. W 2011 r. odnotowano ich wzrost o 13,0% w relacji do roku poprzedniego.

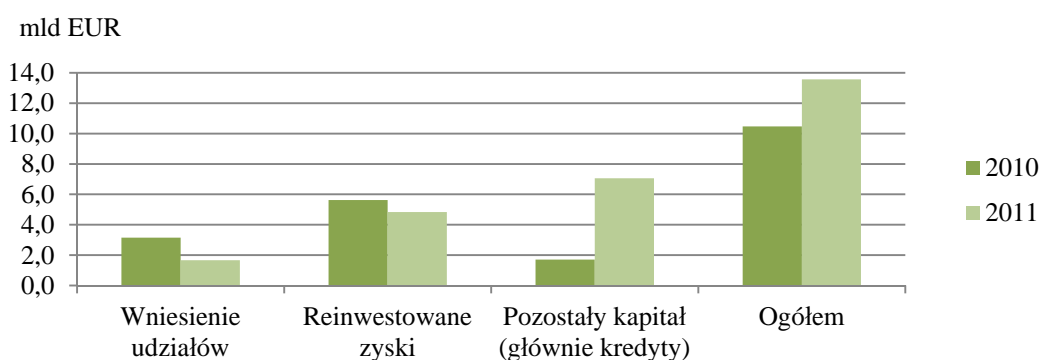
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 10 osób w 2011 r. były wyższe o 14,1% i wyniosły 2589,1 mld zł. Relacja kosztów z całokształtu działalności w odniesieniu do przychodów tych podmiotów w 2011 r. kształtowała się na poziomie 95,1%. Wskaźnik ten wzrósł o 0,4 p. proc., co wiązało się z wyższą dynamiką wzrostu kosztów niż przychodów.

Wynik finansowy brutto przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 10 osób kształtował się w 2011 r. na poziomie 134,0 mld zł i był wyższy o 6,1% w relacji do 2010 r. Wynik finansowy netto tych podmiotów również odnotował wzrost o 4,8%, kształtując się na poziomie 110,3 mld zł. Wskaźniki rentowności brutto i netto tej grupy przedsiębiorstw niefinansowych w 2011 r. obniżyły się o 0,4 p. proc. wobec 2010 r. i wyniosły odpowiednio 4,9% i 4,0%. Odnotowano natomiast wzrost o 11,4% nakładów na inwestycje w tych podmiotach gospodarczych, a ich kwota wyniosła 112,5 mld zł. Największy udział w wydatkach na inwestycje stanowiły zakupy środków transportu.

II. 7. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

W 2011 r. bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce wyniosły 13,6 mld EUR i były wyższe o 3,1 mld EUR wobec roku poprzedniego. Najwyższy udział stanowiła kategoria „pozostały kapitał”, do której zalicza się głównie kredyty. Jej wartość wyniosła 7,1 mld EUR (wobec 1,7 mld EUR w 2010 r.). Struktura taka wskazuje na coraz niższy udział bezpośrednich inwestycji produkcyjnych. Taka struktura jest mniej korzystna z uwagi na możliwość szybszego wycofania kapitału finansowego w porównaniu z inwestycjami w same przedsiębiorstwa.

Wykres 20. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce

Źródło: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 2-3.

Największy napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich odnotowano w 2011 r. z Luksemburga – 4,5 mld EUR, z Hiszpanii – 4,3 mld EUR oraz z Niemiec – 3,6 mld EUR. Największy odpływ kapitału z Polski stwierdzono natomiast do Irlandii 3,0 mld EUR oraz Szwajcarii 2,4 mld EUR. Największy udział zagranicznych inwestycji bezpośrednich w 2011 r. stwierdzono w przetwórstwie przemysłowym (4,9 mld EUR) oraz w branży finansowej i ubezpieczeniowej (3,5 mld EUR).

II. 8. Rynek finansowy

Sytuacja na rynku finansowym w Polsce w 2011 r. kształtowała się pod wpływem panującej niepewności co do dalszego rozwoju kryzysu zadłużeniowego krajów strefy euro. Rozwój rynku finansowego kształtowany był również przez wysokie tempo wzrostu gospodarczego w Polsce na tle krajów UE. Korzystne dane dotyczące polskiej gospodarki sprzyjały wzrostowi cen krajowych aktywów finansowych oraz stabilnemu kursowi złotego (I połowa roku). W drugiej połowie roku odnotowano zwiększony napływ kapitału na rynek długu²⁴, co wiązało się z nieznacznym wzrostem rentowności obligacji skarbowych.

Rynek finansowy w Polsce w 2011 r. mierzony wartością aktywów instytucji finansowych wzrósł o 8,3% wobec 2010 r. do poziomu 1 805,1 mld zł. Wyższą wartość aktywów finansowych odnotowano w 2011 r. w prawie każdej grupie podmiotów funkcjonujących na rynku finansowym, oprócz funduszy inwestycyjnych (spadek o 4,3% w relacji do 2010 r.). Najwyższy udział w 2011 r. w rynku finansowym według aktywów miały banki komercyjne i spółdzielcze – łącznie 71,7% (wobec 69,5% w 2010 r.). W końcu 2011 r. aktywa banków komercyjnych wyniosły 1 188,3 mld zł (wzrost o 11,9%), natomiast spółdzielczych kształtowały się na poziomie 106,1 mld zł (wzrost o 10,1%). Najwyższą dynamikę wzrostu wartości aktywów finansowych w 2011 r. wśród instytucji finansowych stwierdzono w bankach komercyjnych.

Tabl. 3. Aktywa instytucji finansowych w Polsce (stan na 31 XII)

	2007	2008	2009	2010	2011
	w mld zł				
Banki komercyjne	727,1	963,2	977,2	1062,1	1188,3
Banki spółdzielcze i zrzeszające	65,7	75,9	82,4	96,4	106,1
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	7,3	9,4	11,6	14,1	15,2
Zakłady ubezpieczeń	126,9	137,9	139,0	145,2	146,1
Fundusze inwestycyjne	134,5	76,0	95,7	120,1	114,9
Otwarte Fundusze Emerytalne	140,0	138,3	178,6	221,3	224,7
Podmioty maklerskie	11,8	8,6	9,9	9,2	10,1
Ogółem	1213,3	1409,3	1494,4	1666,9	1805,4

Źródło: *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, dane KNF, KSKOK oraz dane GUS.

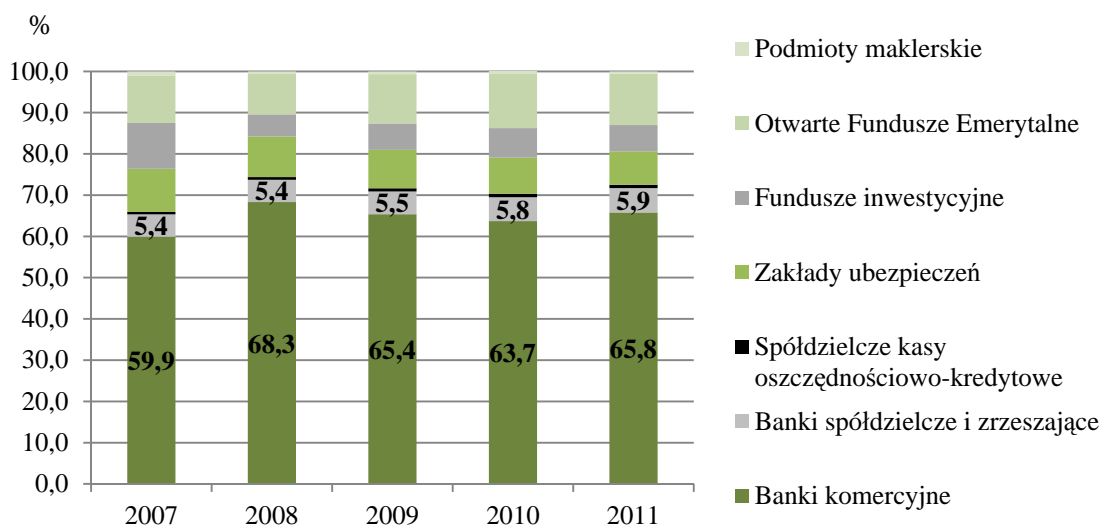
Kontynuowany rozwój rynku finansowego w Polsce w 2011 r. nie zmienił struktury aktywów podmiotów finansowych. Najwyższy udział w strukturze aktywów należał do banków komercyjnych i wyniósł 65,8% (wzrost o 2,1 p. proc.). Aktywa Otwartych Funduszy Emerytalnych miały udział 12,4% i były drugimi po bankach komercyjnych podmiotami o najwyższej wartości aktywów. Banki spółdzielcze w strukturze aktywów finansowych nieznacznie wzmocniły swoją pozycję o 0,1 p. proc., kształtując swój udział w rynku na poziomie 5,9%.

Relacja aktywów systemu finansowego w Polsce do PKB w 2011 r. wyniosła 118,5% PKB i odnotowała wzrost o 0,8 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego. Wyższą wartość odnotowano również dla relacji wartości udzielonych kredytów do PKB w 2011 r. –

²⁴ *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 15.

wzrost o 2,7 p. proc. do poziomu 50,4% PKB oraz depozytów o 2,1 p. proc. do poziomu 45,2% PKB²⁵.

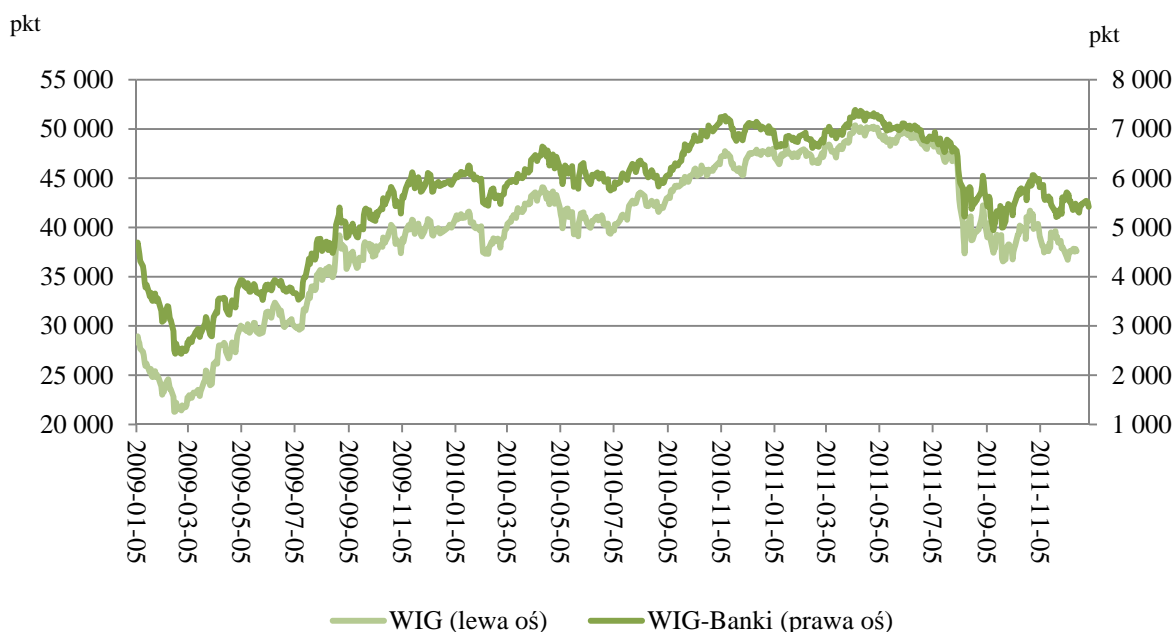
Wykres 21. Struktura aktywów finansowych instytucji finansowych

Źródło: *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, dane KNF, KSKOK oraz dane GUS.

W II połowie 2011 r. spadki cen akcji na globalnych rynkach finansowych kształtowały spadki indeksów na GPW. Wartość kapitalizacji rynku akcji w 2011 r. wyniosła 107,5 mld EUR, odnotowując spadek o 34,8 mld EUR wobec 2010 r. W 2011 r. również kapitalizacja rynku akcji w Polsce w relacji do PKB wyniosła 29,1% PKB, odnotowując spadek o 10,7 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Wykres 22. Wybrane indeksy giełdowe GPW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

²⁵ *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 9-10.

III. SEKTOR BANKOWY NA ŚWIECIE I W UE

III. 1. Polityka monetarna

Działania podejmowane przez banki centralne na świecie

Zarówno banki centralne krajów rozwiniętych, jak i rozwijających się w 2010 r. oraz w I połowie 2011 r. podejmowały działania ukierunkowane na zaostrzanie polityki monetarnej. Działania banków centralnych na początku 2011 r. warunkowane były prognozą utrzymania wzrostu gospodarczego i narastającej presji inflacyjnej. Pogorszenie się koniunktury w globalnej gospodarce było przyczyną zwiększenia ekspansji monetarnej w II połowie 2011 r.

Banki centralne Stanów Zjednoczonych (Fed) i Anglii utrzymywały stopy procentowe na niskim poziomie w trakcie 2011 r. Fed pozostawił stopy procentowe na poziomie bliskim zera (0,25%)²⁶ oraz kontynuował program zakupu aktywów z 2010 r. Na obniżenie stóp procentowych w 2011 r. zdecydował się również bank centralny Japonii oraz EBC.

W pierwszej połowie 2011 r. Rada Prezesów EBC podjęła decyzję o podniesieniu podstawowej stopy procentowej do poziomu 1,25% (kwiecień 2011 r.). Decyzja ta wiązała się z korzystnymi prognozami wzrostu gospodarczego strefy euro oraz z rosnącym popytem ze strony sektora prywatnego. W lipcu 2011 r. stopę podniesiono do poziomu 1,5% celem zahamowania narastającej presji inflacyjnej wywołanej przez rosnące ceny surowców na świecie. W IV kwartale 2011 r. EBC dwukrotnie obniżył poziom stóp procentowych do poziomu z początku roku (do 1,25% w listopadzie 2011 r. i do 1,0% w grudniu 2011 r.). Decyzje o obniżeniu stóp procentowych w 2011 r. przez Radę Prezesów EBC były podyktowane zwiększającymi się napięciami na rynkach obligacji skarbowych wraz ze spowolnieniem tempa wzrostu gospodarczego²⁷.

Oprócz decyzji związanych ze zmianami stóp procentowych banki centralne podejmowały działania niestandardowe, starając się zapobiec narastającej awersji do ryzyka poprzez skupowanie aktywów z rynków wtórnych, co wpłynęło na uspokojenie nastrojów na rynkach kapitałowych²⁸.

Działania niestandardowe podejmowane przez banki centralne wpłynęły na zmiany aktywów tych banków. Wartość aktywów w końcu 2011 r. wzrosła dla Fed o 20,9%, a EBC o 39,9% w relacji do ich wartości w 2010 r. EBC w 2011 r. prowadził interwencje na rynku poprzez udzielanie niezabezpieczonych pożyczek bankom komercyjnym. Fed ukierunkował swoje działania na skupowaniu papierów wartościowych. Wzrost bilansów tych instytucji w 2011 r. wiązał się również ze zwiększeniem bazy monetarnej (głównie gotówki i depozytów na żądanie) i pozwolił na utrzymanie płynności na rynkach finansowych.

Banki centralne przeprowadzały w 2011 r. wspólne interwencje na rynkach walutowych. Banki centralne krajów G7 dla celów powstrzymania spekulacji interweniowały wspólnie celem osłabienia kursu jena. Szwajcarski Bank Narodowy przeprowadził w 2011 r.

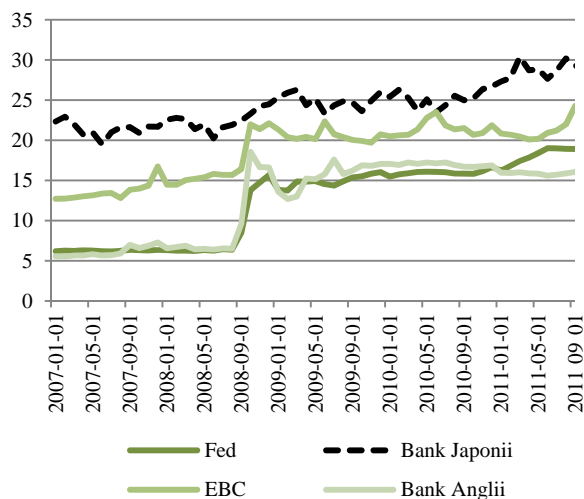
²⁶ Stopy procentowe w przedziale 0-0,25% Fed utrzymuje od grudnia 2008 r.

²⁷ *Raport roczny 2011*, ECB, Frankfurt 2012, s. 18-20.

²⁸ *82nd Annual Report*, BIS, Bazylea 2012, s. 34-41.

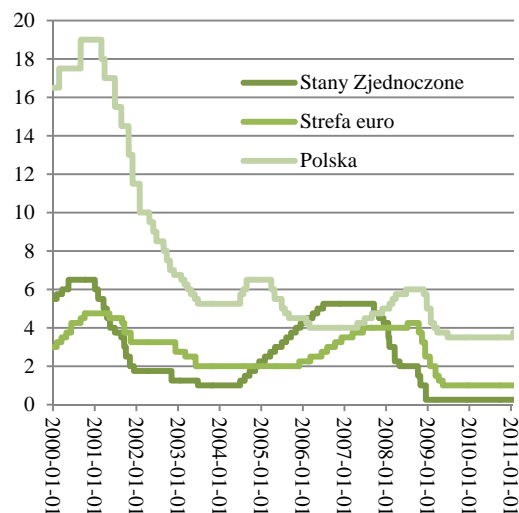
samodzielną interwencję ustalając minimalny kurs franka na poziomie 1,2 CHF za EUR, co było reakcją na silną aprecjację waluty tego kraju²⁹.

Wykres 23. Aktywa wybranych banków centralnych (% PKB)

Źródło: *Financial Stability Report*, MFW.

Wykres 24. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych (w %)

Źródło: Dane Fed, EBC, NBP

Działania podejmowane przez EBC

Dla celów uspokojenia nastrojów na rynkach finansowych w 2011 r. EBC zdecydowało się na przyjmowanie od banków komercyjnych depozytów o wartości skupowanych obligacji greckich, portugalskich, irlandzkich, włoskich i hiszpańskich. W 2011 r. EBC podjął także działania mające na celu zwiększenie płynności w sektorze bankowym poprzez wspieranie działalności kredytowej rocznymi i trzyletnimi długoterminowymi operacjami refinansującymi, zwiększając tym samym dostępność do zabezpieczeń przy jednoczesnym obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej do poziomu 1,0%. W grudniu 2011 r. Europejski Bank Centralny rozpoczął emisję trzyletnich niskoprocentowych pożyczek dla banków komercyjnych w ramach operacji długoterminowego finansowania (LTRO – ang. *Long Term Refinancing Operation*). Celem tego działania była stabilizacja sytuacji na europejskim rynku finansowym, która miała przyczynić się do powrotu kapitału na rynek poprzez nabycie przez podmioty finansowe obligacji państw europejskich.

III. 2. Inicjatywy legislacyjne dotyczące rynków finansowych

Regulacje prawne w UE

Przyjęty w 2010 r. pakiet rozporządzeń przyczynił się do wzmocnienia nadzoru rynków finansowych poprzez powołanie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESFS – *European System of Financial Supervision*). Nadzór ten został podzielony na makro – i mikroostrożnościowy. Nadzór makroekonomiczny został powierzony Europejskiej Radzie

²⁹ 82nd Annual Report, BIS, Bazylea 2012, s. 37.

ds. Ryzyka Systemowego (ESRB – *European Systemic Risk Board*). Rada ta odpowiada za monitorowanie i ocenę zagrożeń stabilności finansowej w UE oraz minimalizowanie ryzyka systemowego. Nadzór mikroostrożnościowy pełnią trzy instytucje: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA - *European Banking Authority*), Europejski Urząd Nadzoru Papierów Wartościowych i Giełd (ESMA – *European Securities and Market Authority*) oraz Europejski Urząd Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA – *European Insurance and Occupational Pensions Authority*).

Wśród przyjętych regulacji instytucji nadzorczych unijnego rynku finansowego w ramach nowej architektury nadzorczej wyróżnić można dyrektywy dotyczące nadzoru nad finansowymi konglomeratami, zarządzania alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, a także zmian w działalności agencji ratingowych oraz zaleceń KE w zakresie zwykłego rachunku płatniczego.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/89/UE z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zmiany dyrektyw 98/78/WE, 2002/87/WE, 2006/48/WE i 2009/138/WE w odniesieniu do dodatkowego nadzoru nad podmiotami finansowymi konglomeratu finansowego³⁰ dostosowuje się do nowej konstrukcji nadzoru finansowego Europejskich Urzędów Nadzoru. W dyrektywie tej zdefiniowano pojęcie spółki holdingowej oraz identyfikacji konglomeratów finansowych, dla których ocena ryzyka jest istotna dla stabilności systemu finansowego.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. (UE) nr 1095/2010 w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi³¹ reguluje działalność funduszy inwestycyjnych, które są objęte przepisami dyrektywy dotyczącej przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS³²). Zakres podmiotowy dotyczy zarządzających funduszami inwestycyjnymi każdego typu. Przepisy te pozwalają instytucjom nadzorczym na pozyskiwanie informacji dotyczących skali lewarowania funduszy inwestycyjnych. Ponadto regulacje te wiążą się ze sposobem prowadzenia działalności przez fundusze inwestycyjne, nakładając obowiązek stosowania racjonalnych procedur administracyjnych, księgowych oraz kontrolnych, w tym zasad wynagradzania personelu, a także zarządzania ryzykiem i płynnością. Znaczenie tej dyrektywy dla rynku finansowego wiąże się z wysokim udziałem aktywów tych instytucji.

W 2011 r. Parlament Europejski i Rada (UE) przyjęła zmianę rozporządzenia nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych³³. Rozporządzenie dotyczy uproszczenia procedur rejestracji oraz nadzoru nad agencjami ratingowymi. Nadzór nad agencjami ratingowymi sprawuje ESMA, która posiada wyłączne kompetencje, co do rejestracji agencji ratingowych i ich nadzoru w UE. Organy krajowe uczestniczą w procesie decyzyjnym w ramach działań podejmowanych przez ESMA. Urząd ten otrzymał uprawnienia związane z otrzymywaniem informacji, możliwością prowadzenia postępowań wyjaśniających, zawieszenia działalności agencji, a także nakładania kar i grzywien w sytuacji naruszania przepisów.

³⁰ Dz. Urz. UE L326 z 2011 r.

³¹ Dz. Urz. UE L174 z 2011 r.

³² *Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities*

³³ Dz. Urz. UE L145 z 2011 r.

KE w dniu 18 lipca 2011 r. opublikowała zalecenia w sprawie dostępu do zwykłego rachunku płatniczego³⁴, mające na celu ujednolicenie usług płatniczych w UE poprzez rozszerzenie dostępu do zwykłego rachunku płatniczego.

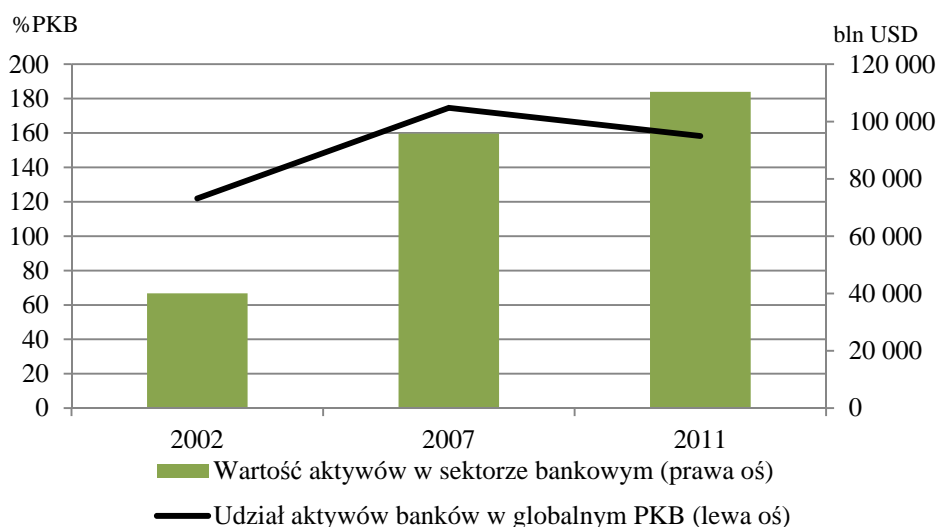
Rada UE i Parlament Europejski prowadziły w 2011 r. prace nad regulacjami związanymi ze świadczeniem detalicznych usług finansowych, projektem nowej dyrektywy dotyczącej warunków podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz nadzoru ostrożnościowego (CRD IV) i projektem w sprawie systemów gwarancji depozytów oraz projektem zmian w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów.

III. 3. Sytuacja sektora bankowego na świecie i w UE

Aktywa sektora bankowego na świecie

Według szacunków MFW globalna wartość aktywów sektora bankowego w 2011 r. kształtowała się na poziomie 110 378,2 bln USD odnotowując wzrost o 15,3% w relacji do 2007 r. W 2011 r. relacja aktywów sektora bankowego do globalnego PKB kształtowała się na poziomie 158,3% PKB. W relacji do 2007 r. wskaźnik ten odnotował spadek o 16,4 p. proc.

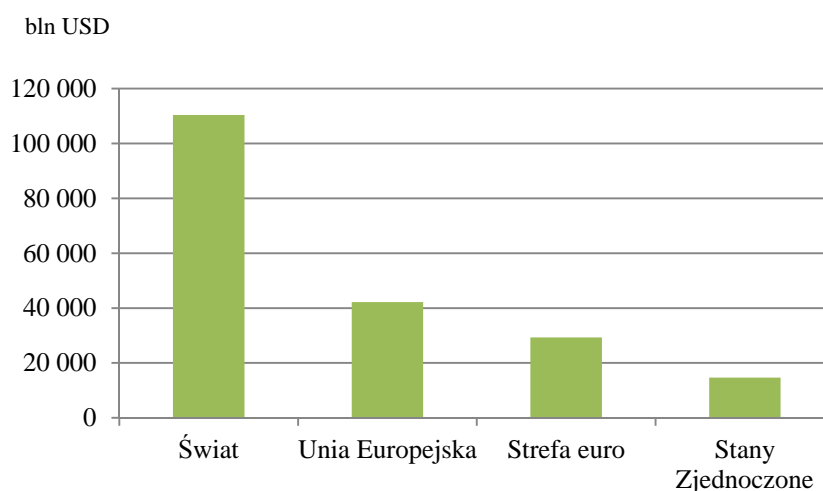
Wykres 25. Wartość globalnego sektora bankowego

Źródło: MFW, WEO

Aktywa banków w UE w 2011 r. kształtowały się na poziomie 42 172,7 bln USD, w tym 29 311,8 bln USD to aktywa banków strefy euro. Wartość aktywów banków w Stanach Zjednoczonych w 2011 r. wyniosła 14 635,3 bln USD.

³⁴ Dz.Urz. UE190 z 2011 r.

Wykres 26. Wartość aktywów banków w 2011 r.

Źródło: MFW, WEO

Sytuacja sektora bankowego w UE

Liczba instytucji kredytowych w 2011 r. w krajach Unii Europejskiej wyniosła 4713, odnotowując spadek o 1,1% w relacji do roku poprzedniego. Spadek liczebności tych instytucji wynikał głównie ze zmniejszenia się liczby banków działających samodzielnie.

Aktywa sektora bankowego UE w 2011 r. kształtowały się na poziomie 35 901,6 bln EUR, odnotowując wzrost w relacji do roku poprzedniego o 3,6%. W 2011 r. wyższą wartością w porównaniu do 2010 r. charakteryzowały się również przychody z tytułu odsetek, które wzrosły o 80,1 bln EUR. Pomimo wzrostu tej kategorii przychodów sektor bankowy w UE odnotował w 2011 r. stratę netto na poziomie 12,3 bln EUR.

Tabl. 4. Dane dotyczące sektora bankowego w UE

Wyszczególnienie	2010	2011
Liczba instytucji kredytowych	4 768	4 713
W tym		
Samodzielne banki	4 350	4 296
Grupy banków	418	417
Liczba europejskich instytucji kredytowych działających na rynku UE.....	3 730	3 691
Aktywa europejskich instytucji kredytowych (bln EUR)	34 638,0	35 901,6
Wynik finansowy netto sektora bankowego UE (bln EUR)	70,7	-12,3
Przychody z tytułu odsetek (bln EUR).....	983,0	1 063,1

Źródło: Dane EBC

Dynamika aktywów sektora bankowego w 2011 r. była zróżnicowana pomiędzy krajami UE. Najwyższy wzrost wartości aktywów banków w tym roku w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił w Finlandii (o 36,7%) oraz Szwecji (o 15,7%). Znaczący spadek wartości aktywów wystąpił w 2011 r. w Estonii (o 35,9%), Grecji (o 13,9%) oraz na Łotwie (o 10,0%).

Tabl. 5. Dynamika wartości aktywów sektora bankowego, wyrażonych w EUR, w krajach UE

Kraj	2008	2009	2010	2011	
	Rok poprzedni=100			2007=100	
Austria.....	109,6	97,0	99,2	103,1	108,7
Belgia.....	89,9	83,8	96,7	99,7	72,6
Bułgaria.....	122,6	102,0	104,1	104,1	135,2
Cypr.....	119,4	115,0	99,7	87,1	90,2
Czechy.....	106,1	101,9	107,8	103,6	159,8
Dania.....	107,9	94,9	100,8	100,8	104,0
Estonia.....	103,5	88,7	93,0	64,1	54,7
Finlandia.....	133,5	99,0	121,4	136,7	219,3
Francja.....	111,4	88,3	101,1	104,5	104,0
Grecja.....	114,8	107,0	100,6	86,1	106,4
Hiszpania.....	108,8	102,8	102,0	102,8	117,1
Irlandia.....	120,5	82,6	88,1	101,1	88,7
Litwa.....	106,1	91,9	93,9	92,4	84,5
Luksemburg.....	123,7	86,7	93,9	103,8	97,6
Łotwa.....	86,7	87,4	100,2	90,0	79,4
Malta.....	113,2	96,4	119,2	102,4	132,8
Niderlandy.....	108,3	88,4	102,2	104,4	102,4
Niemcy.....	150,3	84,0	91,5	101,3	120,7
Polska.....	114,8	103,7	113,8	99,0	133,8
Portugalia.....	104,6	107,1	104,1	96,4	115,7
Rumunia.....	114,2	98,7	101,9	102,4	215,2
Słowacja.....	128,2	83,0	103,4	102,3	112,8
Słowenia.....	112,7	106,6	97,6	95,9	112,6
Szwecja.....	105,8	104,7	114,1	115,7	146,3
Węgry.....	123,0	99,5	89,7	91,5	100,5
Wielka Brytania.....	98,9	112,8	105,6	109,4	128,8
Włochy.....	103,8	96,1	102,0	101,1	104,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EBC.

Większość krajów UE utrzymała wzrost wartości aktywów sektora bankowego (16 krajów), natomiast spadek ich poziomu odnotowano w 11 krajach, a średni wzrost wartości aktywów kształtował się na poziomie 3,9%.

Najwyższy udział aktywów sektora bankowego UE odnotowano dla instytucji, które osiągnęły poziom rentowności kapitału własnego (ROE) w przedziale 0-5%. Najwyższy wskaźnik ROE w 2011 r. wystąpił w Estonii i wyniósł 25,52%, na Litwie 17,03% oraz na Cyprze 13,67%. W krajach tych odnotowano również wysoki poziom rentowności aktywów ogółem (ROA), który w Estonii wyniósł 3,14%, na Litwie 1,51% na Cyprze 1,16%. Relatywnie wysoki poziom wskaźnika ROA w 2011 r. odnotowano również w polskim i słowackim sektorze bankowym.

Tabl. 6. Rozkład współczynnika ROE banków w krajach UE w latach 2010–2011
(w % aktywów banków ogółem w danym kraju)

Kraj	Rok	Współczynnik ROE						ROE średnie	ROA średnie
		< 0%	0-5%	5-10%	10-15%	15-20%	> 20%	w %	
Austria.....	2011	43,41	11,64	38,91	2,03	1,29	1,71	1,47	0,10
	2010	5,06	32,98	31,92	22,05	5,2	1,76	6,41	0,46
Belgia.....	2011	0,62	4,16	20,87	74,21	.	0,14	1,36	0,06
	2010	0,61	3,22	18,21	77,84	.	0,11	10,48	0,52
Bułgaria.....	2011	7,71	28,71	37,31	20,75	–	5,52	4,58	0,62
	2010	2,08	31,67	57,82	0,65	–	7,78	5,99	0,81
Cypr.....	2011	1,69	9,42	5,83	20,75	52,25	10,06	13,67	1,16
	2010	1,41	4,61	1,49	11,58	48,56	32,36	15,20	1,28
Czechy.....	2011	68,68	10,34	2,54	–	–	11,85	-85,97	-3,98
	2010	0,92	37,12	1,35	34,99	3,13	17,08	9,14	0,58
Dania.....	2011	4,0	82,0	12,0	–	–	–	0,60	0,03
	2010	4,0	55,0	26,0	14,0	–	–	2,39	0,11
Estonia.....	2011	25,52	3,14
	2010	4,93	0,40
Finlandia.....	2011	8,11	0,31
	2010	4,0	2,02	85,19	2,05	0,07	6,0	6,96	0,35
Francja.....	2011	.	28	71	–	–	–	5,59	0,27
	2010	.	–	66	32	–	–	8,35	0,42
Grecja.....	2011	42,87	–	0,01	0,08	–	57,03	.	.
	2010	40,43	56,15	–	0,05	0,01	3,36	-4,73	-0,31
Hiszpania.....	2011	0,09	0,01
	2010	8,04	0,47
Irlandia.....	2011	66,42	25,57	3,67	4,35	–	–	-11,12	-0,63
	2010	88,54	4,55	4,69	2,22	–	–	-65,22	-3,09
Litwa.....	2011	1,64	12,12	16,9	–	–	69,34	17,03	1,51
	2010	73,5	26,5	–	–	–	–	-3,93	-0,28
Luksemburg.....	2011	18,43	23,97	20,29	15,4	6,67	15,23	6,17	0,36
	2010	9,59	17,53	25,61	21	11,37	14,91	8,47	0,50
Łotwa.....	2011	21,89	15,68	11,68	1,22	21,84	27,69	5,06	0,47
	2010	68,99	30,28	0,73	.	.	.	-21,08	-1,66
Malta.....	2011	11,4	29,58	31,82	10,41	–	16,79	4,16	0,81
	2010	1,8	30,73	13,76	31,08	16,78	5,86	4,87	0,97
Niderlandy.....	2011	7,49	4,67	42,5	39,8	–	1,94	6,16	0,25
	2010	17,76	4,03	25,19	39,4	–	7,59	7,54	0,33
Niemcy.....	2011	6,34	93,66	–	–	–	–	2,16	0,08
	2010	1,88	0,07
Polska.....	2011	2,83	8,59	13,92	45,98	22,09	6,6	12,32	1,24
	2010	6,86	8,08	29,54	34,53	16,15	4,83	9,94	1,00
Portugalia.....	2011	55,82	35,67	0,95	0,47	0,37	6,7	-4,09	-0,21
	2010	7,35	50,33	23,06	17,54	0,41	1,32	6,70	0,41
Rumunia.....	2011	23,51	32,25	21,44	8,87	8,6	5,32	1,25	0,12
	2010	21,11	9,32	40,89	–	23,61	5,08	2,98	0,30
Słowacja.....	2011	6,5	9,35	10,42	49,62	20,45	2,53	11,08	1,18
	2010	4,09	16,65	11,62	39,06	21,7	4,81	9,82	0,94
Słowenia.....	2011	68,99	15,62	15,39	–	–	–	-11,10	-0,84
	2010	42,08	37,38	15,32	5,22	–	–	-3,14	-0,24
Szwecja.....	2011	0,17	–	4,42	63,54	29,93	1,93	10,65	0,44
	2010	0,23	0,13	2,34	34,15	58,49	4,66	10,18	0,45
Węgry.....	2011	-7,89	-0,61
	2010	0,13	0,01
Wielka Brytania.....	2011	36,0	6,0	28,0	23,0	7,0	–	4,24	0,21
	2010	4,37	0,21
Włochy.....	2011	77,28	13,66	7,02	1,26	0,08	0,7	-12,99	-0,87
	2010	2,51	60,62	36,04	–	0,25	0,58	3,68	0,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie EBC.

Tabl. 7. Jakość portfela kredytowego banków w krajach UE w latach 2010–2011 (w %)

Kraj	Rok	Udział wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych brutto w kredytach, pożyczkach i instrumentach dłużnych ogółem	Relacja wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych netto do funduszy własnych ogółem dla wyliczania współczynnika wypłacalności	Rezerwy na straty ogółem do kredytów wątpliwych i nieregularnych brutto ogółem
Austria.....	2011	4,05	14,73	67,47
	2010	3,89	14,02	68,17
Belgia.....	2011	4,18	37,09	31,56
	2010	3,94	36,36	29,30
Bułgaria.....	2011	19,66	75,59	44,35
	2010	17,93	71,93	42,02
Cypr.....	2011	12,42	111,88	52,25
	2010	5,39	39,65	47,27
Czechy.....	2011	.	-29,53	.
	2010	.	-30,66	.
Dania.....	2011	3,02	33,59	18,06
	2010	3,13	33,87	23,75
Estonia.....	2011	4,52	17,79	53,42
	2010	9,29	11,03	84,98
Finlandia.....	2011	0,80	10,59	.
	2010	0,90	9,75	.
Francja.....	2011	4,63	40,35	43,80
	2010	4,50	42,16	40,77
Grecja.....	2011	12,10	.	57,67
	2010	7,08	47,4	46,73
Hiszpania.....	2011	5,23	29,14	57,31
	2010	4,13	18,39	65,82
Irlandia.....	2011	.	-63,2	.
	2010	.	-51,99	.
Litwa.....	2011	16,04	90,5	38,24
	2010	16,14	74,84	45,45
Luksemburg.....	2011	.	.	.
	2010	.	.	.
Łotwa.....	2011	10,13	17,85	74,81
	2010	15,29	51,69	60,43
Malta.....	2011	1,53	5,2	38,40
	2010	1,61	6,39	27,85
Niderlandy.....	2011	2,42	23	40,43
	2010	2,32	24,4	36,50
Niemcy.....	2011	1,61	14,54	40,12
	2010	2,39	21,91	34,99
Polska.....	2011	6,02	29,40	52,97
	2010	6,44	30,57	51,56
Portugalia.....	2011	5,33	35,87	56,62
	2010	3,75	20,62	61,52
Rumunia.....	2011	11,36	32,77	59,89
	2010	8,65	25,45	58,62
Słowacja.....	2011	4,02	8,83	81,00
	2010	3,93	13,15	72,45
Słowenia.....	2011	.	.	.
	2010	.	.	.
Szwecja.....	2011	.	-1,25	114,06
	2010	.	-2,53	126,33
Węgry.....	2011	14,94	62,82	54,29
	2010	10,88	51,18	50,98
Wielka Brytania.....	2011	2,17	10,48	59,17
	2010	2,14	10,20	61,23
Włochy.....	2011	9,47	64,57	40,20
	2010	8,37	60,18	40,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EBC.

W większości krajów UE w 2011 r. jakość portfeli kredytowych uległa pogorszeniu w relacji do 2010 r. Największy udział wątpliwych i nieregularnych kredytów oraz dłużnych papierów wartościowych w kredytach, pożyczkach i instrumentach dłużnych w aktywach ogółem, wystąpił w 2011 r. w Bułgarii i wyniósł 19,7%, na Litwie – 16,04% oraz na Węgrzech – 14,94%. W 2011 r. najniższy udział wątpliwych i nieregularnych kredytów oraz dłużnych papierów wartościowych w kredytach, pożyczkach i instrumentach dłużnych w aktywach ogółem odnotowano w Finlandii (0,8%) oraz w Niemczech (1,61%).

Relacja wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych netto do funduszy własnych ogółem w 2011 r. była najwyższa na Cyprze (111,88%). Poziom utrzymywanych rezerw na straty ogółem w relacji do kredytów wątpliwych i nieregularnych brutto ogółem w 2011 r. był najwyższy w Szwecji (114,06%). Najniższy poziom tego wskaźnika stwierdzono w Danii (18,06%).

Banki, zarządzając kapitałem, powinny uwzględniać możliwości pogorszenia się sytuacji makroekonomicznej, co może mieć wpływ na utrzymywane współczynniki wypłacalności. Współczynniki wypłacalności według europejskiego nadzoru finansowego w 2010 r. nie mogły być niższe niż 4% aktywów ważonych ryzykiem w odniesieniu do kapitałów pierwszej kategorii Tier 1³⁵. Banki, zarówno w Polsce, jak i w UE utrzymywały wyższe od wymaganego minimum współczynnika wypłacalności kapitałowej. Według danych EBC w większości krajów europejskich odnotowano wzrost wskaźnika wypłacalności; był on najwyższy w Belgii, Czechach, Irlandii oraz na Litwie.

Współczynnik wypłacalności banków w 2011 r. był najwyższy w Estonii (19,41%) oraz Belgii (18,55%). Najniższy poziom tego wskaźnika stwierdzono na Cyprze (8,31%), we Francji (12,23%) oraz w Hiszpanii (12,44%). Według rozkładu współczynnika wypłacalności większość aktywów ogółem banków znajdowała się w przedziale powyżej 14,0% współczynnika wypłacalności sektora. Wskaźnik Tier 1 w 2011 r. odnotował najwyższy poziom w Estonii (18,50%) oraz Irlandii (16,66%). Najniższy poziom kapitałów pierwszej kategorii odnotowano w sektorze bankowym Cypru (7,03%), Austrii (10,34%) oraz Hiszpanii (10,59%).

³⁵ Kapitał pochodzący od udziałowców plus zatrzymane zyski. Podczas szczytu krajów strefy euro z dnia 26 października 2011 r. ustalono, że do końca czerwca 2012 r. banki powinny osiągnąć minimalny poziom współczynnika wypłacalności obliczanego na bazie kapitałów najwyższej jakości (Core Tier 1) w wysokości 9%. *Raport o stabilności systemu finansowego*, NBP, Warszawa 2011, s. 63.

Tabl. 8. Współczynniki wypłacalności banków w krajach UE w latach 2010–2011
(w % aktywów ogółem wszystkich banków w danym kraju)

Kraj	Rok	Współczynnik wypłacalności					Średni	Tier 1
		< 8%	8-10%	10-12%	12-14%	> 14%	w %	
Austria.....	2011	–	2,37	18,00	43,40	36,22	13,55	10,34
	2010	–	1,67	32,42	46,50	19,42	13,20	9,98
Belgia.....	2011	–	–	0,62	–	99,38	18,55	15,12
	2010	–	–	0,61	4,36	95,03	19,29	15,52
Bułgaria.....	2011	–	–	–	20,68	79,32	17,55	15,73
	2010	–	–	–	42,12	57,88	17,39	15,16
Cypr.....	2011	60,33	0,60	0,51	7,52	31,04	8,31	7,03
	2010	0,57	0,74	66,68	6,63	25,37	12,52	10,97
Czechy.....	2011	–	–	3,26	32,66	64,08	14,98	13,65
	2010	–	1,39	9,18	–	89,42	15,25	13,61
Dania.....	2011	0,02	0,21	0,22	4,39	95,16	16,91	14,87
	2010	0,52	–	14,14	7,84	77,51	16,24	14,07
Estonia.....	2011	–	–	–	–	100,00	19,41	18,50
	2010	–	–	–	–	100,00	16,29	12,69
Finlandia.....	2011	–	–	–	85,72	14,28	14,39	13,72
	2010	–	–	–	18,17	81,83	14,56	13,73
Francja.....	2011	.	0,62	68,80	0,51	30,68	12,23	10,94
	2010	0,04	–	65,90	3,35	32,90	12,56	10,76
Grecja.....	2011	89,98	2,53	6,89	–	0,60	.	.
	2010	7,27	15,08	24,95	47,49	5,21	12,22	10,90
Hiszpania.....	2011	0,61	2,27	26,23	54,21	16,68	12,44	10,59
	2010	0,02	7,92	79,05	4,17	8,84	11,89	9,65
Irlandia.....	2011	–	–	7,05	0,32	92,63	18,93	16,66
	2010	–	20,52	46,76	8,05	24,67	14,50	11,56
Litwa.....	2011	0,44	–	–	45,58	53,99	14,24	12,03
	2010	–	–	14,89	22,08	63,03	14,83	10,77
Luksemburg.....	2011	1,26	23,77	2,74	18,31	53,92	18,61	16,12
	2010	–	21,27	7,10	8,46	63,18	17,82	15,09
Łotwa.....	2011	–	–	26,67	16,17	57,16	16,52	13,50
	2010	–	14,19	23,70	4,43	57,68	13,91	10,89
Malta.....	2011	–	1,49	16,79	–	81,72	54,53	52,09
	2010	–	1,49	18,11	–	80,40	52,03	49,59
Niderlandy.....	2011	0,40	–	0,81	63,59	35,20	13,74	11,83
	2010	0,02	–	1,39	61,77	36,83	14,11	11,84
Niemcy.....	2011	–	0,71	8,41	11,42	79,46	15,78	11,72
	2010	–	1,42	7,61	11,36	79,60	15,28	11,41
Polska.....	2011	–	12,78	12,24	40,08	34,90	13,29	11,88
	2010	0,02	7,63	10,44	38,00	43,91	14,01	12,59
Portugalia.....	2011	0,95	51,89	36,36	9,57	1,24	9,78	8,56
	2010	1,70	8,62	80,12	7,13	2,43	10,33	8,31
Rumunia.....	2011	0,48	0,15	–	25,71	73,65	16,82	14,21
	2010	0,48	–	0,15	13,27	86,10	16,66	14,07
Słowacja.....	2011	–	–	30,47	41,37	28,15	13,54	12,51
	2010	–	5,16	48,26	40,07	6,51	12,53	11,38
Słowenia.....	2011	–	8,15	56,11	26,68	9,06	11,84	9,32
	2010	.	.	70,50	24,02	5,48	11,32	8,62
Szwecja.....	2011	–	1,80	63,77	29,60	4,83	11,78	10,91
	2010	–	1,81	61,18	31,55	5,46	12,24	10,65
Węgry.....	2011	9,70	0,51	31,42	3,13	55,24	14,15	11,65
	2010	0,01	16,09	25,44	15,89	42,57	14,09	11,55
Wielka Brytania....	2011	0,02	–	6,41	34,85	58,72	15,73	10,72
	2010	0,03	0,10	0,02	5,87	93,97	15,86	10,86
Włochy.....	2011	–	3,38	23,83	40,17	32,62	12,68	9,53
	2010	0,08	6,72	23,37	66,43	3,40	12,06	8,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EBC.

IV. UWARUNKOWANIA SYSTEMOWE I REGULACYJNE SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE

IV. 1. Polityka monetarna

W 2011 r. decyzja o zmianie podstawowych stóp procentowych była podejmowana czterokrotnie³⁶. W końcu roku stopa referencyjna kształtowała się na poziomie 4,5%, stopa depozytowa 3,0%, a lombardowa 6,0%. Podniesienie przez Radę Polityki Pieniężnej (RPP) stóp procentowych w 2011 r. czterokrotnie w I połowie roku było reakcją na ryzyko związane z możliwością narastania presji płacowej i oczekiwań inflacyjnych, które wiązały się z rosnącymi cenami surowców na świecie oraz relatywnie wysokim wzrostem gospodarczym oraz wzrostem zatrudnienia w Polsce³⁷. W II półroczu 2011 r. RPP pozostawiła stopy procentowe na niezmiennym poziomie, chcąc ukierunkować powrót inflacji do założonego celu w średnim okresie³⁸.

W 2011 r. sektor bankowy charakteryzował się nadpłynnością, w warunkach której NBP prowadził politykę pieniężną. Zarządzanie płynnością realizowane było m.in. poprzez przeprowadzanie operacji otwartego rynku³⁹. Operacje te przyczyniły się do zwiększenia krótkoterminowej płynności sektora bankowego⁴⁰ w 2011 r. do poziomu 95,8 mld zł (średniorocznie odnotowano wzrost o 35,2%). W 2011 r. NBP przeprowadził również 27 operacji dostrajających, polegających na emisji bonów pieniężnych celem obniżenia wysokości i zmienności krótkoterminowych stóp procentowych. Poziom tych emisji w 2011 r. wyniósł łącznie 1,4 mld zł i był zbliżony do emisji odnotowanej w roku poprzednim. Działanie to pozwoliło na ograniczenie wykorzystania depozytów na koniec dnia przez banki. Wykorzystanie kredytu lombardowego przez banki kształtowało się w skali roku na poziomie 173 mln zł (spadek o 5,1% w relacji do 2010 r.).

Stabilizowanie poziomu krótkoterminowych stóp procentowych NBP dokonywał m.in. poprzez system rezerwy obowiązkowej. W 2011 r. stopa rezerwy obowiązkowej wynosiła 3,5%, a wartość rezerwy w końcu roku kształtowała się na poziomie 28,0 mld zł i wzrosła o 8,1% w relacji do 2010 r. W 2011 r. odnotowano nieznaczłą nadwyżkę średniego stanu środków na rachunkach banków w porównaniu do wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej (średnio 0,08% powyżej przeciętnego poziomu rezerwy obowiązkowej)⁴¹.

W 2011 r. odnotowano zbliżenie się poziomu stawki POLONIA (depozyty międzybankowe O/N⁴²) do poziomu stopy referencyjnej NBP⁴³. Wiązało się to z przeprowadzanymi od grudnia 2010 r. przez NBP operacjami dostrajającymi, których celem

³⁶ Zmiany stóp procentowych nastąpiły w dniach: 20.01.2011 r., 06.04.2011 r., 12.05.2011 r., 09.06.2011 r.

³⁷ *Sprawozdanie z działalności NBP w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 38.

³⁸ Od 2004 r. RPP przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5%, z symetrycznym przedziałem odchyłeń o szerokości ± 1 punkt procentowy.

³⁹ 7-dniowe bony pieniężne, bądź o krótszym terminie zapadalności.

⁴⁰ Saldo przeprowadzanych przez NBP operacji otwartego rynku.

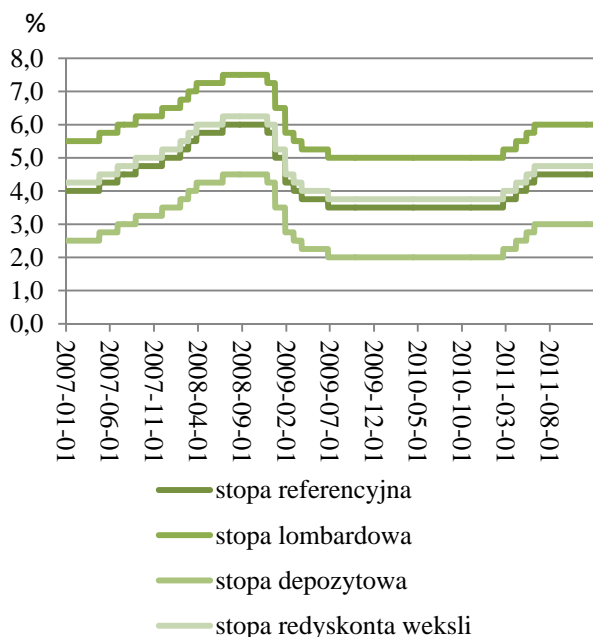
⁴¹ *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 29.

⁴² ang. *overnight* - stawka ta odzwierciedla wahania cen depozytów.

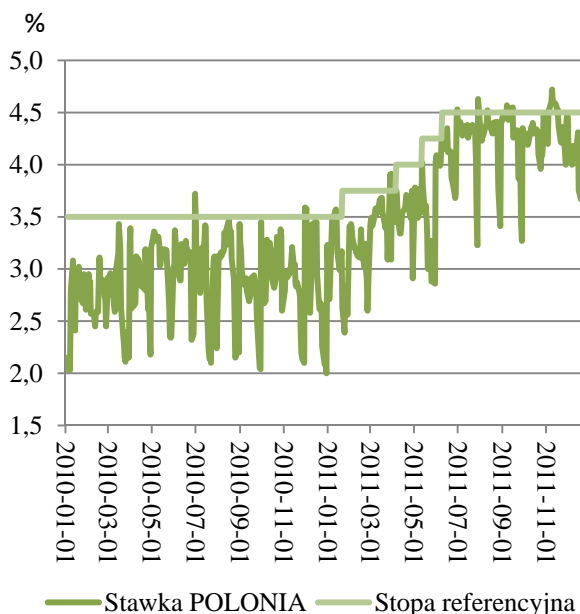
⁴³ Wzrost niepewności na rynkach finansowych nie wpłynął znacząco na krajowy rynek niezabezpieczonych lokat międzybankowych (jak w strefie euro – wyższe ryzyko kredytowe).

było zwiększenie płynności na rynku międzybankowym⁴⁴. W 2011 r. odnotowano również spadek zmienności stawki POLONIA w porównaniu do 2010 r. (mniejsze wahania w cenie pieniądza), co świadczy o ograniczeniu wpływu na rynek krajowy niekorzystnych zjawisk zachodzących na rynkach światowych⁴⁵. Pomimo to, rynek międzybankowy w 2011 r. charakteryzował się niskim udziałem transakcji o dłuższych terminach zapadalności niż jeden dzień. Świadczy to o braku zaufania pomiędzy bankami, co znajduje odzwierciedlenie w niskich wzajemnych limitach kredytowych⁴⁶.

Wykres 27. Stopy procentowe NBP (%)

Wykres 28. Stawka POLONIA i stopa referencyjna

Źródło: dane NBP.

IV. 2. Regulacje polskiego rynku finansowego

Wśród najważniejszych zmian związanych z funkcjonowaniem krajowego rynku finansowego wyróżnić można przyjęcie zmian do ustawy związanej z udzielaniem wsparcia i rekapitalizacji instytucji finansowych, nowelizację prawa upadłościowego i naprawczego, przyjęcie ustawy o kredycie konsumenckim, o usługach płatniczych oraz nowelizację ustawy o obligacjach. Regulacje prawne odnosząc się do działalności banków w Polsce wiązały się z wdrożeniem przepisów dyrektywy CRDII i CRD III (nowelizacja ustawy Prawo bankowe oraz uchwały KNF), nowelizacją ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego, o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania, o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, ze zmianą w ustawie budżetowej w odniesieniu do

⁴⁴ *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej*, NBP, Warszawa 2012, s. 28.

⁴⁵ *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej*, NBP, Warszawa 2012, s. 29.

⁴⁶ *Raport o sytuacji banków w 2011 r.*, KNF, Warszawa 2012, s. 4.

sektora bankowego oraz przyjęciem rekomendacji przez KNF w zakresie systemu kontroli wewnętrznej w bankach oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie⁴⁷.

Zmiany w zakresie udzielania wsparcia instytucjom finansowym oraz ich rekapitalizacji dotyczyły ustawy o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym⁴⁸ i o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych. Po wprowadzonych zmianach do tych ustaw wsparcie oraz dokapitalizowanie instytucji finansowych przez Skarb Państwa jest możliwe po otrzymaniu pozytywnej decyzji KE, co do potwierdzenia zgodności pomocy publicznej z zasadami funkcjonowania rynku wewnętrznego. Zmiany w tych ustawach rozszerzyły zakres podmiotowy instytucji o spółdzielcze kasy oszczędnościowo - kredytowe i zrzeszającą je Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, które od września 2011 r. również uprawnione są do otrzymania wsparcia od Skarbu Państwa. Nadzór nad wykonaniem warunków umowy o wsparcie nad instytucjami finansowymi zgodnie z ustawą pełni KNF.

Wprowadzone zmiany w zakresie nowelizacji ustawy o prawie upadłościowym i naprawczym z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze⁴⁹ dotyczą rozliczenia kontraktów terminowych w razie upadłości. Celem wprowadzonej nowelizacji jest poprawa bezpieczeństwa obrotu instrumentami finansowymi. Doprecyzowano pojęcie klauzul kompensacyjnych, które umożliwiają w sytuacji ogłoszenia upadłości przez kontrahenta rozwiązanie umowy ramowej i kompensację niewymaganych zobowiązań. Katalog transakcji finansowych został rozszerzony o pożyczki papierów wartościowych⁵⁰.

W 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim⁵¹, która implementuje dyrektywę unijną nr 2008/48/WE w sprawie umów o kredycie konsumenckim z dnia 23 kwietnia 2008 r. W ramach dostosowania polskiego prawa do przepisów UE rozbudowano obowiązujący zakres informacji przekazywanych kredytobiorcom przez kredytodawców oraz pośredników kredytowych. Ustawa nałożyła obowiązek na pośredników kredytowych do informowania o rzeczywistej stopie oprocentowania w ujęciu rocznym wraz z podaniem wszystkich opłat wchodzących w całkowity koszt kapitału. Podwyższono również limit możliwego do uzyskania kredytu konsumenckiego do poziomu 255 550 zł oraz wydłużono termin pozwalający na odstąpienie konsumenta od umowy bez podania przyczyny do 14 dni kalendarzowych. Konsument nie ponosi kosztów z tytułu odstąpienia od umowy, a zwrot kwoty kredytu musi nastąpić nie później niż w terminie 30 dni od odstąpienia od umowy. Ustawa nakłada również obowiązek na kredytodawcę w zakresie badania zdolności kredytowej konsumentów.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych⁵² weszła w życie dnia 24 października 2011 r., regulując i dostosowując przepisy prawa polskiego do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE oraz 2006/48/WE w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, a także dyrektywy PSD

⁴⁷ *Raport o rozwoju systemu finansowego w 2011*, NBP, Warszawa 2012, s. 28.

⁴⁸ Dz.U. z 2011 r., nr 38, poz. 196

⁴⁹ Dz.U. z 2011 r., nr 138, poz. 810

⁵⁰ *Raport o rozwoju systemu finansowego w 2011*, Warszawa 2012, s. 30.

⁵¹ Dz.U. z 2011 r., nr 126, poz. 715 z późn. zm.

⁵² Dz.U. z 2011 r., nr 199, poz. 1175 z późn. zm.

2007/64/WE. Ustawa ta reguluje działalność polegającą na przyjmowaniu wpłat i wypłat gotówki na rachunki płatnicze, jak również dotyczy przekazów i transakcji płatniczych. Celem wdrożonych regulacji jest zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie usług płatniczych, poprzez objęcie tych instytucji nadzorem KNF, a także wymogów z zakresu posiadania ubezpieczenia i gwarancji. Ustawa nakłada również maksymalne terminy realizacji zlecenia⁵³. Wśród dostawców usług płatniczych ustawa wyróżniła funkcjonujące podmioty finansowe jak banki, skok-i oraz instytucje pieniądza elektronicznego, natomiast w osobnej grupie wyróżniono instytucje płatnicze oraz biura usług płatniczych. Krajowe instytucje płatnicze dla prowadzenia działalności muszą uzyskać zezwolenie KNF, natomiast biura usług płatniczych podlegają wpisom do rejestru prowadzonego przez KNF. Różnica pomiędzy działalnością tych dwóch grup podmiotów wiąże się m.in. z limitami kwot transakcyjnych przyjętych dla biur usług płatniczych (500 tys. EUR miesięcznie).

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o obligacjach⁵⁴ wprowadziła możliwość emisji obligacji przez skok-i i KSKOK oraz BGK i Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A. (dla emisji obligacji przychodowych). Celem tej zmiany było ułatwienie uzyskania kapitału tym instytucjom.

Regulacje dotyczące sektora bankowego w Polsce

W 2011 r. weszły w życie regulacje II dyrektywy unijnej dotyczącej wymogów kapitałowych (CRD II) oraz dyrektywy dotyczącej sposobów wynagradzania kadry kierowniczej instytucji finansowych CRD III. Przepisy te zostały wprowadzone w ramach ustawy Prawo bankowe oraz w uchwałach KNF. Zmiany te wynikają z nałożonych obowiązków przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/111/WE z dnia 16 września 2009 r. zmieniającą dyrektywy nr 2006/48/WE, 2006/49/WE i 2007/64/WE w odniesieniu do banków powiązanych z centralnymi instytucjami, niektórych pozycji funduszy własnych, dużych ekspozycji, uzgodnień w zakresie nadzoru oraz zarządzania w sytuacji kryzysowej⁵⁵. Nowe wymogi kapitałowe dotyczące banków wraz z nowelizacją ustawy Prawo bankowe obowiązującej od 28 kwietnia 2011 r. wprowadziły normy koncentracji ryzyka. Wyznaczono limit zaangażowania kapitałowego na poziomie 25% funduszy własnych banku zarówno względem pojedynczego podmiotu, jak i jednostek powiązanych ze sobą kapitałowo i organizacyjnie. Ten sam limit został przyjęty względem ekspozycji banku wobec innego banku bądź podmiotów powiązanych, uzupełniając ten limit o zakres kwotowy w wysokości 150 mld EUR (przyjęta granica ekspozycji banku jest wybierana na podstawie wyższej wartości). W uchwale KNF nr 208/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 r. określono szczegółowe warunki dotyczące limitu koncentracji w polskim sektorze bankowym.

Zmiany w przepisach nałożyły również obowiązek ogłaszania przez banki zasad wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze. Według uchwały KNF z dnia 4

⁵³ Transakcja musi być zakończona nie później niż do końca następnego dnia roboczego od momentu dokonania zlecenia, termin ten jest dłuższy dla zleceń w formie papierowej za zgodą klienta.

⁵⁴ Dz.U. z 2011 r., nr 129, poz. 731

⁵⁵ Dz. Urz. UE L302 z 2009 r.

października 2011 r. nr 259/2011 bank do informacji publicznej podaje informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze (uchwała weszła w życie z dniem 31 grudnia 2011 r.).

W 2011 r. uchwałą KNF z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniono regulacje z zakresu pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych. Na podstawie nowych przepisów banki muszą uwzględniać następujące korekty funduszy podstawowych o: ujemne kwoty z tytułu korekt aktualizujących wartość wyceny aktywów, kwoty ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych w portfelu handlowym (jeśli znajdują się w portfelu bankowym tej samej instytucji kredytowej przypisana jest im waga ryzyka wynosząca 1 250%) oraz o zaangażowanie kapitałowe w zakładach reasekuracji⁵⁶.

Do innych zmian w ustawie Prawo bankowe, które wprowadzono w 2011 r. zaliczyć można nowelizację:

- z dnia 10 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe⁵⁷ dotyczącą przekształceń oddziału instytucji kredytowej działającej w Polsce w bank krajowy,
- z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw⁵⁸. Po wprowadzeniu tej zmiany kredytobiorca może nabyć walutę obcą od dowolnego podmiotu i spłacić w tej walucie ratę kredytu,
- z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe⁵⁹ rozszerzono katalog czynności bankowych, które mogą być świadczone na podstawie umów o outsourcingu.

Nowelizacja ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 5 stycznia 2011 r.⁶⁰ dała możliwość udzielenia pożyczki BGK przez Ministra Finansów z budżetu państwa na zwiększenie funduszu uzupełniającego. W nowelizacji rozszerzono również katalog źródeł finansowania banku o środki międzynarodowych instytucji finansowych.

Ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej⁶¹ wprowadziła zmianę w sposobie zaokrąglania podatku należnego od przychodów z odsetek. Kwota podatku należnego od osób fizycznych z tytułu przychodów odsetkowych po zmianie jest zaokrąglana w górę do pełnych groszy podstawy opodatkowania.

⁵⁶ *Raport o rozwoju systemu finansowego w 2011*, NBP, Warszawa 2012, s. 40.

⁵⁷ Dz.U. z 2011 r., nr 134, poz. 781

⁵⁸ Dz.U. z 2011 r., nr 165, poz. 984

⁵⁹ Dz.U. z 2011 r., nr 201, poz. 1181

⁶⁰ Dz.U. z 2011 r., nr 28, poz. 143

⁶¹ Dz.U. z 2011 r., nr 291, poz. 1707, przepisy weszły w życie 31 marca 2012 r.

Rekomendacje KNF dotyczące sektora bankowego

W 2011 r. KNF przyjął Rekomendację S związaną z dobrymi praktykami w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczeń opartych na hipotecę, a także Rekomendację H dotyczącą kontroli wewnętrznej w bankach.

Rekomendacja S została przyjęta 25 stycznia 2011 r. i zmiany w jej zakresie wprowadzone przez KNF wynikały ze zwiększającego się udziału należności banków od sektora nieruchomości z tytułu zakupu nieruchomości w portfelu kredytów hipotecznych. Rekomendacja ta zastąpiła Rekomendację S II z dnia 17 grudnia 2008 r. W rekomendacji zmieniły się wymagania odnośnie zdolności kredytowej klientów. W przypadku walutowych detalicznych ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych do średnich dochodów netto powinny być na poziomie nie wyższym niż 42%. Skrócono również okres spłaty ekspozycji w procesie oceny zdolności kredytowej do 25 lat. Ponadto w rekomendacji wskazano na konieczność analizy i pomiaru wrażliwości finansowej transakcji, uwzględniając zmianę poziomu dochodów kredytobiorcy po nabyciu uprawnień emerytalnych.

Rekomendacja H oparta została na opracowaniu Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego i dotyczy tworzenia efektywnego systemu kontroli w banku, roli zarządu w tworzeniu spójnego i kompleksowego systemu kontroli ryzyka oraz rady nadzorczej, która powinna być odpowiedzialna za pełnienie efektywnego nadzoru. Według rekomendacji system kontroli wewnętrznej w banku powinien być zorientowany na rozpoznawanie i ocenę ryzyka całego banku, a audytorzy wewnętrzni w banku powinni posiadać odpowiednie kwalifikacje. Pracownicy komórki audytu wewnętrznego w banku powinni wykonywać swoje zadania w sposób niezależny i obiektywny. Kontrola powinna być prowadzona na podstawie wcześniej zatwierdzonego planu i pisemnych upoważnień.

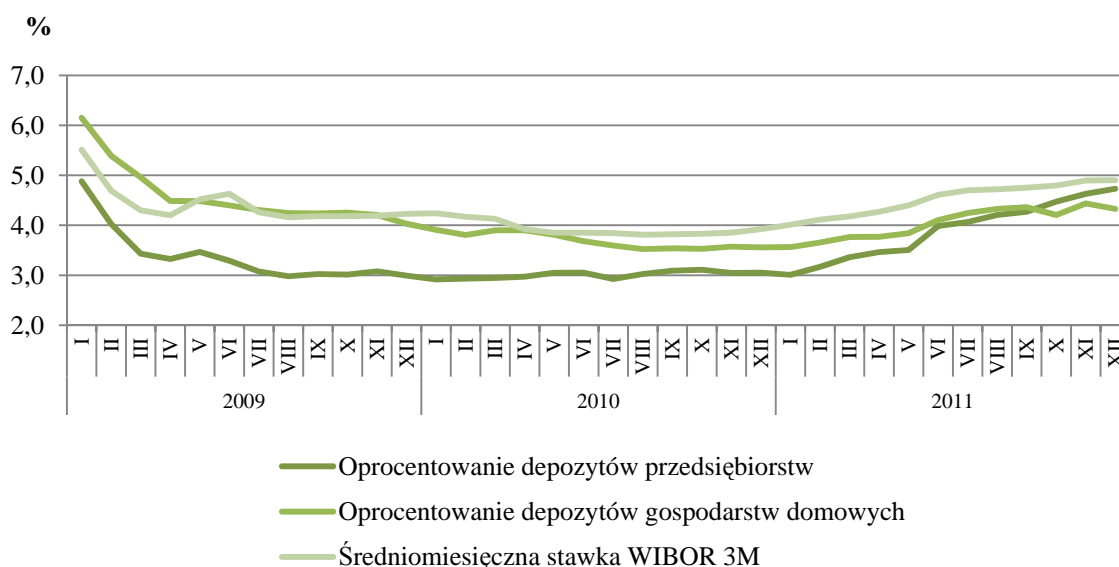
IV. 3. Polityka kredytowo-depozytowa banków w Polsce

Depozyty

Konkurencja między bankami o bezpieczne źródła finansowania, jakimi są depozyty, nie zmieniła się w sposób znaczący w 2011 r., przy czym nieznacznie zwiększyła się w drugiej połowie roku. Świadczy to o wzroście oprocentowania depozytów, jak również zmniejszającej się różnicy pomiędzy oprocentowaniem nowych depozytów a średniomiesięczną stawką WIBOR 3M, szczególnie w przypadku depozytów przedsiębiorstw. W II połowie 2011 r. nastąpił największy przyrost depozytów gospodarstw domowych, co można m.in. łączyć ze zmianą przepisów podatkowych (od 31 marca 2012) mającą na celu zlikwidowanie lokat z dzienną kapitalizacją odsetek (czyli tzw. lokat antypodatkowych)⁶². Oprocentowanie nowych terminowych umów depozytowych wzrosło w 2011 r. dla przedsiębiorstw z 3,0% w styczniu do 4,7% w grudniu, zaś dla gospodarstw domowych analogicznie z 3,6% do 4,3%.

⁶² *Raport o rozwoju systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 123.

Wykres 29. Oprocentowanie nowych terminowych depozytów złotych

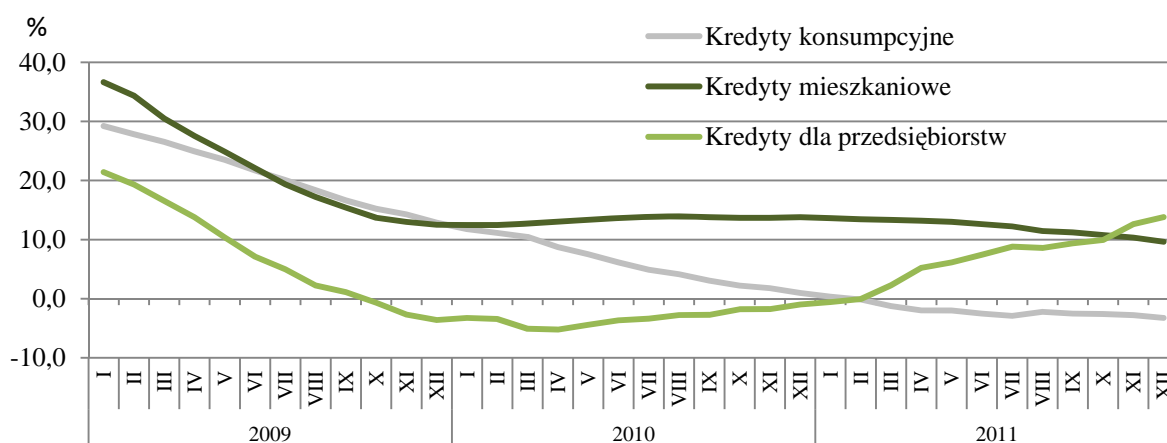

Źródło: Raport o stabilności systemu finansowego grudzień 2010 r. oraz grudzień 2011 r., a także lipiec 2012 r., NBP, Warszawa.

Kredyty

Po silnym spadku akcji kredytowej w końcu 2009 r., tempo jej wzrostu ustabilizowało się w 2011 r. na poziomie 7-8%⁶³ (po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych). Natomiast różnice w zmianach poszczególnych kategorii kredytów wyraźnie się w tym okresie uwidoczniły. Nastąpił przede wszystkim znaczny wzrost dynamiki kredytów dla przedsiębiorstw, przy czym dynamika kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw była wyższa niż dla przedsiębiorstw dużych.

Wykres 30. Dynamika akcji kredytowej (r/r)

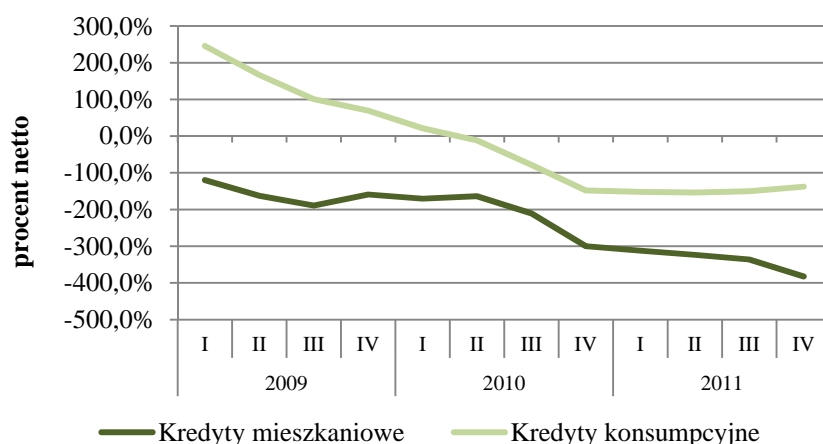
Źródło: Raport o stabilności systemu finansowego grudzień 2011 r. oraz lipiec 2012 r., NBP, Warszawa.

W 2011 r. nastąpił spadek wartości udzielonych kredytów konsumpcyjnych. Przyczyną takiego stanu rzeczy było głównie zaostrenie polityki kredytowej banków

⁶³ Raport o stabilności systemu finansowego lipiec 2012 r., NBP, Warszawa 2012, s. 27.

w latach 2008-2010, co było rezultatem wprowadzania w życie zaleceń Rekomendacji T, a także pogorszenia w 2009 r. jakości wcześniej udzielonych kredytów.

Wykres 31. Zakumulowany indeks zmiany kryteriów polityki kredytowej banków

Uwaga: wartości dodatnie oznaczają złagodzenie, a ujemne zaostrzenie polityki kredytowej w stosunku do okresu początkowego – IV kwartału 2003 r.

Źródło: *Raport o stabilności systemu finansowego lipiec 2012 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 43.

Na jakość kredytów mieszkaniowych wpływał wysoki kurs franka szwajcarskiego, powodując znaczne zwiększenie płaconej raty, jej średni poziom w latach 2005-2010 wzrósł o 28%⁶⁴. W latach 2009-2011 odnotowano rosnący trend udziału kredytów zagrożonych w ramach udzielonych przez banki kredytów mieszkaniowych. Wynikało to z wysokiego udziału kredytów udzielonych w okresie boomu kredytowego i łagodnej polityki kredytowej w tym okresie. Struktura portfela kredytów mieszkaniowych banków w latach 2005-2011 wskazuje na największy udział kredytów udzielonych w 2008 r. – 24,4%, natomiast kredyty udzielone w 2011 r. miały udział 14,3%.

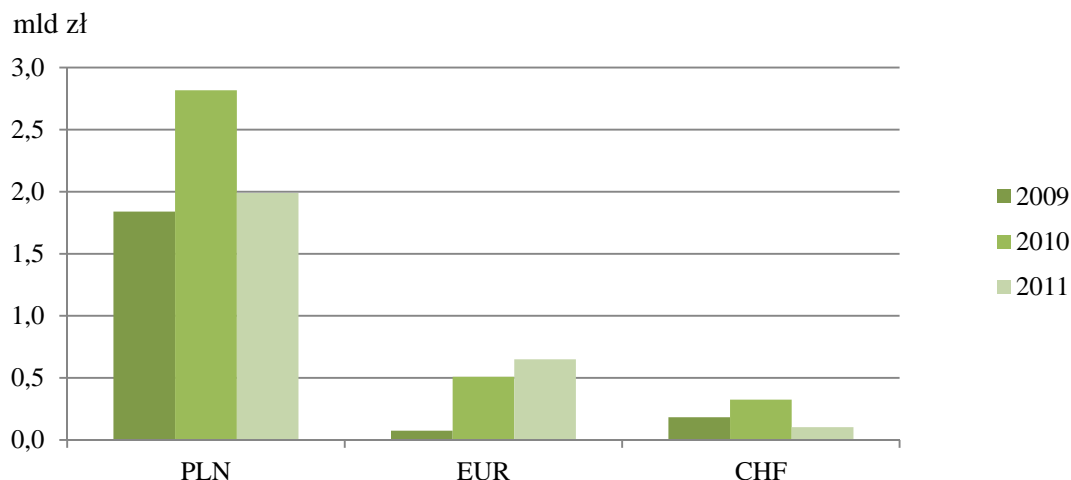
W strukturze nowo udzielonych kredytów przeważały kredyty udzielane w walucie krajowej, które w 2011 r. stanowiły 72,5% wszystkich kredytów (77,2% w 2010 r.). Wystąpił znaczący wzrost udziału nowo udzielanych kredytów denominowanych w EUR w portfelach banków. Udział tych kredytów w 2011 r. wyniósł 23,7% wobec 13,9% w 2010 r. Stwierdzono spadek kredytów udzielanych we frankach szwajcarskich w strukturze nowo udzielonych kredytów w portfelach banków do poziomu 3,8%. Poziom kredytów udzielanych w USD był znikomy.

Pomimo ograniczania udzielania kredytów denominowanych w obcych walutach, ich udział w strukturze walutowej wyniósł około 60%⁶⁵. Sytuacja ta wpływa na zwiększenie ryzyka kredytowego, co wynika z możliwości wystąpienia deprecjacji kursu walutowego oraz zmiany relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia tego kredytu.

⁶⁴ *Raport o stabilności systemu finansowego*, lipiec 2012, NBP, Warszawa 2012, s. 54.

⁶⁵ *Raport o stabilności systemu finansowego*, lipiec 2012, NBP, Warszawa 2012, s. 43.

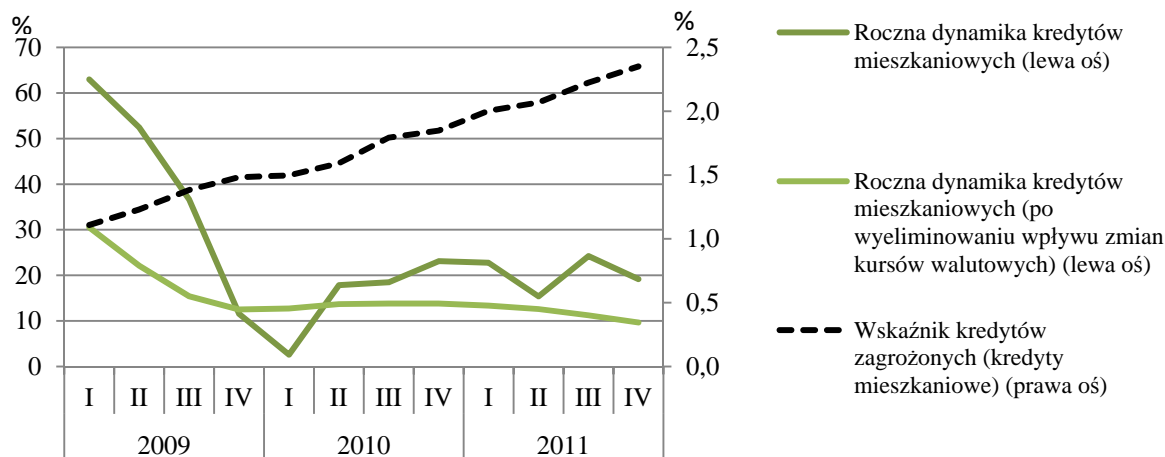
Wykres 32. Wartość nowo udzielonych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych według walut (stan na 31 XII)

Źródło: Raport o stabilności systemu finansowego, lipiec 2012, NBP, Warszawa 2012.

Rywalizację banków na rynku kredytów mieszkaniowych w I połowie 2011 r. odzwierciedlały niższe marże kredytowe. W 2011 r. odnotowano wyższy popyt na kredyty w ramach programu Rodzina na Swoim (wzrost wartości udzielonych kredytów z 8,1 mld zł w 2010 r. do 10,2 mld zł w 2011 r.).

Wykres 33. Sytuacja na rynku kredytów mieszkaniowych

Źródło: Raport o stabilności systemu finansowego, lipiec 2012, NBP, Warszawa 2012.

Po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut przyrost wartości kredytów mieszkaniowych w 2011 r. był nadal niższy niż ten notowany w latach 2008-2009. W II połowie 2011 r. niższa dynamika wzrostu kredytów mieszkaniowych wiązała się z zaostrzeniem polityki kredytowej w niektórych bankach oraz zmianami wprowadzonymi w programie Rodzina na Swoim (obniżenie współczynnika przeliczeniowego)⁶⁶. Wskaźnik zagrożonych kredytów mieszkaniowych wykazał trend rosnący z poziomu 1,84% w 2010 r. do 2,35% w 2011 r.

⁶⁶ Raport o sytuacji banków w 2011 r., KNF, Warszawa 2012, s. 5.

V. POLSKI SEKTOR BANKOWY

V. 1. Struktura podmiotowa sektora bankowego w Polsce

W strukturze podmiotowej polskiego sektora bankowego w 2011 r. zaszły niewielkie zmiany. Na koniec 2011 r. działalność operacyjną prowadziły 642 banki, w tym 21 oddziałów instytucji kredytowych. W wyniku przejęć i połączeń⁶⁷, mających miejsce w 2011 r., liczba banków komercyjnych zmniejszyła się o dwa i na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 47. Liczba banków spółdzielczych była niższa w porównaniu do roku poprzedniego o 2 i na koniec badanego okresu wyniosła 574 podmioty. W 2011 r. zmianie uległ sposób zrzeszania się banków spółdzielczych. Połączyły się dwa z trzech banków zrzeszających⁶⁸, w wyniku czego wszystkie banki spółdzielcze (poza jednym działającym samodzielnie) zrzeszone były w dwóch strukturach: Banku Polskiej Spółdzielczości, który skupiał 366 banków oraz SGB – Banku S.A., w którym zrzeszonych było 207 banków spółdzielczych.

Tabl. 9. Liczba banków w Polsce

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	liczba banków					w tym liczba oddziałów instytucji kredytowych				
Ogółem	645	649	643	646	642	14	18	18	21	21
komercyjne.....	64	70	67	70	68	14	18	18	21	21
spółdzielcze.....	581	579	576	576	574	–	–	–	–	–
Banki prowadzące usługi powiernicze	14	14	15	16	17	1	1	2	2	2
Banki giełdowe	14	14	14	14	14	–	–	–	–	–
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	33	39	37	42	40	14	18	18	21	21
Banki zrzeszające.....	3	3	3	3	2	–	–	–	–	–
Banki samochodowe	8	8	8	7	7	1	1	1	1	1
Banki hipoteczne.....	4	4	4	4	3	1	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską.....	x	x	13	14	14	x	x	–	–	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UKNF.

Struktura własnościowa polskiego sektora bankowego nie uległa w 2011 r. istotnym zmianom. Podobnie jak w roku poprzednim kapitał krajowy kontrolował 10 banków

⁶⁷ AIG Bank Polska został przejęty przez Santander Consumer Bank, zaś ING Bank Hipoteczny połączył się z ING Bankiem Śląskim.

⁶⁸ Mazowiecki Bank Regionalny połączył się z Gospodarczym Bankiem Wielkopolskim, w wyniku czego powstał SGB - Bank S.A. KNF wydała zezwolenie na konsolidację w Komunikacie ze 129. posiedzenia Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 7 czerwca 2011 r.

komercyjnych oraz wszystkie banki spółdzielcze, zaś Skarb Państwa większościowy udział posiadał w 4 bankach, pozostających pod kontrolą kapitału krajowego: PKO Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Pocztowym i Banku Ochrony Środowiska. Kapitał zagraniczny miał większościowy udział w 37 bankach komercyjnych oraz kontrolował wszystkie oddziały instytucji kredytowych. Kapitał zagraniczny stanowił 63,4% kapitału podstawowego sektora bankowego i w porównaniu do roku poprzedniego udział ten nieznacznie wzrósł. Natomiast biorąc pod uwagę udział kapitału zagranicznego w aktywach sektora bankowego, który na koniec 2011 r. wyniósł 65,0%, to w badanym okresie (podobnie jak w latach 2009 i 2010) nastąpił spadek udziału w rynku banków kontrolowanych przez inwestorów zagranicznych⁶⁹.

Tabl. 10. Udział kapitału zagranicznego w kapitale (funduszu) podstawowym według kraju pochodzenia

Kraje	Wartość					Udział w kapitale podstawowym sektora bankowego				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	w mln zł					w odsetkach				
Ogółem	8 363,0	10 905,4	13 095,9	14 475,1	15 583,0	58,2	67,9	61,4	63,0	63,4
Belgia	1 699,2	1 763,8	2 668,5	#	#	11,8	11,0	12,5	#	#
Niemcy	1 274,8	1 540,0	1 913,2	2 154,1	2 482,6	8,9	9,6	9,0	9,4	10,1
Włochy	382,4	898,3	1 110,3	1 110,4	1 110,4	2,7	5,6	5,2	4,8	4,5
USA	582,3	1 198,2	1 075,7	944,1	1 245,7	4,1	7,5	5,0	4,1	5,1
Francja	670,4	953,0	1 004,3	2 338,7	2 435,3	4,7	5,9	4,7	10,2	9,9
Holandia	506,7	879,0	697,1	508,7	295,2	3,5	5,5	3,3	2,2	1,2
Szwecja	225,1	#	#	#	#	1,6	#	#	#	#
Pozostałe ^a ..	3 022,1	3 673,1	4 626,7	8 174,8	8 013,9	21,0	22,9	21,7	32,3	32,6

^a obejmuje kraje, które posiadają swój kapitał w mniej niż 3 bankach, bez względu na jego wielkość

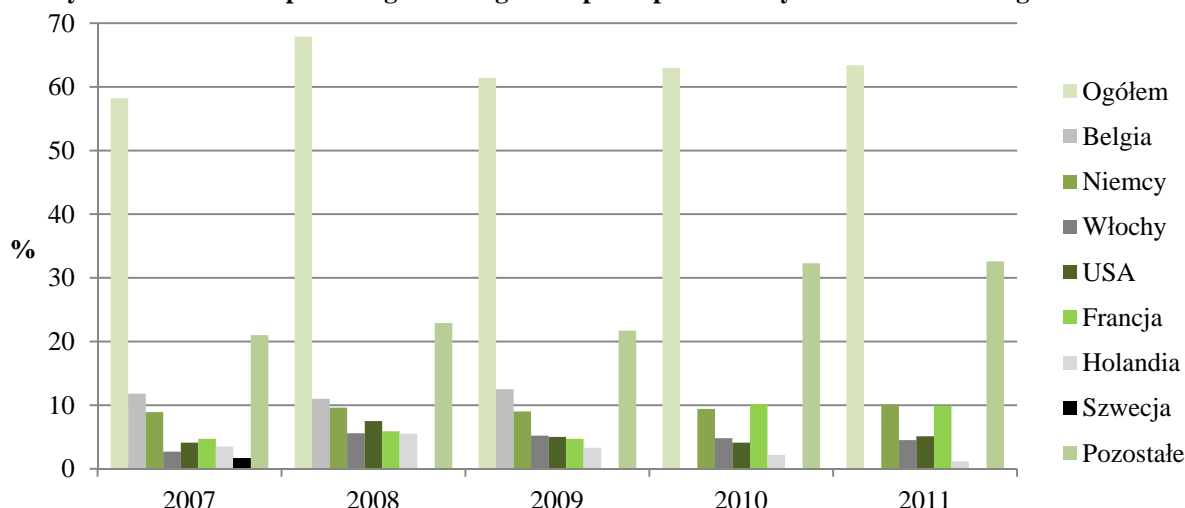
Uwaga: Tabela nie obejmuje kapitału rozproszonego (poniżej 5%)

Źródło: KNF.

W bankach z większościowym udziałem kapitału zagranicznego status właścicielski, bądź udziały należały do inwestorów z Unii Europejskiej. W 2011 r. najwyższy udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym sektora bankowego w Polsce mieli inwestorzy z Niemiec i Francji (odpowiednio 10,1% oraz 9,9%).

⁶⁹ Raport o sytuacji banków w 2011r., KNF, Warszawa 2012, s. 24.

Wykres 34. Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym sektora bankowego w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNF.

Mimo dynamicznego rozwoju bankowości elektronicznej⁷⁰ w ostatnich latach, placówki bankowe nadal stanowią ważny punkt kontaktu klienta z bankiem. W roku 2011 liczba oddziałów banków na terenie kraju wyniosła 7 087, zwiększając się podobnie jak w latach 2007-2010. Wzrost liczby oddziałów był umiarkowany dla banków ogółem (wzrost o 2,3%), jak i dla większości z wyróżnionych typów banków⁷¹. Dużo większy przyrost liczby oddziałów miał natomiast miejsce w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego, który w 2011 r. wyniósł 58,6%. W sposób znaczący wzrosła również liczba oddziałów banków giełdowych (o 9,9%).

Tabl. 11. Sieć placówek terenowych banków w Polsce
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
LICZBA ODDZIAŁÓW					
Banki ogółem	5 595	6 077	6 351	6929	7087
komercyjne.....	4 136	4 574	4 799	5345	5476
spółdzielcze.....	1 459	1 503	1 552	1584	1611
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	2 650	2 777	2 785	2779	2786
Banki prowadzące usługi powiernicze.....	3 563	3 822	3 977	4271	4331
Banki giełdowe	3 351	3 533	3 653	3876	4260

⁷⁰ Liczba aktywnych klientów bankowości internetowej w latach 2008-2011 wzrosła niemal dwukrotnie do poziomu 10,2 mln osób, zaś liczba przelewów internetowych zrealizowanych w grudniu 2011 r. wyniosła 82,1 mln – o 4,7% więcej niż w analogicznym okresie roku 2010; patrz: *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, NBP, Warszawa 2012, s. 111-112.

⁷¹ Wzrost liczby oddziałów w 2011 r. w stosunku do roku poprzedniego: banki komercyjne – 2,5%; banki spółdzielcze – 1,7%; pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – 0,3%; banki prowadzące usługi powiernicze – 1,4%; banki prowadzące działalność maklerską – 3,2%.

Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	95	234	247	432	685
Banki zrzeszające	63	63	66	71	#
Banki samochodowe	2	2	2	2	2
Banki hipoteczne	2	2	1	2	2
Banki prowadzące działalność maklerską	x	x	3640	4045	4175

LICZBA FILII, EKSPOZYTUR, PRZEDSTAWICIELSTW I INNYCH PLACÓWEK

Banki ogółem	7 242	7 955	7 891	7239	6794
komercyjne	5 266	5 832	5 601	4925	4401
spółdzielcze	1 976	2 123	2 290	2314	2393
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	2 919	2 983	2 960	2599	2013
Banki prowadzące usługi powiernicze	3 631	3 697	3 843	3082	2501
Banki gieldowe	3 713	3 895	4 057	3603	3008
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	402	511	405	700	622
Banki zrzeszające	45	42	34	31	#
Banki samochodowe	—	—	—	—	—
Banki hipoteczne	5	5	6	6	5
Banki prowadzące działalność maklerską	x	x	3540	3240	2693

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Liczba filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek na terenie kraju na koniec 2011 r. wyniosła 6 794 i była mniejsza w stosunku do roku poprzedniego (spadek o 6,1%), podobnie jak w latach 2009 i 2010. Było to m.in. wynikiem prowadzonych w części banków komercyjnych procesów restrukturyzacyjnych. Największy spadek liczby filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek miał miejsce w grupie pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów. Skala tego zmniejszenia wyniosła 22,5% w porównaniu z rokiem 2010. Jedyną z grup banków, w której liczba filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek wzrosła, były banki spółdzielcze (wzrost o 3,4%), w których rozbudowa sieci tych placówek postępowała stale na przestrzeni lat 2007-2011.

Tabl. 12. Liczba pracujących w polskim sektorze bankowym

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	Ogółem					w tym w centralach				
Banki ogółem	167 127	181 280	175 011	176 788	176 511	56 226	66 273	68 366	70 806	72 045
komercyjne	137 024	150 016	143 320	144 656	143 775	41 979	51 599	53 654	55 975	56 689
spółdzielcze	30 103	31 264	31 691	32 132	32 736	14 247	14 674	14 712	14 831	15 356
Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów...	71 811	72 074	68 048	67 296	66 100	13 511	15 798	16 387	17 344	17 803

Banki prowadzące usługi powiernicze..	101 932	104 957	103 347	103 449	103 708	26 364	29 521	33 930	35 432	36 501
Banki giełdowe	97 351	100 425	99 580	102 799	107 232	24 743	28 754	32 978	36 212	38 013
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	13 899	19 106	14 778	18 038	21 304	8 047	10 863	8 930	8 361	11 390
Banki zrzeszające	2 342	2 209	2 231	2 255	#	931	956	982	1 024	#
Banki samochodowe ..	646	695	681	666	726	646	695	681	666	726
Banki hipoteczne	299	317	276	279	242	285	310	264	266	230
Banki prowadzące działalność maklerską	x	x	96076	98994	98 439	x	x	29958	32898	33 279

Uwaga: Liczba pracujących – w przeliczeniu na pełne etaty

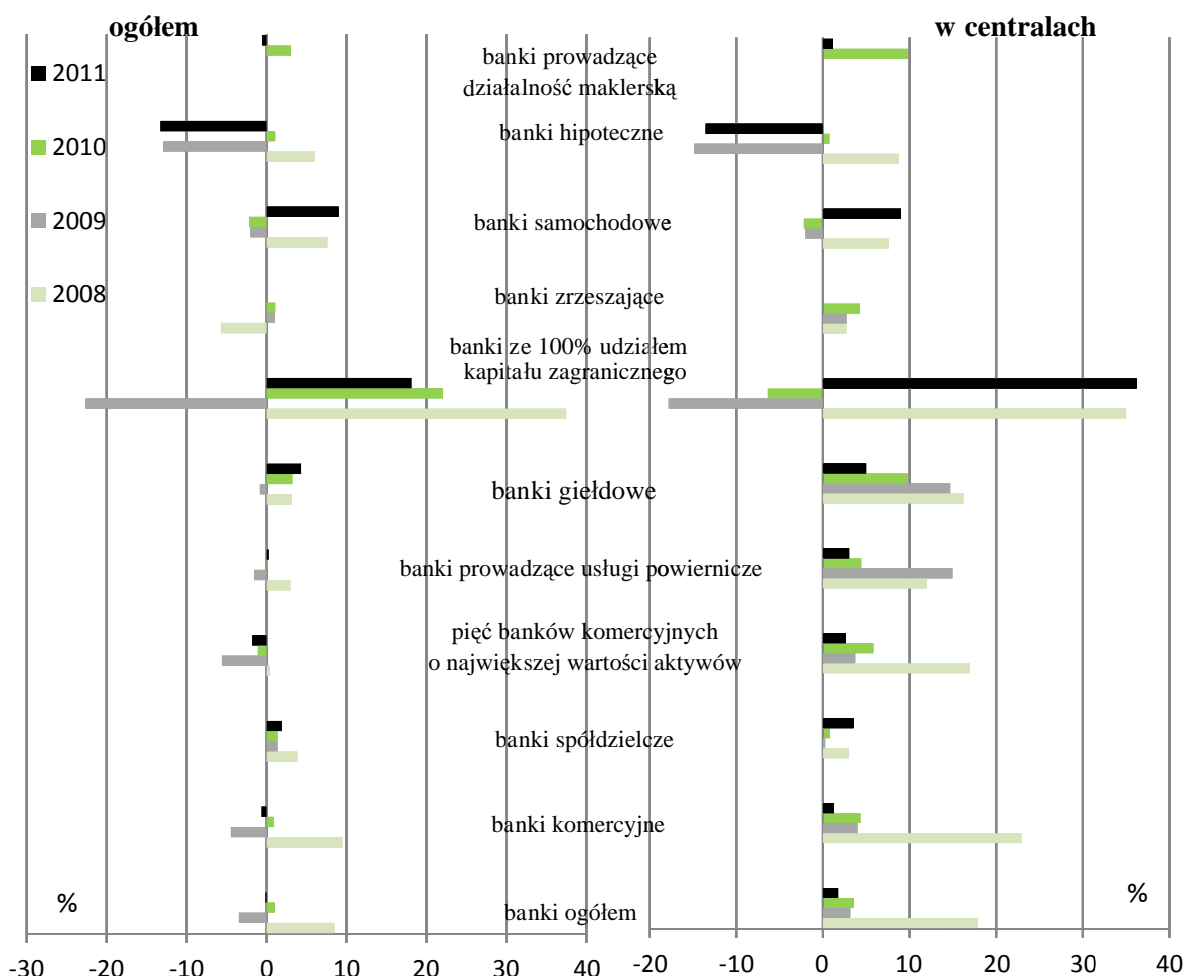
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Zatrudnienie w polskim sektorze bankowym wyrażone liczbą pracujących w przeliczeniu na pełne etaty, było na koniec 2011 r. nieznacznie niższe niż rok wcześniej. Dla banków ogółem liczba ta wyniosła 176 511 osób pracujących, o 0,2% mniej niż przed rokiem. Natomiast w centralach wszystkich wyróżnionych typów banków (za wyjątkiem banków hipotecznych⁷²) odnotowano przyrost liczby pracujących. Dla banków ogółem na koniec grudnia 2011 r. przyrost ten wyniósł 1,7%, przy czym w bankach spółdzielczych był ponad 2,5 razy wyższy niż w bankach komercyjnych (odpowiednio: 3,5% i 1,3%). Trzeba przy tym nadmienić, że banki spółdzielcze w latach 2007-2011 charakteryzowały się nieprzerwanym wzrostem liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty zarówno w centralach, jak i w całej sieci placówek bankowych. W 2011 roku najbardziej dynamiczny wzrost liczby pracujących miał miejsce w grupie banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego i wyniósł 18,1% ogółem, zaś w centralach 36,2%.

Liczba prowadzonych przez banki w Polsce rachunków wzrosła w 2011 r. o 13,0% i na koniec roku wyniosła 74,0 mln. Przyrost liczby rachunków postępował dużo szybciej w bankach komercyjnych niż w bankach spółdzielczych (odpowiednio wzrost o 13,8% oraz 5,4%). Największym przyrostem liczby rachunków cechowały się banki samochodowe (36,2%) oraz banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (35,9%). Żadna z badanych grup banków nie odnotowała na koniec 2011 r. spadku liczby prowadzonych rachunków. Banki komercyjne prowadziły 90,4% wszystkich rachunków, zaś banki spółdzielcze 9,6%. W pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów uruchomionych było 54,6% wszystkich rachunków banków.

⁷² Było to związane ze zmniejszeniem liczby banków hipotecznych w wyniku połączenia ING Banku Hipotecznego z ING Bankiem Śląskim.

Wykres 35. Zmiana liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty w polskim sektorze bankowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Tabl. 13. Liczba prowadzonych rachunków

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Banki ogółem	48 914 233	57 324 342	60 472 373	65 534 147	74 040 172
komercyjne.....	42 310 418	50 552 745	53 666 681	58 793 561	66 936 093
spółdzielcze.....	6 603 815	6 771 597	6 805 692	6 740 586	7 104 079
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	30 600 940	35 333 878	36 801 454	38 549 322	40 449 961
Banki prowadzące usługi powiernicze...	36 753 363	42 529 297	44 293 697	46 989 861	50 385 227
Banki giełdowe	35 547 587	41 317 082	43 496 376	48 539 755	55 821 508
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego.....	1 443 840	2 730 390	1 933 141	3 787 272	5 148 181
Banki zrzeszające	131 924	141 661	140 343	161 287	#
Banki samochodowe	45 066	73 812	104 481	125 738	171 248
Banki hipoteczne.....	628	786	735	751	802
Banki prowadzące działalność maklerską.....	x	x	42 841 651	45 614 847	49 271 042

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

V. 2. Adekwatność kapitałowa

Fundusze własne banków ogółem⁷³ dla potrzeb obliczenia współczynnika wypłacalności w końcu 2011 r. były o 10,0% wyższe niż na koniec 2010 r. i wyniosły 110,3 mld zł. Fundusze banków komercyjnych stanowiły 93,0% funduszy własnych banków ogółem, w porównaniu z 93,1% rok wcześniej. Udział 5 największych banków w funduszach banków komercyjnych wyniósł 48,6% po spadku z 49,6%, banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – 13,4%. Fundusze banków spółdzielczych miały udział 7,0% w funduszach własnych banków ogółem (6,9% w 2010 r.). Udział ten zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim dzięki wyższej dynamice wzrostu ich funduszy własnych niż banków komercyjnych.

Fundusze własne dla obliczenia współczynnika wypłacalności składały się z funduszy podstawowych oraz funduszy uzupełniających. Udziały tych funduszy w funduszach ogółem wyniosły dla banków ogółem na koniec 2011 r. odpowiednio 89,7% i 10,3% wobec 90,2% i 9,8% rok wcześniej. W bankach spółdzielczych udział funduszy własnych podstawowych wyniósł 93,8% i był o 4,5 p. proc. wyższy niż w bankach komercyjnych. Fundusze własne dla współczynnika wypłacalności banków ogółem w końcu 2011 r. były o 42,8 mld zł wyższe od wymogów kapitałowych. Nadwyżka ta w ciągu roku wzrosła o 0,5 mld zł, tj. o 1,3%. W bankach komercyjnych wartość nadwyżki funduszy własnych nad wymogami kapitałowymi powiększyła się o prawie 0,2 mld zł, tj. o 0,4% do 39,7 mld zł, a w bankach spółdzielczych o prawie 0,4 mld zł, tj. 14,5% do kwoty 3,1 mld zł.

Wymogi kapitałowe banków ogółem na koniec 2011 r. kształtowały się na poziomie⁷⁴ 67,5 mld zł i były o 16,3% wyższe niż rok wcześniej. Z tej kwoty na banki komercyjne przypadało 93,2%, w tym pięć największych banków 45,8%, na banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego 13,2%, a na banki spółdzielcze 6,8%. Udział banków komercyjnych w wymogach kapitałowych sektora bankowego zwiększył się kosztem banków spółdzielczych o 0,5 p. proc., przy spadku udziału pięciu największych banków o 1,6 p. proc. i wzroście udziału banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego o 1,8 p. proc.

Wzrost wymogów kapitałowych został spowodowany głównie zwiększeniem wymogów z tytułu ryzyka kredytowego w przypadku banków ogółem o 17,4% do kwoty 59,7 mld zł. W bankach komercyjnych wzrost tych wymogów wyniósł 17,8% do 55,6 mld zł, a w bankach spółdzielczych 13,3% do 4,0 mld zł. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stanowiły 88,3% wszystkich wymogów wobec banków ogółem, tj. o 0,8 p. proc. więcej niż rok wcześniej. W poszczególnych grupach banków udział tych wymogów był na podobnym poziomie tj. 88,0%. Drugim ważnym obszarem ryzyka, na pokrycie, którego musiały być wykorzystane fundusze własne, było ryzyko operacyjne. Wymogi kapitałowe z tytułu tego ryzyka, podobnie jak rok wcześniej, wyniosły ok. 10% w przypadku banków ogółem, a także dla poszczególnych grup banków komercyjnych. Dla grupy banków

⁷³ Bez oddziałów instytucji kredytowych, które podlegają badaniu adekwatności kapitałowej razem ze swoją jednostką nadrzędną w jej kraju macierzystym.

⁷⁴ Uchwała Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF nr 2, poz. 11, z późn. zm.).

spółdzielczych udziały te wyniosły ok. 12%. Udział wymogów kapitałowych na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyk⁷⁵ w wymogach kapitałowych ogółem był marginalny.

Zmiany wymogów kapitałowych, które nie zostały zniwelowane odpowiednimi zmianami funduszy własnych spowodowały zmiany współczynnika wypłacalności. Dla banków ogółem na koniec 2011 r., według danych NBP współczynnik wypłacalności, ukształtował się na poziomie 13,11%, co oznaczało obniżkę z 13,86% rok wcześniej. W bankach komercyjnych współczynnik wypłacalności obniżył się do 13,09% z 13,92%, a w bankach spółdzielczych wzrósł do 13,41% z 13,17%. W większości z poszczególnych grup banków komercyjnych wystąpił spadek współczynnika wypłacalności: dla 5 największych banków do 13,90% z 14,51%, ze 100% udziałem kapitału zagranicznego do 13,32% z 14,28%, giełdowych do 13,17% z 13,95%, hipotecznych do 13,28% z 16,43%, prowadzących usługi powiernicze do 13,50% z 14,24%, banków prowadzących działalność maklerską do 13,03% z 13,85%. Tylko grupa banków samochodowych, gdzie zmniejszyła się wartość wymogów kapitałowych o 0,4% przy jednoczesnym wzroście funduszy własnych o 6,8%, zanotowała wzrost współczynnika wypłacalności do 21,39%, z poziomu 19,93% w 2010 r. Najwyższy współczynnik wypłacalności wystąpił dla grupy banków samochodowych, a najniższy dla grupy banków prowadzących działalność maklerską. Osiągnięte współczynniki wypłacalności były jednak dla wszystkich tych grup banków wyższe od wymaganego minimum na poziomie 8,0%, co świadczyło o dobrej sytuacji polskiego sektora bankowego pod względem wypłacalności.

Tabl. 14. Współczynniki wypłacalności według grup banków

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011
	w %		
Banki ogółem	13,31	13,86	13,11
komercyjne.....	13,31	13,92	13,09
spółdzielcze.....	13,37	13,17	13,41
Pięć największych banków	13,78	14,51	13,90
Banki prowadzące usługi powiernicze	13,45	14,24	13,50
Banki giełdowe	13,28	13,95	13,17
Banki prowadzące działalność maklerską.....	13,35	13,85	13,03
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	13,92	14,28	13,32
Banki samochodowe	21,14	19,93	21,39
Banki hipoteczne.....	15,51	16,43	13,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

⁷⁵ Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia – dostawy; wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, cen instrumentów dłużnych, cen towarów i ryzyka walutowego; wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych; inne i przejściowe wymogi kapitałowe.

Tabl. 15. Fundusze własne i wymogi kapitałowe w 2011 r.

Wyszczególnienie	Banki Ogółem	Banki Komercyjne	Banki Spółdzielcze
	w mln zł		
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	110 349,9	102 605,9	7 744,0
Fundusze własne podstawowe	106 507,2	99 186,7	7 320,5
Fundusze własne uzupełniające	13 006,1	12 517,8	488,3
(-) Zmniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych	-9 163,4	-9 098,6	-64,8
(-) W tym: z funduszy własnych podstawowych	-7 573,2	-7 515,4	-57,8
(-) W tym: z funduszy własnych uzupełniających	-1 590,2	-1 583,2	-7,0
Fundusze własne podstawowe ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	98 934,0	91 671,3	7 262,7
Fundusze własne uzupełniające ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	11 415,9	10 934,6	481,3
Wymogi kapitałowe	67 526,9	62 907,4	4 619,5
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie	59 655,9	55 614,9	4 041,0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia - dostawy	33,1	33,1	—
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, cen instrumentów dłużnych, cen towarów i walutowego	405,7	405,1	0,6
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka operacyjnego	6 359,3	5 797,6	561,8
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	577,1	577,1	—
Inne i przejściowe wymogi kapitałowe	495,9	479,6	16,2
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	42 823,0	39 698,5	3 124,5
Współczynnik wypłacalności w %	13,11	13,09	13,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Tabl. 16. Fundusze własne i wymogi kapitałowe w 2010 r.

Wyszczególnienie 2010	Banki Ogółem	Banki Komercyjne	Banki Spółdzielcze
	w mln zł		
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	100 320,6	93 369,8	6 950,9
Fundusze własne podstawowe	98 214,5	91 643,1	6 571,4
Fundusze własne uzupełniające	11 398,2	10 962,1	436,1
(-) Zmniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych	-9 292,1	-9 235,5	-56,6
(-) W tym: z funduszy własnych podstawowych	-7 715,6	-7 668,0	-47,6
(-) W tym: z funduszy własnych uzupełniających	-1 576,5	-1 567,5	-9,0
Fundusze własne podstawowe ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	90 499,0	83 975,2	6 523,8
Fundusze własne uzupełniające ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	9 821,7	9 394,6	427,1
Wymogi kapitałowe	58 047,6	53 825,6	4 221,9
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie	50 795,4	47 230,1	3 565,3
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia - dostawy	35,1	35,1	—
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, cen instrumentów dłużnych, cen towarów i walutowego	455,7	455,0	0,7
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka operacyjnego	6 074,1	5 537,4	536,6
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	506,9	506,9	—
Inne i przejściowe wymogi kapitałowe	180,4	61,1	119,3
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	42 273,1	39 544,1	2 728,9
Współczynnik wypłacalności w %	13,86	13,92	13,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

V. 3. Rachunek przepływów pieniężnych

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej

Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej banków ogółem wyniosły 4,3 mld zł w 2011 r. i były niższe o 71,1% niż w roku poprzednim. Banki komercyjne wypracowały 56,4% tej kwoty, tj. 2,4 mld zł (spadek o 81,4%), a banki spółdzielcze 43,6%, tj. 1,9 mld zł (wzrost o 2,0%). W poszczególnych grupach banków komercyjnych, pod tym względem, wystąpiły znaczne różnice. Pięć największych banków osiągnęło nadwyżkę przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej w kwocie 2,9 mld zł (wzrost o 6,5%), a banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego minus 3,0 mld zł (wobec 1,0 mld zł).

Głównym czynnikiem kształtującym wielkość przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, poza zyskiem netto, były zmiany stanów aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów).

Wzrost aktywów operacyjnych dla banków ogółem w 2011 r. był wyższy niż wzrost zobowiązań operacyjnych o 11,3 mld zł. Wielkość tej pozycji dla całego sektora bankowego, kształtowana była przez banki komercyjne, w których przyrost aktywów operacyjnych był o 12,0 mld zł większy od przyrostu zobowiązań operacyjnych (w tym pięć największych banków – 5,5 mld zł, banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – 5,6 mld zł). Odwrotna sytuacja wystąpiła w bankach spółdzielczych, które uzyskały 0,7 mld zł nadwyżki wzrostu zobowiązań nad aktywami, ale to miało niewielki wpływ na obraz całego sektora bankowego. Rok wcześniej w bankach komercyjnych miała miejsce nadwyżka wzrostu zobowiązań nad aktywami o 0,7 mld zł, a w bankach spółdzielczych o 0,9 mld zł. Skutkowało to tym, że w 2011 r. wzrost aktywów musiał zostać sfinansowany bieżącym zyskiem. Dlatego też przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej banków ogółem w 2011 r. stanowiły 27,4% zysku netto przypadającego na jednostkę dominującą. Rok wcześniej, kiedy to wzrost zobowiązań był większy niż wzrost aktywów o 1,6 mld zł, przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej stanowiły 128,7% zysku netto.

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej banków ogółem zostały dodatkowo obniżone o prawie 1,0 mld zł (0,8 mld zł rok wcześniej) przez wzrost stanu należności/zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej. Wzrost ten wystąpił w bankach komercyjnych, za co odpowiadała grupa pięciu największych banków, gdzie wzrost tych należności osiągnął wartość 0,6 mld zł (0,1 mld zł w 2010 r.).

Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej

Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej banków ogółem zamknęły się deficytem w wysokości 0,3 mld zł w 2011 r. (wobec minus 14,4 mld zł w 2010 r.). Banki komercyjne osiągnęły 0,2 mld zł nadwyżki wpływów nad wydatkami z działalności inwestycyjnej wobec niedoboru na poziomie 14,2 mld zł w roku poprzednim. Banki spółdzielcze zanotowały deficyt w 2011 r. w wysokości 0,5 mld zł, a w 2010 r. niedobór gotówki był niższy i wyniósł 0,2 mld zł. Zadecydowało to o wartości tej pozycji dla całego sektora bankowego. W poszczególnych grupach banków komercyjnych wystąpiły znaczne różnice. Pięć największych banków osiągnęło dodatnie przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej w wysokości 0,6 mld zł, a niedobór środków na poziomie 12,1 mld zł w 2010 r. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego odnotowały ujemne saldo z działalności inwestycyjnej w wysokości 0,6 mld zł, a w roku poprzednim wielkość ta wynosiła minus 0,5 mld zł.

Wpływy z działalności inwestycyjnej banków ogółem w 2011 r. w wysokości 544,3 mld zł zmniejszyły się w skali roku o 14,6% i były wypracowane niemal w całości przez banki komercyjne. Pięć największych banków i banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego miały odpowiednio 60,4% i 5,6% udziału w tych wpływach (wobec odpowiednio 61,2% i 7,1% w 2010 r.). Wpływy z działalności inwestycyjnej banków ogółem pochodziły głównie ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (56,6% wobec

73,8% w poprzednim roku), innych wpływów związanych z działalnością inwestycyjną⁷⁶ (36,7% wobec 21,6%) oraz ze zbycia inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności (6,6% wobec 4,6%).

Wydatki z działalności inwestycyjnej banków ogółem w 2011 r. po spadku o 16,5% wyniosły 544,6 mld zł. Struktura wydatków w przypadku banków ogółem i banków komercyjnych była podobna do struktury wpływów. Udział banków spółdzielczych w tych wpływach i wydatkach wyniósł 0,1%, ale miały one inną strukturę niż w bankach komercyjnych.

Przepływy pieniężne z działalności finansowej

Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej banków ogółem wzrosły o 16,6% w 2011 r. w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniosły 3,1 mld zł. Banki komercyjne wypracowały prawie całość tej kwoty, bo 3,0 mld zł (22,2% więcej niż rok wcześniej), a banki spółdzielcze 0,1 mld zł (spadek o 63,7%).

Wpływy z działalności finansowej banków ogółem wyniosły 40,8 mld zł (14,8% mniej niż rok wcześniej) i pochodziły prawie w całości z banków komercyjnych bo w 99,5%, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej. Udział banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego w tych wpływach wyniósł 34,2% (o 7,4 p. proc. więcej), a udział pięciu największych banków 24,6% (o 7,4 p. proc. więcej).

Inne wpływy z działalności finansowej⁷⁷ stanowiły 90,9% (o 1,2 p. proc. więcej) wpływów z działalności finansowej banków ogółem, a wpływy z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych 7,9% (o ok. 1,1 p. proc. mniej). Ze względu na przeprowadzone emisje nowych akcji lub innych instrumentów kapitałowych te proporcje wyglądały odmiennie w poszczególnych grupach banków. Pięć największych banków wyemitowało akcje lub inne instrumenty kapitałowe za 2,1 mld zł (o 1,4% więcej niż rok wcześniej), co stanowiło 20,7% ich wpływów z działalności finansowej (o 4,2 p. proc. mniej). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego wyemitowały akcje lub inne instrumenty kapitałowe na kwotę 0,7 mld zł (o 2,3% więcej). Wpływy z tego tytułu stanowiły 4,8% ich wpływów z działalności finansowej (o 0,3 p. proc. mniej).

Wydatki z działalności finansowej banków ogółem wyniosły 37,7 mld zł (o 16,6% mniej niż rok wcześniej). Podobnie jak wpływy zostały one wygenerowane prawie w całości przez banki komercyjne (99,6%, o 0,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej). Udział banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego w tych wydatkach wyniósł 38,5% (o 15,6 p. proc. więcej), a pięciu największych banków 29,2% (o 16,0 p. proc. więcej). Inne wydatki z działalności finansowej⁷⁸ stanowiły 82,2% (o 7,9 p. proc. mniej), a wypłacone dywidendy 17,5% (o 7,7 p. proc. więcej) wydatków z działalności finansowej banków ogółem. Z powodu wypłaconych dywidend te proporcje wyglądały różnie w poszczególnych grupach banków. Pięć największych banków wypłaciło w 2011 r. dywidendy w wysokości 5,0 mld zł (o 47,0%

⁷⁶ Inne niż wymienione w pozostałych pozycjach.

⁷⁷ Wpływy niebędące wpływami z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych, emisji zobowiązań podporządkowanych lub ze sprzedaży akcji własnych.

⁷⁸ Wydatki niebędące wypłaconymi dywidendami, spłatą zobowiązań podporządkowanych, wydatkami z tytułu umorzenia akcji lub innych instrumentów kapitałowych, wydatkami na nabycie akcji własnych.

więcej niż rok wcześniej). Wyplacone dywidendy stanowiły 45,8% ich wydatków z działalności finansowej (o 11,5 p. proc. mniej). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego wypłaciły dywidendy w wysokości 0,5 mld zł (o 22,1% więcej). Ich udział stanowił tylko 3,6% (o 0,5 p. proc. mniej) w wydatkach z działalności finansowej w tej grupie banków.

Środki pieniężne na koniec okresu

Dodatknie saldo z działalności operacyjnej i finansowej oraz różnice kursowe w bankach ogółem przyczyniły się do wzrostu pozycji „zwiększenie środków pieniężnych netto” na koniec 2011 r. o 7,4 mld zł; była to dwu i półkrotnie wyższa kwota niż w 2010 r. (3,0 mld zł). Stan środków pieniężnych w 2011 r. osiągnął wartość 121,8 mld zł, tj. o 33,9% więcej w porównaniu z końcem 2010 r. W grupie banków komercyjnych stan środków pieniężnych zwiększył się o 35,6% do 116,1 mld zł. W grupie pięciu największych banków stan środków pieniężnych zwiększył się o 8,5% do poziomu 36,2 mld zł, a w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego o 119,8% do 38,1 mld zł. W bankach spółdzielczych stan środków pieniężnych zwiększył się o 6,5% do 5,7 mld zł.

Na środki pieniężne banków ogółem w końcu 2011 r. składały się głównie kredyty i inne należności – 44,9% (o 18,4 p. proc. więcej niż rok wcześniej), należności od banków centralnych – 22,3% (o 20,5 p. proc. mniej) oraz gotówka w kasie – 11,0% (o 3,0 p. proc. mniej). Struktura środków pieniężnych w bankach komercyjnych była podobna do odnotowanej dla całego sektora bankowego. W bankach spółdzielczych ta struktura jest inna, ponieważ banki te rzadko przeprowadzają operacje z bankami centralnymi. Struktura środków pieniężnych banków spółdzielczych składała się głównie z kredytów i innych należności – 53,7% (o 8,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej), gotówki w kasie – 25,5% (o 1,9 p. proc. mniej) oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu – 8,1% (o 1,4 p. proc. mniej).

Tabl. 17. Rachunek przepływów pieniężnych w 2011 r.

Wyszczególnienie	Banki Ogółem	Banki Komercyjne	Banki Spółdzielcze
	w mln zł		
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność operacyjna			
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	15 591,6	14 693,2	898,3
Korekty do uzgodnienia zysku (straty) netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej	986,9	679,4	307,5
Przebiegływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej			
przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	16 578,4	15 372,6	1 205,8
(Wzrost) spadek aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)	-11 348,7	-12 000,3	651,6
Przebiegływy pieniężne z działalności operacyjnej	5 229,7	3 372,3	1 857,4
Zmiana stanu należności/zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej	-964,7	-964,9	0,3
Przebiegływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	4 265,1	2 407,4	1 857,7

Rachunek przepływów pieniężnych, działalność inwestycyjna			
Wpływy związane z działalnością inwestycyjną	544 279,4	543 941,6	337,8
Wydatki związane z działalnością inwestycyjną	544 562,2	543 760,5	801,7
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	-282,8	181,0	-463,8
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność finansowa			
Wpływy z działalności finansowej	40 802,1	40 582,5	219,6
Wydatki z działalności finansowej	37 714,0	37 557,5	156,5
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	3 088,1	3 025,1	63,0
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	332,5	332,8	-0,3
Zwiększenie środków pieniężnych netto	7 402,8	5 946,2	1 456,6
Środki pieniężne na początku okresu	114 365,8	110 145,0	4 220,8
Środki pieniężne na koniec okresu	121 768,6	116 091,2	5 677,3
Składniki środków pieniężnych			
Gotówka w kasie	13 405,4	11 956,4	1 449,0
Należności od banków centralnych	27 172,5	26 861,7	310,9
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	6 949,1	6 489,2	459,9
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	5 464,6	5 407,8	56,8
Aktywa dostępne do sprzedaży	5 376,5	5 363,1	13,4
Kredyty i inne należności (razem z leasingiem finansowym)	54 627,8	51 576,8	3 051,0
Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności	3 885,7	3 619,4	266,3
Inne inwestycje krótkoterminowe o wysokiej płynności	4 102,9	4 049,4	53,5
Przekroczenie salda na rachunkach banku płatnych na żądanie (jeśli są integralną częścią zarządzania środkami pieniężnymi)	784,1	767,4	16,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

Tabl. 18. Rachunek przepływów pieniężnych w 2010 r.

Wyszczególnienie	Banki Ogółem	Banki Komercyjne	Banki Spółdzielcze
	w mln zł		
Rachunek przepływów pieniężnych 2010			
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność operacyjna			
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	11 476,7	10 741,2	735,6
Korekty do uzgodnienia zysku (straty) netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej	2 518,5	2 327,2	191,3
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	13 995,2	13 068,4	926,8
(Wzrost) spadek aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)	1 615,6	715,9	899,7
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	15 610,9	13 784,3	1 826,5
Zmiana stanu należności/zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej	-843,3	-837,4	-5,9
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	14 767,5	12 946,9	1 820,6
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność inwestycyjna			
Wpływy związane z działalnością inwestycyjną	637 499,5	637 252,6	246,8
Wydatki związane z działalnością inwestycyjną	651 911,4	651 423,1	488,3
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	-14 412,0	-14 170,5	-241,5
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność finansowa			
Wpływy z działalności finansowej	47 874,9	47 580,3	294,5
Wydatki z działalności finansowej	45 226,2	45 105,3	120,9
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	2 648,6	2 475,0	173,6

Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	4,6	4,6	0,0
Zwiększenie środków pieniężnych netto	3 008,8	1 256,0	1 752,8
Środki pieniężne na początku okresu	87 916,7	84 340,9	3 575,8
Środki pieniężne na koniec okresu	90 925,5	85 596,8	5 328,6
Składniki środków pieniężnych			
Gotówka w kasie	12 752,4	11 291,6	1 460,8
Należności od banków centralnych	38 893,5	38 598,1	295,3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	4 812,8	4 307,8	505,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 732,7	1 695,7	37,1
Aktywa dostępne do sprzedaży	2 531,1	2 505,8	25,3
Kredyty i inne należności (razem z leasingiem finansowym)	24 039,1	21 609,1	2 430,0
Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności	3 033,1	2 574,4	458,7
Inne inwestycje krótkoterminowe o wysokiej płynności	2 927,3	2 822,1	105,2
Przekroczenie salda na rachunkach banku płatnych na żądanie (jeśli są integralną częścią zarządzania środkami pieniężnymi)	203,4	192,2	11,2

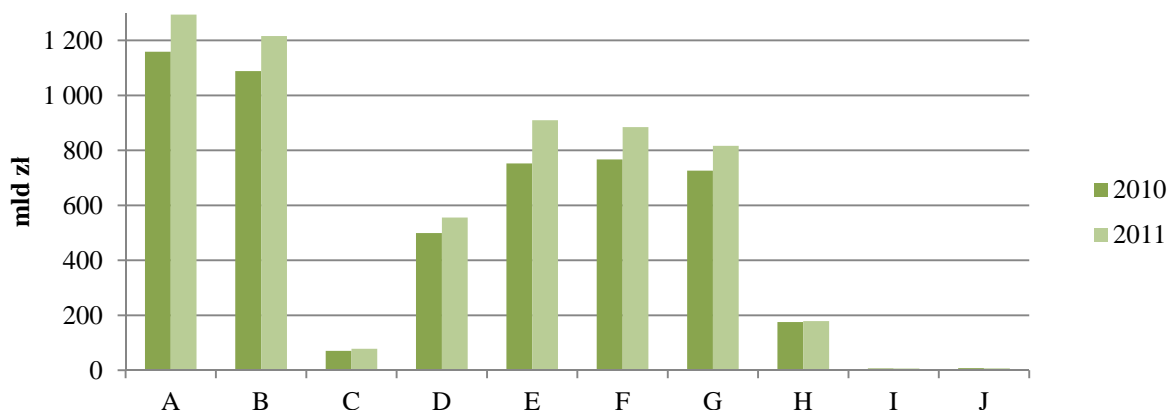
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

V. 4. Wyniki finansowe polskiego sektora bankowego

Bilans

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec 2011 r. wyniosła 1 294,0 mld zł, wzrastając w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 11,7%. Sumę bilansową sektora bankowego wypracowały głównie banki komercyjne, w których posiadaniu było 93,9% aktywów ogółem (podobnie jak w 2010 r.), zaś banki spółdzielcze dysponowały 6,1% aktywów sektora bankowego w Polsce. Tempo wzrostu sumy bilansowej było wyższe niż w roku 2010, kiedy to jej wartość zwiększyła się o 9,6%.

Wykres 36. Suma bilansowa sektora bankowego

A – sektor bankowy; B – banki komercyjne; C – banki spółdzielcze; D – pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów; E – banki powiernicze; F – banki giełdowe; G – banki maklerskie; H – banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego; I – banki samochodowe; J – banki hipoteczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Najwyższą dynamiką aktywów cechowała się grupa banków powierniczych, gdzie wzrost wartości sumy bilansowej w 2011 r. wyniósł 20,9%, natomiast w grupie banków samochodowych i hipotecznych doszło do zmniejszenia wartości aktywów (odpowiednio o 0,8% i o 3,0%). Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów zgromadziło 42,9% aktywów sektora bankowego, co stanowiło kwotę 555,6 mld zł.

W strukturze aktywów w końcu 2011 r. najbardziej znaczącą pozycją były kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy), których udział wyniósł 72,4%, osiągając kwotę 936,6 mld zł. W stosunku do roku poprzedniego ich wartość wzrosła o 15,3%. Kredyty i pożyczki stanowiły 98,0% wartości kredytów i innych należności, wynosząc 917,3 mld zł na koniec 2011 r.

Tabl. 19. Podstawowe dane ze sprawozdań banków

Wyszczególnienie	2010	2011	2010=100
	w mln zł		
Suma bilansowa.....	1 158 533	1 294 009	111,7
Kredyty i pożyczki.....	799 913	917 302	114,7
w tym dla sektora niefinansowego.....	669 029	763 769	114,2
Kredyty na nieruchomości.....	321 203	378 073	117,7
gospodarstwa domowe.....	274 487	326 588	119,0
przedsiębiorstwa.....	44 185	48 266	109,2
Pozostałe kredyty.....	347 826	385 696	110,9
gospodarstwa domowe.....	189 333	193 163	102,0
przedsiębiorstwa.....	157 666	191 621	121,5
Depozyty.....	816 292	900 251	110,3
w tym sektora niefinansowego.....	616 688	694 935	112,7
gospodarstwa domowe.....	418 688	473 697	113,1
przedsiębiorstwa.....	182 778	205 963	112,7
Kapitały.....	116 037	128 959	111,1
Wynik działalności bankowej, w tym z tytułu:.....	53 071	57 243	107,9
odsetek.....	30 873	34 921	113,1
opłat i prowizji.....	13 766	14 277	103,7
Wynik finansowy netto roku bieżącego.....	11 477	15 592	135,9
zysk netto.....	12 742	16 177	127,0
strata netto.....	1 265	585	46,2
Udział kredytów z utratą wartości dla sektora niefinansowego.....	8,6%	8,1%	x

Źródło: dane NBP

Banki komercyjne udzieliły 94,1% wszystkich kredytów i pożyczek sektora bankowego, a ich wartość w 2011 r. wzrosła o 14,8%, osiągając kwotę 853,1 mld zł. Największą dynamikę odnotowano w grupie banków powierniczych, które bazę kredytów i pożyczek powiększyły o 24,8%. Natomiast w małych bankach specjalistycznych – samochodowych i hipotecznych - zarejestrowano na koniec 2011 r. zmniejszenie wartości udzielonych kredytów i pożyczek odpowiednio o 2,7% i 4,2%.

Największą część (91,7%) kredytów i pożyczek ogółem⁷⁹ stanowiły w badanym okresie kredyty i pożyczki dla sektora niefinansowego, a ich wartość na koniec 2011 r. wyniosła 763,8 mld zł – tj. o 14,2% więcej niż w roku poprzednim. Kredyty i pożyczki dla sektora finansowego stanowiły 4,5% wartości kredytów i pożyczek ogółem i w 2011 r.

⁷⁹ Po wyłączeniu innych należności tj. gwarancje, poręczenia, akredytywy oraz należności z tytułu przekroczenia salda zdefiniowanego w umowie kredytowej na rachunku bieżącym i rachunku karty kredytowej.

wykazały się wysoką dynamiką, zwiększając się o 42,0%, co stanowiło 11,0 mld zł. Kredyty dla instytucji rządowych i samorządowych wzrosły w badanym okresie o 22,7%, w wyniku czego ich udział w kredytach i pożyczkach ogółem wyniósł na koniec roku 3,8%. Wartość ta wyniosła 31,9 mld zł, z czego 30,0 mld zł (94,1%) stanowiły kredyty i pożyczki instytucji samorządowych. W 2011 r. zmniejszyła się kwota kredytów i pożyczek udzielonych w walutach obcych instytucjom rządowym i samorządowym (spadek o 16,7%). Kwota kredytów i pożyczek dla sektora finansowego wzrosła o 131,9%, czyli o 10,5 mld zł, stanowiąc na koniec roku 49,8% wartości udzielonych kredytów i pożyczek ogółem dla sektora finansowego.⁸⁰

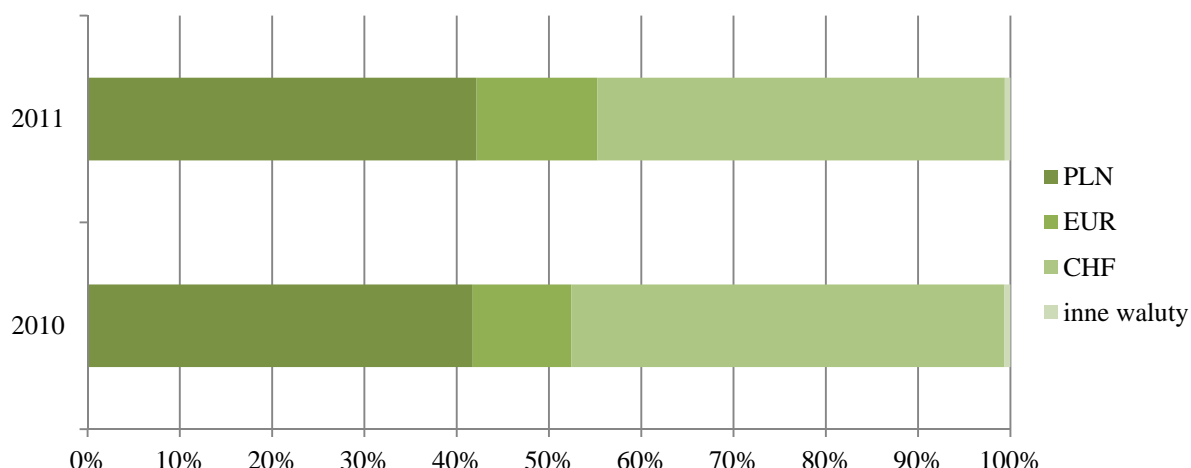
Banki komercyjne udzieliły 97,8% wszystkich kredytów i pożyczek dla sektora finansowego i 94,3% dla sektora niefinansowego. Udział pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów wyniósł odpowiednio 51,5% oraz 42,6%. W kredytach i pożyczkach sektora instytucji rządowych i samorządowych grupa banków komercyjnych miała niższy udział (86,3%) niż w całości kredytów i pożyczek z uwagi na dużą rolę banków spółdzielczych w finansowaniu działalności samorządów lokalnych. Udział banków spółdzielczych w kredytach i pożyczkach udzielanych sektorowi budżetowemu wzrósł w zestawieniu z rokiem 2010 o 0,4 p. proc., osiągając poziom 13,7%.

W roku 2011 zmianie uległa struktura walutowa kredytów i pożyczek. Wartość kredytów i pożyczek w sektorze niefinansowym udzielonych w walutach obcych przez banki zwiększyła się o 19,7%, czyli szybciej niż kwota wszystkich kredytów i pożyczek tego sektora. Dzięki temu ich udział w kredytach i pożyczkach sektora niefinansowego wzrósł do 36,3%.

Kredyty na nieruchomości stanowiły 50,0% kredytów i pożyczek dla sektora niefinansowego udzielonych przez sektor bankowy. W 2011 r. ich wartość wzrosła o 17,7%, osiągając na koniec roku kwotę 378,1 mld zł. Większość z tego portfela kredytów (57,8%) banki udzieliły w walutach obcych, co stanowiło kwotę 216,8 mld zł. Przeważającą część kredytów na nieruchomości dla sektora niefinansowego udzielonych w walutach obcych stanowiły kredyty we frankach szwajcarskich (76,3%), których kwota na koniec 2011 r. wyniosła 165,5 mld zł. Choć ich wartość w 2011 r. wzrosła o 10,7%, to wspomniany udział w kredytach walutowych na nieruchomości sektora niefinansowego był niższy niż w roku poprzednim o 4,2 p. proc. Było to wynikiem dynamicznego tempa wzrostu kredytów na nieruchomości nominowanych w EUR (wzrost o 43,7%), których poziom wyniósł 49,0 mld zł. Przy czym ten wzrost był głównie efektem wysokiej dynamiki kredytów na nieruchomości mieszkaniowe nominowanych w EUR udzielonych gospodarstwom domowym (162,3%).

⁸⁰ Na przyrost wartości kredytów walutowych istotny wpływ miały różnice kursowe. Zgodnie z oceną KNF różnice kursowe spowolniły dynamikę kredytów i pożyczek ogółem o 4,9 p. proc.; *Raport o sytuacji banków w 2011 r.*, KNF, Warszawa 2012, s. 5.

Wykres 37. Struktura walutowa kredytów na nieruchomości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Wartość kredytów na nieruchomości dla sektora niefinansowego udzielonych w złotych na koniec 2011 r. wyniosła 158,0 mld zł i wzrosła w ciągu roku o 25,0 mld zł tj. o 18,8%.

Przeważającą część kredytów na nieruchomości (87,1%) banki udzieliły gospodarstwom domowym. Ich wartość wyniosła 326,6 mld zł. Kredyty na nieruchomości dla przedsiębiorstw wyniosły 48,2 mld zł, wzrastając o 9,2%. Na podkreślenie zasługuje wzrost wartości portfela kredytów na nieruchomości dla przedsiębiorstw w zestawieniu ze spadkiem o 6,6% zanotowanym w 2010 r. Głównym kierunkiem przeznaczenia kredytów na nieruchomości sektora niefinansowego było finansowanie zakupu nieruchomości mieszkaniowych. Na koniec 2011 r. ich wartość wyniosła 333,7 mld zł – o 18,3% więcej niż przed rokiem - co stanowiło 89,0% kwoty kredytów na nieruchomości. Pozostałe 11,0% kredytów na nieruchomości było przeznaczonych na finansowanie nieruchomości komercyjnych oraz nieruchomości pozostałych.

Pozostałe kredyty sektora niefinansowego na koniec 2011 r. wyniosły 384,8 mld zł i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 10,9%. Przeważająca część tych kredytów (84,3%) udzielona była w złotych – o 7,7% więcej niż przed rokiem, natomiast 15,7% - w walutach obcych. Wartość pozostałych kredytów sektora niefinansowego w walutach obcych wzrosła znacząco w 2011 r.: w EUR o 33,8%, zaś w pozostałych walutach o 28,1%. Połowę pozostałych kredytów banki udzieliły gospodarstwom domowym, a ich wartość wyniosła 193,2 mld zł, z czego 63,3% czyli 122,4 mld zł (o 1,9% mniej niż przed rokiem) przeznaczone było na cele konsumpcyjne. Z portfela pozostałych kredytów banki udzieliły przedsiębiorstwom kredyty na kwotę 191,6 mld zł. Dominującymi kierunkami ich przeznaczenia były kredyty operacyjne (54,9%) w kwocie 105,2 mld zł oraz kredyty inwestycyjne (43,8%) o wartości 84,0 mld zł. Wartość portfela obydwu rodzajów kredytów wzrosła w 2011 r. odpowiednio o 16,5% oraz 28,7%.

Kredyty sektora niefinansowego zabezpieczone hipoteką na koniec 2011 r. wyniosły 453,2 mld zł i w porównaniu do roku poprzedniego ich wartość wzrosła o 27,9%. Ponad połowę (51,7%) kredytów hipotecznych banki udzieliły w złotych, a 35,5% (o 3,9 p. proc.

mniej niż przed rokiem) we frankach szwajcarskich. W 2011 r. odnotowano znaczny wzrost wartości kredytów hipotecznych udzielonych w EUR (o 57,3%), w wyniku czego stanowiły one na koniec roku 11,9% kredytów hipotecznych sektora niefinansowego. Gospodarstwa domowe zaciągnęły kredyty hipoteczne na kwotę 336,6 mld zł, co stanowiło 74,3% wszystkich kredytów.

Kredyty dla rolnictwa wyniosły 23,2 mld zł na koniec 2011 r., w tym preferencyjne 15,4 mld zł. Wartość portfela kredytów dla rolnictwa wzrosła w badanym okresie o 14,0%. Gospodarstwa domowe⁸¹ zaciągnęły 92,1% wartości kredytów dla rolnictwa, co stanowiło 21,3 mld zł, natomiast pozostałe 1,8 mld zł trafiło do przedsiębiorstw. Banki spółdzielcze udzieliły w badanym okresie 61,1% wartości kredytów dla rolnictwa. Tak duży udział tej grupy banków, w porównaniu do ich udziału w kredytach i pożyczkach ogółem, wiąże się z lokalnym charakterem działalności banków spółdzielczych oraz ich specjalizacją.

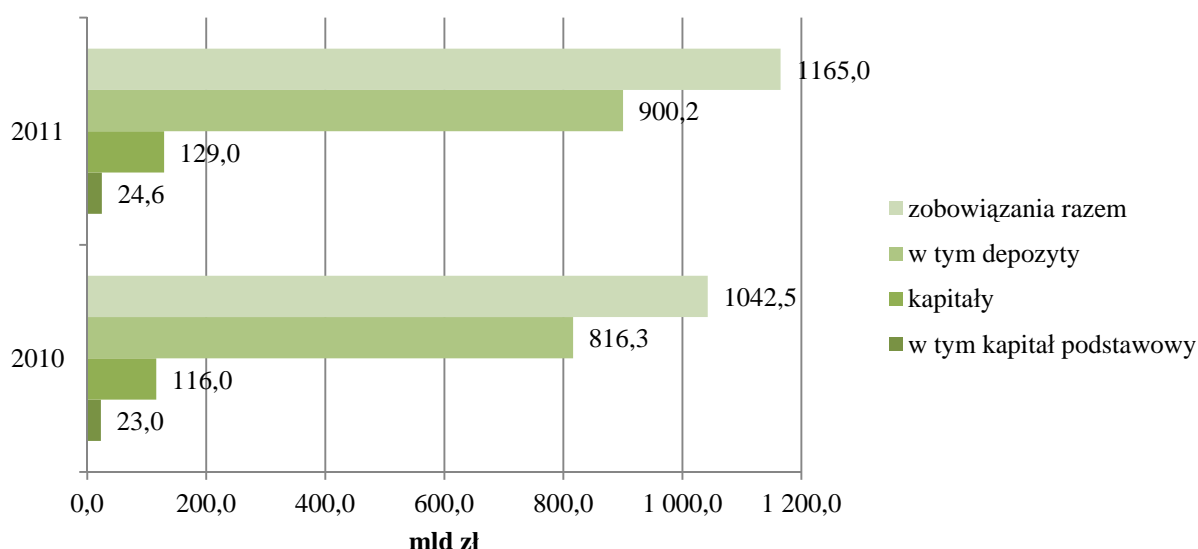
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów udzielonych sektorowi niefinansowemu na koniec 2011 r. wyniosły 33,5 mld zł, co stanowiło 99,5% wszystkich odpisów. Wartość ta wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 8,9%, czyli o 2,7 mld zł, co wynikało głównie ze wzrostu odpisów na kredyty na nieruchomości mieszkaniowe dla osób prywatnych (więcej o 58,5%, czyli o 1,2 mld zł). Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów dla gospodarstw domowych wyniosły w badanym okresie 72,9% wszystkich odpisów sektora niefinansowego, co stanowiło kwotę 24,4 mld zł. Zwiększenie odpisów z tytułu utraty wartości kredytów było wynikiem wzrostu (o 7,8%) portfela kredytów z rozpoznaną utratą wartości. Przy czym zarówno wzrost odpisów z tytułu utraty wartości kredytów, jak i zwiększenie kwoty kredytów z rozpoznaną utratą wartości były o wiele niższe niż w roku 2010, kiedy przyrosty te wyniosły odpowiednio 25,8% i 20,0%.

Oprócz kredytów i innych należności znaczącą pozycję w aktywach sektora bankowego w 2011 r. stanowiły również aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, których udział w sumie bilansowej wyniósł 13,3%, czyli 172,6 mld zł. W porównaniu do poprzedniego roku ich kwota wzrosła o 9,0%. W aktywach banków komercyjnych znajdowało się 99,5% tychże aktywów finansowych, z czego 87,5 mld zł (51,0%) było w posiadaniu pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów. Najwyższy udział 98,3% w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży miały w 2011 r. instrumenty dłużne – w kwocie 169,6 mld zł.

Główną pozycję pasywów polskiego sektora bankowego stanowiły zobowiązania. Na koniec 2011 r. wyniosły one 1 165,0 mld zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosły o 11,7%. Stanowiły one 90,0% ogólnej kwoty pasywów. Wysoką dynamikę zobowiązań odnotowano w bankach powierniczych (wzrosły o 21,6%) oraz giełdowych (wzrosły o 15,9%). Natomiast w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego, w bankach samochodowych oraz hipotecznych wartość zobowiązań zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2010 odpowiednio o 0,1%, 1,9% i 0,5%. Na grupę banków komercyjnych przypadało 94,0% zobowiązań sektora bankowego, zaś pozostałe 6,0% na banki spółdzielcze.

⁸¹ W ramach gospodarstw domowych wyróżnia się rolników indywidualnych, przedsiębiorców indywidualnych oraz osoby prywatne.

Wykres 38. Pasywa polskiego sektora bankowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

Duży wpływ na przyrost zobowiązań banków miały zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu – ich udział na koniec 2011 r. wyniósł 94,4%, stanowiąc kwotę 1 099,8 mld zł, z czego największą pozycją (81,9%) były depozyty. W badanym okresie depozyty zwiększyły się o 10,3%, osiągając wartość 900,2 mld zł. Na koniec 2011 r. udział depozytów w pasywach sektora bankowego wyniósł 69,6%.

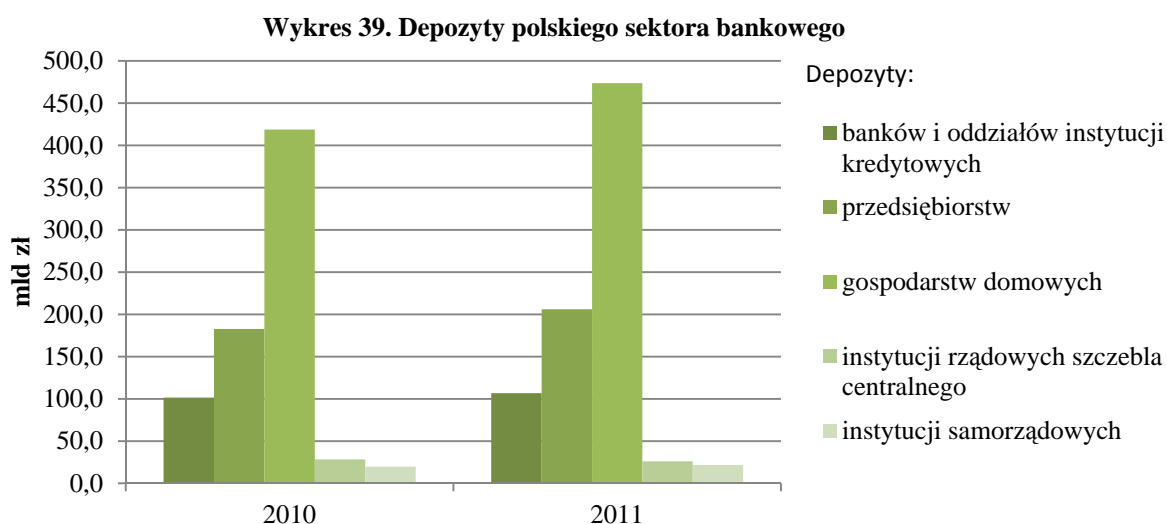
Największą część depozytów (77,3%) stanowiły depozyty sektora niefinansowego o wartości 694,9 mld zł, czyli o 12,7% większej niż przed rokiem. Większość tych depozytów została ulokowana w bankach komercyjnych (91,4%). Wartość depozytów sektora niefinansowego w pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów kształtowała się na poziomie 351,2 mld zł, co stanowiło 50,5% depozytów od sektora niefinansowego. Tempo wzrostu wartości depozytów od sektora niefinansowego było w większości wyróżnionych grup banków umiarkowane, zbliżone do średniej dla całego sektora bankowego (12,7%), za wyjątkiem małych banków specjalistycznych – samochodowych i hipotecznych. Banki na koniec 2011 r. zarejestrowały spadek wartości depozytów od sektora niefinansowego odpowiednio o 0,2% i 14,2%. Struktura walutowa depozytów sektora niefinansowego w 2011 r. pozostała stabilna: 89,7% stanowiły depozyty złotowe (o 0,6 p. proc. mniej niż przed rokiem), 6,3% to udział depozytów w EUR, a pozostałe 4,0% to depozyty w innych niż EUR walutach obcych (o 0,8 p. proc. więcej niż w 2010 r.). Pomimo niewielkiego udziału depozytów w innych niż EUR walutach obcych w depozytach sektora niefinansowego, w 2011 r. nastąpiło zwiększenie wartości tych depozytów o 40,3% w skali całego sektora niefinansowego, na co wpływ miały głównie przedsiębiorstwa, których kwota depozytów w walutach obcych innych niż EUR wzrosła w badanym okresie o 115,8%, czyli 6,2 mld zł.

Największy udział w depozytach sektora niefinansowego miały depozyty gospodarstw domowych. Ich udział na koniec 2011 r. wyniósł 68,2%. Wartość depozytów gospodarstw domowych wzrosła w badanym okresie o 13,1%, osiągając kwotę 473,7 mld zł. W łącznej

wartości depozytów 93,1% stanowiły depozyty osób prywatnych, co stanowiło kwotę 441,0 mld zł. Depozyty przedsiębiorstw stanowiły 29,6% depozytów sektora niefinansowego, a ich wartość na koniec 2011 r. ukształtowała się na poziomie 206,0 mld zł – o 12,7% więcej niż rok wcześniej.

Wartość depozytów sektora instytucji rządowych i samorządowych zmniejszyła się w 2011 r. o 7,5% do kwoty 49,0 mld zł, przy czym wartość depozytów instytucji samorządowych wzrosła o 8,8%. Depozyty instytucji rządowych szczebla centralnego zmniejszyły się o 7,8%, zaś depozyty funduszy ubezpieczeń społecznych były niższe aż o 73,4%. Struktura walutowa depozytów sektora instytucji rządowych i samorządowych uległa w 2011 r. znaczącym zmianom. Udział depozytów złotych zmniejszył się z 95,1% do 73,3%, zaś udziały depozytów w EUR i walutach obcych innych niż EUR wzrosły do odpowiednio 11,2% i 15,5%. Było to wynikiem zmian w depozytach instytucji rządowych szczebla centralnego, gdzie kwota depozytów złotych zmniejszyła się o 49,2%, czyli o 12,7 mld zł, wartość depozytów w EUR wzrosła o 124,8%, czyli o 3,0 mld zł, zaś wartość depozytów w innych niż EUR walutach obcych była 65,8 razy większa niż przed rokiem (wzrost o 7,5 mld zł). W rezultacie udział depozytów złotych w depozytach instytucji rządowych szczebla centralnego zmniejszył się do 50,1%, zaś udziały depozytów w EUR i innych niż EUR walutach obcych wzrosły odpowiednio do 20,8% i 29,1%.

Depozyty sektora finansowego na koniec 2011 r. wyniosły 155,1 mld zł i były o 6,4% większe niż przed rokiem, zaś ich udział w depozytach ogółem pozostał względnie stabilny i wyniósł 17,3%. Większość (68,8%) depozytów sektora finansowego stanowiły depozyty banków i instytucji kredytowych – ich wartość na koniec 2011 r. wyniosła 106,7 mld zł. W strukturze walutowej depozytów sektora finansowego zaszły niewielkie zmiany: nieznacznie spadł udział depozytów złotych (o 3,3 p. proc. do poziomu 55,9%), zaś udziały depozytów w euro oraz depozytów w innych niż EUR walutach obcych wzrosły minimalnie do poziomu odpowiednio 21,8% i 22,2%.

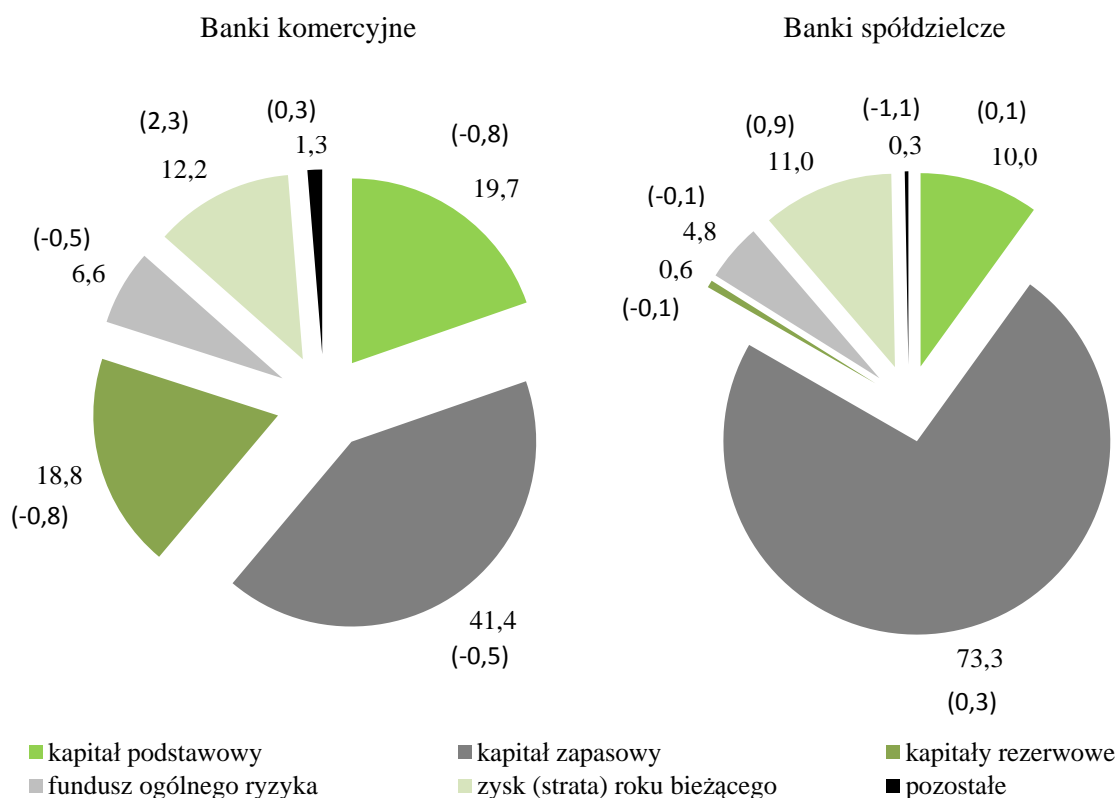
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

Kapitały sektora bankowego w Polsce na koniec 2011 r. wyniosły 129,0 mld zł i zwiększyły się o 11,1%, czyli o 12,9 mld zł w stosunku do roku poprzedniego. Głównym źródłem przyrostu kapitałów były zatrzymane zyski – na zwiększenie swoich kapitałów

banki przeznaczyły średnio 45,0% zysków z roku poprzedniego⁸². Udział kapitałów w pasywach banków utrzymał się na poziomie 10,0%. Kapitały banków komercyjnych wyniosły 120,8 mld zł, zaś ich udział w kapitałach sektora bankowego pozostał stabilny w stosunku do roku 2010 i wyniósł 93,7%. Kapitały banków spółdzielczych na koniec 2011 r. osiągnęły wartość 8,2 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 12,0%. Najwyższym tempem wzrostu wartości kapitałów wykazały się w badanym okresie banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (wzrost o 32,7%), których kapitały osiągnęły wartość 15,3 mld zł, a ich udział w kapitałach sektora bankowego wzrósł do poziomu 11,9%.

Struktura kapitałów sektora bankowego pozostała stosunkowo stabilna w porównaniu do roku 2010. Największą ich część (43,5%) stanowiły kapitały zapasowe, których wartość wyniosła 56,1 mld zł, a ich udział w kapitałach banków ogółem był mniejszy o 0,4 p. proc. niż przed rokiem. Kapitał podstawowy stanowił 19,1% kapitałów sektora bankowego i na koniec 2011 r. wyniósł 24,6 mld zł. Trzecim pod względem wielkości składnikiem kapitałów banków były kapitały rezerwowe, wynoszące na koniec badanego okresu 22,8 mld zł, co stanowiło 17,7% udział w kapitałach sektora bankowego. W strukturze kapitałów znaczący udział stanowił ponadto zysk roku bieżącego, który na koniec 2011 r. wyniósł 12,1% (o 2,2 p. proc. więcej niż przed rokiem), odznaczając się przy tym wysoką dynamiką (wzrost o 35,8% w zestawieniu z rokiem 2010).

Wykres 40. Struktura kapitałów w bankach komercyjnych i spółdzielczych w 2011 r. w odsetkach (w nawiasach zmiana struktury w relacji do 2010 r. w p. proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

⁸² Banki komercyjne zatrzymały 42,0% zysku, zaś banki spółdzielcze 94,0% zysku. Patrz: *Raport o sytuacji banków w 2011 r.*, UKNF 2012, Warszawa, s. 49.

W bankach komercyjnych udział kapitału podstawowego w kapitałach ogółem w 2011 r. wyniósł 19,7%, kapitału zapasowego – 41,4%, a kapitałów rezerwowych – 18,8%. W bankach spółdzielczych struktura kapitałów przedstawiała się inaczej: udział kapitału zapasowego był o wiele wyższy w porównaniu do banków komercyjnych i wyniósł 73,3%. Kapitały podstawowy i rezerwowy stanowiły mniejszy odsetek kapitałów banków spółdzielczych (odpowiednio: 10,0% i 0,6%). Przyczyny takiej struktury kapitałów w bankach spółdzielczych należy upatrywać w tym, iż głównym źródłem powiększenia ich kapitałów jest zysk, który zasila kapitał zapasowy. Natomiast w bankach komercyjnych zwykle około połowa zysku jest przeznaczana na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zaś pozostała część na powiększenie funduszy banku.

Rachunek zysków i strat

Przychody z działalności operacyjnej sektora bankowego na koniec 2011 r. wyniosły 122,3 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 9,9%, czyli o 11,0 mld zł. Banki komercyjne wypracowały 94,5% ww. przychodów, co stanowiło kwotę 115,5 mld zł. Przychody z działalności operacyjnej banków spółdzielczych na koniec 2011 r. wyniosły 6,8 mld zł i były o 15,4% większe niż przed rokiem – banki spółdzielcze wykazały się najwyższą dynamiką przychodów spośród wyróżnionych grup banków. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów osiągnęło przychody z działalności operacyjnej w wysokości 51,4 mld zł, co stanowiło 42,0% przychodów banków ogółem. Najniższy, zaledwie kilkuprocentowy wzrost przychodów z działalności operacyjnej odnotowały banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego oraz małe banki specjalistyczne – samochodowe i hipoteczne (odpowiednio o 3,0%, 5,1% i 3,0%).

Główną składową (81,1%) przychodów z działalności operacyjnej były przychody z działalności bankowej, które na koniec 2011 r. wyniosły 99,2 mld zł i w relacji do roku poprzedniego zwiększyły się o 8,7%. Najważniejszymi źródłami przychodów z działalności bankowej były przychody z tytułu odsetek (udział 65,2%) oraz przychody z tytułu opłat i prowizji (udział 18,1%).

Przychody z tytułu odsetek na koniec 2011 r. wyniosły 64,7 mld zł i były większe o 7,5 mld zł (więcej o 13,1%) niż przed rokiem. Na kwotę tę złożyły się głównie odsetki od kredytów i innych należności (łącznie z leasingiem finansowym), które w badanym okresie wyniosły 51,8 mld zł, co stanowiło 80,1% przychodów z tytułu odsetek. Odsetki od kredytów i innych należności zwiększyły się w porównaniu z rokiem 2010 o 11,5%. Drugim znaczącym źródłem przychodów z tytułu odsetek (12,0% tychże przychodów) były odsetki od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które na koniec 2011 r. wyniosły 7,8 mld zł i w relacji do roku poprzedniego wzrosły o 19,4%. Natomiast koszty z tytułu odsetek wyniosły na koniec badanego okresu 29,8 mld zł – o 13,1% więcej niż przed rokiem. W rezultacie wynik z tytułu odsetek ukształtował się na poziomie 34,9 mld zł, wzrastając o 4,0 mld zł w zestawieniu z rokiem 2010.

Na przychody z działalności bankowej znaczący wpływ miały również przychody z tytułu opłat i prowizji, które na koniec 2011 r. wyniosły 17,9 mld zł – o 3,5% więcej niż rok wcześniej. Natomiast koszty z tytułu opłat i prowizji rosły w tempie 2,9% i na koniec badanego okresu wyniosły 3,7 mld zł. W efekcie wynik z tytułu opłat i prowizji ukształtował się na poziomie 14,3 mld zł – o 3,7% wyższym niż w 2010 r.

Koszty działalności operacyjnej na koniec 2011 r. wyniosły 102,6 mld zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyły się o 5,8%. Banki komercyjne wygenerowały 94,5% tych kosztów w kwocie 97,0 mld zł – o 5,4% więcej niż w 2010 r. Udział banków spółdzielczych w kosztach działalności operacyjnej sektora bankowego wyniósł 5,5%, co stanowiło kwotę 5,6 mld zł. Wartość ta wzrosła w porównaniu do poprzedniego roku o 14,1% - był to największy wzrost we wszystkich wyróżnionych grupach banków. Stosunkowo wysoką dynamiką kosztów działalności operacyjnej charakteryzowały się również banki giełdowe (111,4), banki samochodowe (110,3) oraz banki hipoteczne (110,7). Zmniejszenie wartości kosztów działalności operacyjnej miało miejsce w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (o 7,0%).

Jednym z głównych komponentów kosztów działalności operacyjnej były koszty działalności bankowej, które wyniosły 42,0 mld zł. Udział kosztów działalności bankowej w kosztach działalności operacyjnej na koniec 2011 r. wyniósł 40,9%. Wartość tych kosztów wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 9,9%, czyli o 3,8 mld zł, co głównie było wynikiem zwiększenia kosztów odsetek z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych metodą zamortyzowanego kosztu (o 14,0%, czyli 3,6 mld zł), których 81,9% stanowią depozyty⁸³.

Wynik działalności bankowej na koniec 2011 r. wyniósł 57,2 mld zł i był o 7,9% wyższy niż przed rokiem, pomimo szybszego tempa wzrostu kosztów działalności bankowej niż odpowiadających im przychodów. Banki spółdzielcze odnotowały pod tym względem dużo wyższą dynamikę niż banki komercyjne (wzrost odpowiednio o 13,2% i 7,4%). Minimalnym wzrostem wyniku działalności bankowej wykazały się banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (2,3%), zaś w bankach samochodowych i hipotecznych miał miejsce spadek wartości wyniku działalności bankowej odpowiednio o 6,2% i 11,1%. Oprócz salda przychodów i kosztów odsetek oraz przychodów i kosztów z tytułu opłat i prowizji, na wynik działalności bankowej wpływ miały również wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu (wzrost o 5,6 mld zł) oraz wynik z tytułu różnic kursowych netto (spadek o 6,3 mld zł).

Poziom kosztów działalności operacyjnej banków był również kształtowany przez koszty działania banku i amortyzację oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat. Koszty działania banku w 2011 r. wyniosły 26,6 mld zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosły o 4,7%. Większość (55,0%) tych kosztów stanowiły koszty pracownicze, których kwota wyniosła 14,6 mld zł i była o 2,7% wyższa niż przed rokiem. Pozostałą część (45,0%) kosztów działania banku stanowiły koszty ogólnego zarządu, których wartość na koniec 2011 r. wyniosła 12,0 mld zł - o 7,4% więcej niż w 2010 r. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wyniosła 2,6 mld zł (o 1,6% więcej w zestawieniu z 2010 r.). Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat wyniosły 7,6 mld zł – tj. o 2,9 mld zł (o 27,8%) mniej niż rok wcześniej. Banki spółdzielcze,

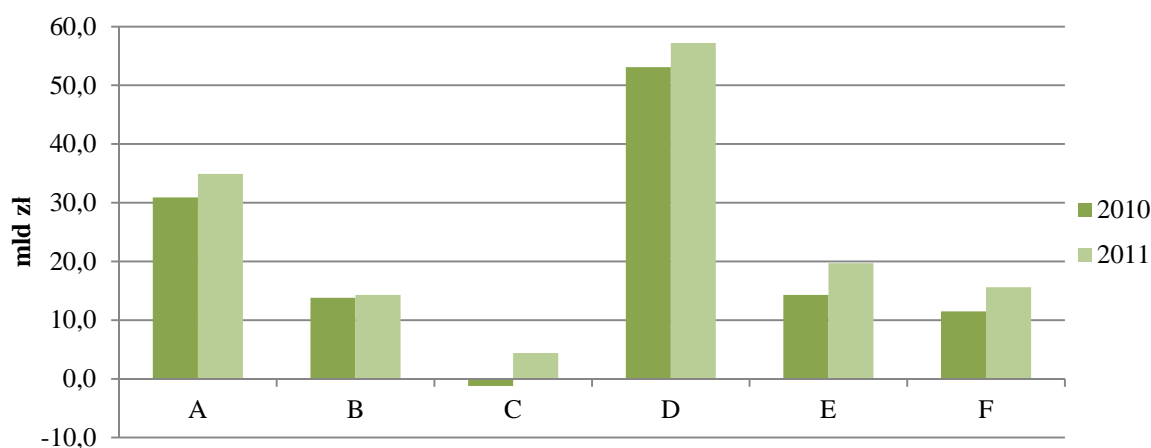
⁸³ Średnie oprocentowanie depozytów złotych rosło stale w 2011 r. (od 3,9% w grudniu 2010 r. do 4,6% w grudniu 2011 r.); patrz: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/oprocentowanie_n.html

w przeciwieństwie do banków komercyjnych i całego sektora bankowego, wykazały na koniec 2011 r. wzrost tychże odpisów aktualizujących o 23,0%. Główną składową odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych były odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (97,9%), których saldo zmniejszyło się w badanym okresie o 3,1 mld zł.

Wynik z działalności operacyjnej sektora bankowego na koniec 2011 r. wyniósł 19,6 mld zł, czyli o 37,7% (o 5,4 mld zł) więcej niż przed rokiem. Banki komercyjne wypracowały 94,1% tego wyniku w kwocie 18,5 mld zł. W bankach spółdzielczych wynik z działalności operacyjnej wyniósł 1,1 mld zł, zaś jego wzrost był mniej dynamiczny (22,1%), co spowodowało nieznaczny spadek udziału banków spółdzielczych w wyniku banków ogółem do poziomu 5,9%. Pięć banków komercyjnych wypracowało 62,6% (70,1% w roku 2010) wyniku z działalności operacyjnej w kwocie 12,3 mld zł, lecz wzrost wyniku w tych bankach był wolniejszy niż w całym sektorze (23,2%). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego niemal pięciokrotnie zwiększyły swój wynik z działalności operacyjnej do kwoty 2,1 mld zł (wobec 0,4 mld zł w 2010 r.), co było głównie wynikiem zmniejszenia o 1,2 mld zł odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Małe banki specjalistyczne – samochodowe i hipoteczne - odnotowały na koniec 2011 r. zmniejszenie wartości wyniku z działalności operacyjnej odpowiednio o 21,3% i 32,6%.

Wynik finansowy brutto z działalności kontynuowanej sektora bankowego, jak również wszystkich wyróżnionych w niniejszym opracowaniu grup banków, na koniec 2011 r. był zbliżony do wartości wyniku z działalności operacyjnej. Obciążenie wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wyniosło 3,9 mld zł i w relacji do 2010 r. wzrosło o 38,0%⁸⁴.

Wykres 41. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat sektora bankowego

A – wynik z tytułu odsetek; B – wynik z tytułu opłat i prowizji; C - wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu; D - wynik działalności bankowej; E - wynik brutto z działalności kontynuowanej; F - wynik netto roku bieżącego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

⁸⁴ Relacja podatku dochodowego do zysku brutto z działalności kontynuowanej w całym sektorze bankowym w 2011 r. wyniosła 19,2% .

Wynik finansowy netto sektora bankowego na koniec 2011 r. wyniósł 15,6 mld zł i był o 35,8% wyższy niż rok wcześniej, przy czym zysk netto ukształtował się na poziomie 16,2 mld zł i był o 27,0% większy niż przed rokiem, zaś strata netto wyniosła 0,6 mld zł i zmniejszyła się o 53,7%. Stratę netto poniosło 6 banków komercyjnych, 8 oddziałów instytucji kredytowych i 1 bank spółdzielczy.

Banki komercyjne wypracowały 94,2% wyniku finansowego netto sektora bankowego. Wynik finansowy netto na koniec 2011 r. banków komercyjnych wyniósł 14,7 mld zł, natomiast banków spółdzielczych kształtował się na poziomie 0,9 mld zł. Tempo wzrostu wyniku finansowego banków spółdzielczych było niższe niż w bankach komercyjnych i w całym sektorze bankowym i wyniosło 22,1%. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów zarejestrowało wynik finansowy netto w wysokości 9,9 mld zł, co stanowiło 63,8% wyniku netto sektora bankowego (wobec 70,2% w 2010 r.), zaś dynamika wyniku finansowego netto była dla tych banków niższa niż w całym sektorze bankowym (wzrost o 23,6%). Podobnie banki giełdowe zwiększyły wynik netto roku bieżącego o 27,9%, lecz na uwagę zasługuje fakt, że w przeciwieństwie do poprzedniego roku, wszystkie banki giełdowe zamknęły rok 2011 zyskiem. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego blisko 6,5-krotnie zwiększyły swój wynik netto roku bieżącego⁸⁵, przy czym zysk netto wzrósł o 49,3%, zaś straty netto zmniejszyły się o 65,2%. Małe banki specjalistyczne – samochodowe i hipoteczne – rok 2011 zamknęły z wynikiem netto niższym niż w poprzednim okresie odpowiednio o 26,3% i 36,4%, jednak żaden z tych banków nie poniósł strat.

⁸⁵ Jak już wcześniej wspomniano, główną przyczyną tak dynamicznego wzrostu było zmniejszenie o 1,2 mld zł odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat.

PODSUMOWANIE

Przy relatywnie dobrej sytuacji gospodarczej w Polsce, 2011 r. był dla polskiego sektora bankowego okresem, w którym banki uzyskały zadowalające wyniki finansowe. Wzrosła suma bilansowa, baza kapitałowa oraz przyspieszeniu uległa akcja kredytowa w części obszarów.

W 2011 r. wartość kredytów udzielanych przez banki dla sektora przedsiębiorstw odnotowała wzrost w relacji do roku poprzedniego. Zwiększenie dynamiki akcji kredytowej dla przedsiębiorstw wynikało ze wzrostu kredytów inwestycyjnych oraz kredytów na zakup nieruchomości.

Wartość kredytów dla gospodarstw domowych utrzymała się na zbliżonym poziomie co w roku poprzednim. Wynikało to głównie z dalszego wzrostu wartości kredytów mieszkaniowych, przy jednoczesnym spadku wartości kredytów konsumpcyjnych.

Większość banków prowadzących działalność w 2011 r. osiągnęła dodatnie wyniki finansowe. Znaczący wzrost wyników finansowych netto oraz spadek straty netto miał swoje podłoże w stosunkowo korzystnych warunkach makroekonomicznych i wynikał bezpośrednio z poprawy wyniku odsetkowego, czego źródłem był wzrost przychodów z tytułu odsetek. Został on osiągnięty poprzez zwiększenie akcji kredytowej oraz podwyższenie oprocentowania kredytów, wiążące się także z podwyżkami stóp procentowych dokonanych przez Radę Polityki Pieniężnej. Na poprawę wyników finansowych netto znaczący wpływ miał także spadek odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Koszty działalności operacyjnej wzrosły nieznacznie w porównaniu do roku poprzedniego. Ponadto banki zwiększyły swoją sumę bilansową oraz bazę kapitałową, a źródłem przyrostu kapitałów było w głównej mierze zatrzymanie zysków.

W 2011 r. polski sektor bankowy utrzymał adekwatność kapitałową na bezpiecznym poziomie. Kapitały własne banków wzrosły więcej niż regulacyjne wymogi kapitałowe. Bufor bezpieczeństwa, stanowiący nadwyżkę kapitałów własnych nad wymogami kapitałowymi powiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem. Współczynniki wypłacalności nieznacznie zmniejszyły swój poziom w porównaniu do roku poprzedniego, pomimo to ich poziom był wyższy od wymaganych przez prawo minimalnych wartości.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAPHY

82nd Annual Report, BIS, Basel 2012.

Budownictwo – wyniki działalności w 2011 r., GUS, Warszawa 2012.

Commission Opinion on the existence of an excessive deficit in Poland, Application of Article 104(5) of the Treaty establishing the European Community, KE, Bruksela 2009.

Financial Stability Report, MFW, Waszyngton 2012.

Fiscal Monitor, Taking Stock, A Progress Report on Fiscal Adjustment, MFW, Waszyngton 2012.

Labour market developments in Europe 2012, EC, Bruksela 2012.

OECD Employment Outlook 2012, OECD, Paryż 2012.

Polska 2012. Raport o stanie gospodarki, MG, Warszawa 2012.

Poland, Report prepared in accordance with Article 104(3) of the Treaty, KE, Bruksela 2009.

Raport roczny 2011, ECB, Frankfurt 2012.

Raport o sytuacji banków w 2011 r., KNF, Warszawa 2012.

Raport o rozwoju systemu finansowego w 2011, NBP, Warszawa 2012.

Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2011 r., NBP, Warszawa 2012.

Raport o stabilności systemu finansowego, NBP, Warszawa 2012.

Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r., NBP, Warszawa 2012.

Sprawozdanie z działalności NBP w 2011 r., NBP, Warszawa, 2012.

Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej, (2012), GUS, Warszawa 2012.

Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2011 r., NBP, Warszawa 2012.

World Trade Report 2012, WTO 2012.

World Economic Outlook, MFW, październik 2012.

Aneks Statystyczny – wybrane tablice

Aneks Statystyczny – wybrane tablice
Statistical Appendix – selected tables

Tabl. 1. Banki ogółem – aktywa (netto)

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	1 158 533	1 294 009	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	50 344	40 218Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	39 766	46 359Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne	12 795	20 492Derivatives
Instrumenty kapitałowe	27	102Equity instruments
Instrumenty dłużne	26 930	25 752Debt instruments
Pozostałe należności	14	14Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	17 519	23 770Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	65	34Equity instruments
Instrumenty dłużne	17 368	23 541Debt instruments
Pozostałe należności	86	195Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	158 273	172 569Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	2 197	2 764Equity instruments
Instrumenty dłużne	156 058	169 650Debt instruments
Pozostałe należności	18	155Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	812 479	936 576Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	12 567	19 274Debt instruments
Kredyty i pożyczki	799 913	917 302Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	36 751	29 691Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	28 532	21 461Debt instruments
Pozostałe należności	8 219	8 230Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	790	1 875Derivatives – Hedge accounting

Zabezpieczenie wartości godziwej	18	10 <i>Fair value hedge</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	498	1 407 <i>Cash flow hedge</i>
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	– <i>Hedge of net investment in a foreign operation</i>
Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	171	331 <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	103	127 <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ..	6,3	8,0 <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	11 468	11 331 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	11 258	11 108 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne ...	210	224 <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	5 919	6 051 <i>Intangible assets</i>
Wartość firmy	1 815	1 789 <i>Goodwill</i>
Inne	4 104	4 262 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	9 398	9 260 <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	7 179	7 115 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	6 054	6 929 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 587	2 256 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 2. **Banki ogółem – pasywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Pasywa, razem	1 158 533	1 294 009	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	1 042 497	1 165 050 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	734	363 Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19 034	22 365 Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	4 324	1 820 Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	981 354	1 099 774 Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	4 300	2 908 Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	4 315	6 944 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-40	-4,3 Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy	2 764	2 829 Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	2 098	2 486 Income Tax liabilities
Inne zobowiązania	17 413	19 179 Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty (IBNR ^a).....	4 048	4 819 Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	2 152	1 566 Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie	–	– Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	0,1 Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały	116 037	128 959 Total equity
Kapitał podstawowy	22 967	24 585 Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	28	82 Unpaid capital which has been called up
Akcje własne (wielkość ujemna)	2,9	2,8 Own shares
Kapitał zapasowy	50 961	56 057 Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	21 424	22 794 Reserve capital

Fundusz ogólnego ryzyka	8 046	8 358 General risk reserve
Zysk/Strata z lat ubiegłych	-871	-1 162 Priori period profit/loss
Inne instrumenty kapitałowe	26	40 Other equity instruments
Kapitał z aktualizacji wyceny	984	1 374 Revaluation reserve
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	1 079	1 240 Other supplementary capital specified by the Banking Act
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	-25	166 Result (profit/loss) during the aproval process
Zysk (Strata) roku bieżącego	11 477	15 592 Result (profit/loss) of financial year
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– Interim dividends
Kapitały mniejszości	0,1	0,1 Minority interests
Pozycje pozabilansowe	3 529 766	4 643 013	Off- balance sheet items, total

^{a)} IBNR (*Incurred But Not Reported*) – poniesione, ale nie wykazane straty.

Tabl. 3. **Banki ogółem – rachunek zysków i strat**

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	111249	122 260	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	91250	99 214	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	96987	102 614	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	38179	41 970	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	57 195	64 693	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	46 478	51 803Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	26 322	29 772	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	25 695	29 295Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	30 873	34 921	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	1 004	1 058	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	881	910Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	17 321	17 935	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3 555	3 658	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	602	694	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	606	248Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	6,2	-1,7Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	-1,6	7,6Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	-1,2	-1,5Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	-7,2	441Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-1 200	4 448	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	7,2	11Equity instruments
Instrumenty dłużne	1 408	1 170Debt instruments

Operacje wymiany walutowej	-1 446	1 791 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	-1 169	1 476 <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	796	877	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	801	873 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	-4,6	3,8 <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	7 229	969	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	53 071	57 243	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	2,8	16	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych..	486	555	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-140	-165	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 3. **Banki ogółem – rachunek zysków i strat (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	25 411	26 614	General and administrative expenses
koszty pracownicze	14 261	14 642Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	11 150	11 972Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	2 526	2 568	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	1 669	1 645Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	773	651	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	10 517	7 595	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym)	10 499	7 433Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	92	94	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR ^{b)})	162	-482	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	14 262	19 646	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	0,1	0,2	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	8,0	9,4	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	3,0	1,5	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	14 273	19 657	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	15 685	20 132Gross profit
strata brutto	1 411	476Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	2 799	3 862	Income tax related to continuing operations
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	-2,9	#	Other compulsory decrease of profit (increase of loss)

Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	11 477	#	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	-0,0	#	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (zysk/strata) netto roku bieżącego	11 477	15 592	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	12 742	16 177	<i>.....Net profit</i>
strata netto	1 265	585	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	11 477	15 592	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

^{b)} PSR – polskie standardy rachunkowości.

Tabl. 4. **Banki ogółem – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	815 484	899 068	Deposits total
PLN	694 407	746 476 <i>PLN</i>
EUR	69 450	82 918 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	51 626	69 673 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor finansowy	145 840	155 152	Financial sector
PLN	86 354	86 780 <i>PLN</i>
EUR	27 637	33 893 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	31 849	34 479 <i>Other than PLN, EUR</i>
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	102 492	107 777	<i>Other monetary financial institutions</i>
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	22 589	25 187	<i>Other monetary financial institutions</i>
Pozostałe instytucje finansowe	20 758	22 188	<i>Other financial sektor's institution</i>
Sektor niefinansowy	616 688	694 935	Non-financial sector
PLN	557 706	623 810 <i>PLN</i>
EUR	39 328	43 546 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	19 654	27 578 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	182 778	205 963	<i>Enterprises</i>
PLN	157 394	171 017 <i>PLN</i>
EUR	19 988	23 298 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	5 396	11 647 <i>Other than PLN, EUR</i>
Gospodarstwa domowe	418 688	473 697	<i>Households</i>
PLN	385 890	438 146 <i>PLN</i>
EUR	18 774	19 758 <i>EUR</i>

Inne niż PLN i EUR	14 024	15 793 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	15 222	15 275	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	14 423	14 647 <i>PLN</i>
EUR	565	490 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	234	138 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	52 957	48 981	<i>General government sektor</i>
PLN	50 348	35 886 <i>PLN</i>
EUR	2 486	5 479 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	123	7 616 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	28 341	26 138	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	19 832	21 572	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	4 785	1 271	<i>Social security funds</i>

Tabl. 5. **Banki ogółem – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	669 029	763 769	Loans total
PLN	437 282	486 388PLN
EUR	61 744	85 999EUR
Inne niż PLN i EUR	170 003	191 381Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	201 851	239 886	Enterprises
PLN	150 369	172 700PLN
EUR	40 481	51 840EUR
Inne niż PLN i EUR	11 001	15 347Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	15 705	16 101	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	28 480	32 165	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	90 265	105 205	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	65 243	83 967	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	295	185	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 591	1 987	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	271	276	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	463 819	519 751	Households
PLN	283 569	309 576PLN
EUR	21 253	34 145EUR
Inne niż PLN i EUR	158 997	176 030Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	266 394	317 650	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	8 093	8 937	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	23 292	27 081	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	25 100	28 754	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	1 257	1 180	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	14 910	13 770	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	13 382	12 585	Consumer instalment, car, loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	46 365	45 936	Consumer instalment loans, other

Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	65 026	63 857	<i>Consumer loans, other</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	3 359	4 132	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	3 344	4 113 <i>PLN</i>
EUR	9,7	15 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	5,1	4,7 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 450	3 117	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	80	103	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	192	184	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	632	723	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	3,6	4,0	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,6	0,7	<i>Loans in credit card account</i>

Tabl. 6. **Banki komercyjne – aktywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	1 088 099	1 215 649	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	48 833	38 716Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	39 747	46 343Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne	12 795	20 492Derivatives
Instrumenty kapitałowe	15	87Equity instruments
Instrumenty dłużne	26 927	25 750Debt instruments
Pozostałe należności	10	14Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	17 519	23 770Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	65	34Equity instruments
Instrumenty dłużne	17 368	23 541Debt instruments
Pozostałe należności	86	195Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	157 583	171 646Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	1 701	2 160Equity instruments
Instrumenty dłużne	155 873	169 331Debt instruments
Pozostałe należności	9,1	155Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	755 916	872 381Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	12 566	19 271Debt instruments
Kredyty i pożyczki	743 349	853 111Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	27 521	20 622Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	27 089	19 743Debt instruments
Pozostałe należności	432	879Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	790	1 875Derivatives – Hedge accounting
Zabezpieczenie wartości godziwej	18	10Fair value hedge
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	498	1 407Cash flow hedge
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	–Hedge of net investment in a foreign operation

Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	171	331 <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	103	127 <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ..	6,3	8 <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	9 490	9 207 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	9 333	9 037 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne ...	157	170 <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	5 887	6 012 <i>Intangible assets</i>
Wartość firmy	1 812	1 787 <i>Goodwill</i>
Inne	4 075	4 224 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	9 398	9 260 <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	6 982	6 906 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	5 883	6 707 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 546	2 195 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 7. **Banki komercyjne – pasywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Pasywa, razem	1 088 099	1 215 649	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	979 367	1 094 869Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	734	363Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19 034	22 365Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	4 324	1 820Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	919 436	1 031 274Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	4 300	2 908Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	4 314	6 944Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-40	-4,3Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy	2 626	2 673Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	2 033	2 382Income Tax liabilities
Inne zobowiązania	16 963	18 419Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty (IBNR)	3 880	4 626Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	1 764	1 099Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie	–	–Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały	108 732	120 780Total equity
Kapitał podstawowy	22 245	23 771Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	–	–Unpaid capital which has been called up
Akcje własne (wielkość ujemna)	2,9	2,9Own shares

Kapitał zapasowy	45 625	50 059 <i>Supplementary capital</i>
Kapitały rezerwowe	21 375	22 744 <i>Reserve capital</i>
Fundusz ogólnego ryzyka	7 690	7 965 <i>General risk reserve</i>
Zysk/Strata z lat ubiegłych	-872	-1 159 <i>Priori period profit/loss</i>
Inne instrumenty kapitałowe	19	40 <i>Other equity instruments</i>
Kapitał z aktualizacji wyceny	857	1 266 <i>Revaluation reserve</i>
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	1 079	1 239 <i>Other supplementary capital specified by the Banking Act</i>
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	-25	166 <i>Result (profit/loss) during the aproval process</i>
Zysk (Strata) roku bieżącego	10 741	14 693 <i>Result (profit/loss) of financial year</i>
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– <i>Interim dividends</i>
Kapitały mniejszości	–	– <i>Minority interests</i>
Pozycje pozabilansowe	3 501 845	4 596 855 <i>Off-balance sheet items</i>

Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	105 386	115 493	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	85 817	92 976	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	92 065	96 997	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	36 498	39 981	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	52 875	59 601	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	42 531	47 152Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	24 718	27 868	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	24 109	27 399Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	28 157	31 733	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	986	1 038	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	881	909Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	16 255	16 849	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3 479	3 577	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	602	688	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	606	242Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	6,2	-1,7Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	-1,5	7,3Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	-1,2	-1,2Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	-7,2	441Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-1 202	4 447	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	6,3	11Equity instruments
Instrumenty dłużne	1 408	1 170Debt instruments

Operacje wymiany walutowej	-1 446	1 791 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	-1 169	1 476 <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	796	877	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	801	873 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	-4,6	3,8 <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	7 204	939	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	49 319	52 994	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	1,6	12	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	441	508	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-140	-165	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	22 970	23 938	General and administrative expenses
koszty pracownicze	12 515	12 764Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	10 455	11 174Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	2 336	2 370	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	1 500	1 470Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	729	595	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	10 358	7 399	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym).....	10 340	7 238Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	92	94	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	185	-457	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	13 321	18 497	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności.....	8,0	9,4	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	0,8	1,5	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	13 330	18 507	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	#	#Gross profit
strata brutto	#	#Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	2 592	3 611	Income tax related to continuing operations

Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	-2,9	#	<i>Other compulsory decrease of profit (increase of loss)</i>
Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	10 741	#	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	-0,0	#	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	10 741	14 693	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	#	#	<i>.....Net profit</i>
strata netto	#	#	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	10 741	14 693	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

Tabl. 9. **Banki komercyjne – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Stan w dniu 31 XII			
Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	754 832	832 029	Deposits total
PLN	634 314	680 108 <i>PLN</i>
EUR	69 019	82 401 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	51 499	69 521 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor finansowy	145 136	154 232	Financial sector
PLN	85 667	85 878 <i>PLN</i>
EUR	27 627	33 876 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	31 843	34 478 <i>Other than PLN, EUR</i>
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	101 923	107 000	<i>Other monetary financial institutions</i>
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	22 578	25 174	<i>Other monetary financial institutions</i>
Pozostałe instytucje finansowe	20 635	22 059	<i>Other financial sektor's institution</i>
Sektor niefinansowy	562 864	634 965	Non-financial sector
PLN	504 421	564 487 <i>PLN</i>
EUR	38 910	43 051 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	19 533	27 427 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	177 477	200 591	<i>Enterprises</i>
PLN	152 156	165 744 <i>PLN</i>
EUR	19 928	23 203 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	5 393	11 644 <i>Other than PLN, EUR</i>
Gospodarstwa domowe	371 805	420 889	<i>Households</i>
PLN	339 478	385 881 <i>PLN</i>
EUR	18 420	19 362	<i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	13 907	15 646	<i>Other than PLN, EUR</i>

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	13 582	13 485	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	12 788	12 862 <i>PLN</i>
EUR	561	486 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	233	137 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	46 832	42 832	<i>General government sektor</i>
PLN	44 226	29 742 <i>PLN</i>
EUR	2 483	5 474 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	123	7 616 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	28 224	26 000	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	13 893	15 567	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	4 716	1 266	<i>Social security funds</i>

Tabl. 10. **Banki komercyjne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	630 153	720 260	Loans total
PLN	398 435	442 927PLN
EUR	61 717	85 954EUR
Inne niż PLN i EUR	170 001	191 379Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	192 244	227 899	Enterprises
PLN	140 768	160 733PLN
EUR	40 474	51 820EUR
Inne niż PLN i EUR	11 001	15 347Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	15 455	15 784	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	26 892	30 032	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	85 846	99 779	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	61 937	79 905	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	295	183	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 548	1 940	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	271	276	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	434 916	488 659	Households
PLN	254 688	278 512PLN
EUR	21 233	34 120EUR
Inne niż PLN i EUR	158 995	176 028Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	262 095	313 048	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	5 733	6 191	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	16 906	20 260	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	14 936	17 385	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	1 147	1 098	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	14 885	13 743	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	13 101	12 352	Consumer instalment, car, loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	42 978	42 388	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	63 135	62 194	Consumer loans, other

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 993
PLN	2 979
EUR	9,7
Inne niż PLN i EUR	5,1
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 349
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	46
Kredyty operacyjne	139
Kredyty inwestycyjne	456
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–
Kredyty samochodowe	3,2
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,6

3 701	<i>Non-profit institutions serving households</i>
3 682 <i>PLN</i>
14 <i>EUR</i>
4,7 <i>Other than PLN, EUR</i>
2 984	<i>Housing real estate loans</i>
52	<i>Other real estate loans</i>
138	<i>Operating loans</i>
523	<i>Investment loans</i>
–	<i>Loans for purchase of securities</i>
3,9	<i>Car loans</i>
0,7	<i>Loans in credit card account</i>

Tabl. 11. Banki spółdzielcze – aktywa (netto)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	70 434	78 360	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	1 511	1 502Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	17Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne, Aktywa	–	–Derivatives
Instrumenty kapitałowe	13	15Equity instruments
Instrumenty dłużne	2,9	1,6Debt instruments
Pozostałe należności	3,6	–Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	–	–Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	–	–Equity instruments
Instrumenty dłużne	–	–Debt instruments
Pozostałe należności	–	–Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	689	923Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	496	604Equity instruments
Instrumenty dłużne	184	319Debt instruments
Pozostałe należności	9,0	–Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	56 564	64 194Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	0,5	2,8Debt instruments
Kredyty i pożyczki	56 563	64 192Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	9 230	9 068Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	1 443	1 718Debt instruments
Pozostałe należności	7 787	7 350Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	–	–Derivatives – Hedge accounting
Zabezpieczenie wartości godziwej	–	–Fair value hedge
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	–	–Cash flow hedge
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	–Hedge of net investment in a foreign operation

Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	–	– <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	–	– <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ..	–	– <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	1 978	2 124 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	1 925	2 070 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne ...	53	54 <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	32	39 <i>Wartości niematerialne i prawne</i>
Wartości niematerialne i prawne, Wartość firmy	2,7	1,9 <i>Goodwill</i>
Wartości niematerialne i prawne, inne	30	37 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	0,2	– <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	198	209 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	172	223 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	41	60 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 12. **Banki spółdzielcze – pasywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Pasywa, razem	70 434	78 360	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	63 130	70 181Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	0,0	0,0Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0,0	0,0Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	–	–Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	61 918	68 500Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	–	–Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	1,6	–Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane.....	–	–Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy	138	156Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	66	104Income Tax liabilities
Inne zobowiązania	450	761Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty IBNR	169	193Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	387	467Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie	–	–Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	0,0Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały	7 305	8 179Total equity
Kapitał podstawowy	722	814Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	28	82Unpaid capital which has been called up
Akcje własne (wielkość ujemna)	–	–Own shares

Kapitał zapasowy	5 336	5 999 <i>Supplementary capital</i>
Kapitały rezerwowe	49	50 <i>Reserve capital</i>
Fundusz ogólnego ryzyka	356	393 <i>General risk reserve</i>
Zysk/Strata z lat ubiegłych	0,3	-3,2 <i>Priori period profit/loss</i>
Inne instrumenty kapitałowe	7,5	0,0 <i>Other equity instruments</i>
Kapitał z aktualizacji wyceny	127	108 <i>Revaluation reserve</i>
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	–	1,3 <i>Other supplementary capital specified by the Banking Act</i>
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	0,0	0,0 <i>Result (profit/loss) during the aproval process</i>
Zysk (Strata) roku bieżącego	736	898 <i>Result (profit/loss) of financial year</i>
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– <i>Interim dividends</i>
Kapitały mniejszości	0,1	0,1 <i>Minority interests</i>
Pozycje pozabilansowe	27 922	46 158 <i>Off-balance sweet items</i>

Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	5 863	6 767	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	5 433	6 238	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	4 922	5 617	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	1 681	1 989	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	4 320	5 092	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	3 947	4 650Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	1 604	1 904	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	1 586	1 896Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	2 716	3 187	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	19	20	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	0,3	1,1Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 066	1 086	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	76	81	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	-0,2	6,6	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-0,2	6,3Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	0,0	0,0Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	-0,1	0,3Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	0,0	-0,3Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	0,1	0,3Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1,7	0,1	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	0,9	-0,3Equity instruments

Instrumenty dłużne	0,1	0,2 <i>Debt instruments</i>
Operacje wymiany walutowej	0,7	0,2 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	–	– <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	0,2	0,0	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	0,2	0,0 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	0,0	0,0 <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	25	30	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	3 752	4 249	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	1,2	3,5	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych..	45	46	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	–	–	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	2 441	2 676	General and administrative expenses
koszty pracownicze	1 747	1 878Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	695	798Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	190	198	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	169	175Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	44	56	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	159	196	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym).....	160	195Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	0,0	0,0	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-23	-25	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	941	1 149	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	0,1	0,2	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	2,1	–	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	943	1 149	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	#	#Gross profit
strata brutto	#	#Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	208	251	Income tax related to continuing operations

Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	-0,0	–	<i>Other compulsory decrease of profit (increase of loss)</i>
Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	736	898	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	–	–	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	736	898	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	#	#	<i>.....Net profit</i>
strata netto	#	#	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	736	898	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

Tabl. 14. **Banki spółdzielcze – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	60 652	67 039	Deposits total
PLN	60 094	66 368PLN
EUR	431	517EUR
Inne niż PLN i EUR	127	153Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	703	920	Financial sector
PLN	687	902PLN
EUR	10	16EUR
Inne niż PLN i EUR	6,5	1,2Other than PLN, EUR
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	569	777	Other monetary financial institutions
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	11	13	Other monetary financial institutions
Pozostałe instytucje finansowe	123	130	Other financial sektor's institution
Sektor niefinansowy	53 823	59 970	Non-financial sector
PLN	53 285	59 323PLN
EUR	418	495EUR
Inne niż PLN i EUR	121	152Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	5 302	5 371	Enterprises
PLN	5 238	5 272PLN
EUR	60	96EUR
Inne niż PLN i EUR	3,5	3,4Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	46 882	52 808	Households
PLN	46 412	52 265PLN
EUR	354	396EUR
Inne niż PLN i EUR	116	147Other than PLN, EUR

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 640	1 790	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	1 635	1 785 <i>PLN</i>
EUR	4,1	4,4 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	0,6	0,7 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	6 125	6 149	<i>General government sektor</i>
PLN	6 122	6 143 <i>PLN</i>
EUR	3,0	5,3 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	0,2	0,1 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	117	138	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	5 939	6 005	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	69	5,1	<i>Social security funds</i>

Tabl. 15. Banki spółdzielcze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	38 876	43 509	Loans total
PLN	38 847	43 461PLN
EUR	27	46EUR
Inne niż PLN i EUR	2,4	2,1Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	9 608	11 987	Enterprises
PLN	9 601	11 967PLN
EUR	7,1	20EUR
Inne niż PLN i EUR	–	–Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	251	317	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	1 588	2 132	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	4 420	5 426	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	3 306	4 062	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	2,0	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	43	47	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,8	0,6	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	28 903	31 091	Households
PLN	28 881	31 064PLN
EUR	20	25EUR
Inne niż PLN i EUR	2,4	2,1Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	4 298	4 602	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	2 360	2 747	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	6 386	6 820	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	10 164	11 369	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	110	82	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	25	27	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	281	233	Consumer instalment, car, loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	3 388	3 549	Consumer instalment loans, other

Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	1 891	1 663	<i>Consumer loans, other</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	365	431	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	365	430 <i>PLN</i>
EUR	–	0,5 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	–	– <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	102	133	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	34	51	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	54	47	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	176	200	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	0,4	0,1	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,0	0,0	<i>Loans in credit card account</i>

Tabl. 16. **Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – aktywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	498 904	555 587	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	19 278	17 838Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	13 510	18 357Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne	6 068	8 963Derivatives
Instrumenty kapitałowe	13	11Equity instruments
Instrumenty dłużne	7 423	9 375Debt instruments
Pozostałe należności	7,2	8,4Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	10 906	12 662Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	–	–Equity instruments
Instrumenty dłużne	10 820	12 467Debt instruments
Pozostałe należności	86	195Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	80 199	87 555Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	1 032	1 031Equity instruments
Instrumenty dłużne	79 168	86 524Debt instruments
Pozostałe należności	0,1	0Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	338 504	389 387Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	8 092	13 802Debt instruments
Kredyty i pożyczki	330 412	375 585Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	16 477	8 656Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	16 477	8 656Debt instruments
Pozostałe należności	–	–Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	532	1 501Instrumenty pochodne zabezpieczające
Zabezpieczenie wartości godziwej.....	16	10Fair value hedge
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	346	1 177Cash flow hedge
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	–Hedge of net investment in a foreign operation

Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	171	313 <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	–	– <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ..	–	– <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	5 445	5 328 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	5 415	5 298 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne ...	30	29 <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	3 074	3 082 <i>Intangible assets</i>
Wartość firmy	275	275 <i>Goodwill</i>
Inne	2 799	2 807 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	3 490	3 376 <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	2 121	2 283 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	2 887	3 432 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 481	2 131 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 17. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – pasywa (netto)

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie		2010	2011	Specification
		w mln zł		
Pasywa, razem		498 904	555 587	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem		438 660	490 033Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych		732	361Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu		7 643	9 669Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)		4 324	1 805Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		408 895	458 389Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych		4 300	2 908Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające		1 883	3 508Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane		-40	-17Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy		1 547	1 492Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		1 001	1 327Income Tax liabilities
Inne zobowiązania		6 835	8 721Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty (IBNR)		1 541	1 872Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone		–	–Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie		–	–Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		–	–Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały		60 244	65 555Total equity
Kapitał podstawowy		2 542	2 542Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)		–	–Unpaid capital which has been called up

Akcje własne (wielkość ujemna)	–	– <i>Own shares</i>
Kapitał zapasowy	27 731	28 995 <i>Supplementary capital</i>
Kapitały rezerwowe	15 208	16 691 <i>Reserve capital</i>
Fundusz ogólnego ryzyka	4 773	4 993 <i>General risk reserve</i>
Zysk/Strata z lat ubiegłych	10	12 <i>Priori period profit/loss</i>
Inne instrumenty kapitałowe	17	38 <i>Other equity instruments</i>
Kapitał z aktualizacji wyceny	830	1 091 <i>Revaluation reserve</i>
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	1 079	1 239 <i>Other supplementary capital specified by the Banking Act</i>
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	–	– <i>Result (profit/loss) during the aproval process</i>
Zysk (Strata) roku bieżącego	8 053	9 954 <i>Result (profit/loss) of financial year</i>
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– <i>Interim dividends</i>
Kapitały mniejszości	–	– <i>Minority interests</i>
Pozycje pozabilansowe	1 782 864	2 426 872 <i>Off-balances sweet items</i>

Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	46 020	51 371	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	39 593	43 760	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	36 026	39 063	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	14 686	16 215	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	24 096	28 129	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	19 001	22 321Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	10 077	11 486	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	9 906	11 396Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	14 019	16 643	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	553	627	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	480	537Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	9 015	9 305	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	1 668	1 736	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	202	205	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	197	129Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	5,7	-0,0Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	–	5,8Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	-1,1	-1,3Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	–	72Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-775	1 478	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	3,2	-0,6Equity instruments
Instrumenty dłużne	420	212Debt instruments

Operacje wymiany walutowej	-1 347	1 110 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	149	157 <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	572	570	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	572	567 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	–	3,6 <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	2 991	453	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	24 908	27 546	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	-0,0	-1,1	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	99	143	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-88	-115	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	9 990	10 456	General and administrative expenses
koszty pracownicze	5 739	5 893Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	4 251	4 563Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1 213	1 311	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	703	733Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	462	372	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	3 346	2 778	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym)	3 345	2 757Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	60	47	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	146	-301	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	9 994	12 308	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,6	1,6	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	9 995	12 310	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	9 995	12 310Gross profit
strata brutto	–	–Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	1 942	2 356	Income tax related to continuing operations
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	–	–	Other compulsory decrease of profit (increase of loss)

Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	8 053	9 954	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	–	–	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	8 053	9 954	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	8 053	9 954	<i>.....Net profit</i>
strata netto	–	–	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	8 053	9 954	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

Tabl. 19. **Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	364 737	398 296	Deposits total
PLN	324 499	347 680 <i>PLN</i>
EUR	26 439	30 066 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	13 799	20 550 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor finansowy	29 052	33 529	Financial sector
PLN	22 946	26 660 <i>PLN</i>
EUR	3 568	4 391 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	2 538	2 479 <i>Other than PLN, EUR</i>
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	10 415	10 445	<i>Other monetary financial institutions</i>
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	8 408	12 621	<i>Other monetary financial institutions</i>
Pozostałe instytucje finansowe	10 228	10 463	<i>Other financial sektor's institution</i>
Sektor niefinansowy	319 799	351 175	Non-financial sector
PLN	285 940	307 813 <i>PLN</i>
EUR	22 623	25 337 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	11 236	18 025 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	91 622	105 711	<i>Enterprises</i>
PLN	78 786	84 348 <i>PLN</i>
EUR	10 876	13 347 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	1 960	8 016 <i>Other than PLN, EUR</i>
Gospodarstwa domowe	219 734	237 519	<i>Households</i>
PLN	199 161	215 766 <i>PLN</i>
EUR	11 495	11 824 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	9 079	9 929 <i>Other than PLN, EUR</i>

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	8 443	7 945	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	7 993	7 699 <i>PLN</i>
EUR	252	166 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	197	80 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	15 886	13 592	<i>General government sektor</i>
PLN	15 613	13 207 <i>PLN</i>
EUR	247	338 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	26	46 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	8 118	5 946	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	6 282	6 600	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	1 486	1 045	<i>Social security funds</i>

Tabl. 20. **Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	285 903	325 390	Loans total
PLN	197 597	221 327PLN
EUR	28 889	37 923EUR
Inne niż PLN i EUR	59 418	66 140Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	104 008	120 415	Enterprises
PLN	73 860	81 898PLN
EUR	23 963	29 752EUR
Inne niż PLN i EUR	6 185	8 766Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	7 257	7 143	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	12 968	14 459	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	43 972	49 553	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	39 523	49 080	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	77	–	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	76	47	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	134	133	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	180 049	202 451	Households
PLN	121 898	136 916PLN
EUR	4 920	8 162EUR
Inne niż PLN i EUR	53 232	57 373Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	114 414	133 420	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	2 634	3 236	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	9 190	10 848	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	8 655	9 887	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	632	581	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	3 514	3 610	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	398	438	Consumer instalment, car, loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	19 695	18 543	Consumer instalment loans, other

Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	20 917	21 888	<i>Consumer loans, other</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 846	2 524	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	1 839	2 513 <i>PLN</i>
EUR	6,6	10 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	0,9	0,7 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	1 547	2 162	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	4,3	6,7	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	66	84	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	225	270	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	0,8	0,6	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,5	0,5	<i>Loans in credit card account</i>

Tabl. 21. **Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – aktywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	175 580	179 146	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	10 603	7 275Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	14 399	16 366Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne	2 596	4 437Derivatives
Instrumenty kapitałowe	0,2	0,1Equity instruments
Instrumenty dłużne	11 801	11 929Debt instruments
Pozostałe należności	1,0	0,2Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	104	–Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	–	–Equity instruments
Instrumenty dłużne	104	–Debt instruments
Pozostałe należności	–	–Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	20 583	17 121Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	32	33Equity instruments
Instrumenty dłużne	20 550	17 089Debt instruments
Pozostałe należności	–	–Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	123 603	132 858Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	1 232	902Debt instruments
Kredyty i pożyczki	122 371	131 956Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	910	1 567Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	866	974Debt instruments
Pozostałe należności	45	593Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	97	37Derivatives – Hedge accounting
Zabezpieczenie wartości godziwej	–	–Fair value hedge
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	–	3Cash flow hedge
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	–Hedge of net investment in a foreign operation

Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	0,0	0,1 <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	97	34 <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ..	2,8	3,9 <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	988	722 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	988	722 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne ...	–	– <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	721	558 <i>Intangible assets</i>
Wartość firmy	42	26 <i>Goodwill</i>
Inne	678	532 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i wspólnie kontrolowanych	734	254 <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	1 574	1 438 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	1 247	917 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	14	28 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 22. **Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – pasywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Pasywa, razem	175 580	179 146	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	164 012	163 799Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	–	–Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	5 058	4 532Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	–	–Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	151 882	153 622Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	–	–Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	100	57Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	–	–Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy	239	388Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	320	311Income Tax liabilities
Inne zobowiązania	5 691	3 890Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty (IBNR).....	460	716Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	262	283Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie	–	–Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały	11 567	15 347Total equity
Kapitał podstawowy	6 651	7 275Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	–	–Unpaid capital which has been called up

Akcje własne (wielkość ujemna)	–	– <i>Own shares</i>
Kapitał zapasowy	3 510	4 915 <i>Supplementary capital</i>
Kapitały rezerwowe	1 243	1 396 <i>Reserve capital</i>
Fundusz ogólnego ryzyka	971	1 026 <i>General risk reserve</i>
Zysk/Strata z lat ubiegłych	-1 009	-884 <i>Priori period profit/loss</i>
Inne instrumenty kapitałowe	–	– <i>Other equity instruments</i>
Kapitał z aktualizacji wyceny	1,2	-10 <i>Revaluation reserve</i>
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	–	– <i>Other supplementary capital specified by the Banking Act</i>
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	-25	193 <i>Result (profit/loss) during the aproval process</i>
Zysk (Strata) roku bieżącego	224	1 436 <i>Result (profit/loss) of financial year</i>
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– <i>Interim dividends</i>
Kapitały mniejszości	–	– <i>Minority interests</i>
Pozycje pozabilansowe	528 629	713 348 <i>Off-balances sweet items</i>

Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	17 060	17 575	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	13 369	13 214	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	16 638	15 482	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	5 741	5 408	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	8 653	8 534	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	7 728	7 532Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	4 221	4 066	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	4 135	4 034Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	4 433	4 467	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	48	46	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	48	46Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	2 174	2 316	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	905	709	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	48	-2,8	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	49	-0,5Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	0,5	-1,7Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	0,0	–Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	-0,1	-0,1Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	-0,9	-0,6Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	176	1 214	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	0,1	0,0Equity instruments
Instrumenty dłużne	651	731Debt instruments

Operacje wymiany walutowej	-114	288 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	-361	196 <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	6,2	1,3	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	6,2	1,3 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	–	– <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	1 647	474	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	7 628	7 807	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	-2,9	1,2	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	205	98	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-49	-39	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	4 616	4 090	General and administrative expenses
koszty pracownicze	2 326	2 011Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	2 290	2 079Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	384	305	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	239	174Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	77	114	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	2 389	1 162	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym)	2 389	1 162Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	2,0	5,0	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	109	-96	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	422	2 093	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	-0,0	0,0	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	-0,8	-0,2	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	421	2 093	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	1 510	2 289Gross profit
strata brutto	1 089	195Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	200	454	Income tax related to continuing operations
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	-2,9	#	Other compulsory decrease of profit (increase of loss)

Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	224	#	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	–	#	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	224	1 436	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	1 186	1 770	<i>.....Net profit</i>
strata netto	961	334	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	224	1 436	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

Tabl. 24. **Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	126 851	129 555	Deposits total
PLN	81 136	84 498 <i>PLN</i>
EUR	26 535	28 915 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	19 179	16 142 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor finansowy	57 098	53 964	Financial sector
PLN	21 463	18 094 <i>PLN</i>
EUR	19 954	22 454 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	15 681	13 416 <i>Other than PLN, EUR</i>
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	49 970	47 121	<i>Other monetary financial institutions</i>
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	3 704	2 920	<i>Other monetary financial institutions</i>
Pozostałe instytucje finansowe	3 424	3 923	<i>Other financial sektor's institution</i>
Sektor niefinansowy	69 193	75 140	Non-financial sector
PLN	59 136	65 974 <i>PLN</i>
EUR	6 571	6 451 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	3 486	2 715 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	31 882	33 974	<i>Enterprises</i>
PLN	25 468	27 754 <i>PLN</i>
EUR	4 238	4 606 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	2 177	1 613 <i>Other than PLN, EUR</i>
Gospodarstwa domowe	36 416	40 260	<i>Households</i>
PLN	32 876	37 342 <i>PLN</i>
EUR	2 242	1 825 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	1 299	1 093 <i>Other than PLN, EUR</i>

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	894	906	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	793	878 <i>PLN</i>
EUR	92	19 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	10	8 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	560	451	<i>General government sektor</i>
PLN	537	429 <i>PLN</i>
EUR	11	11 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	12	11 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	280	253	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	279	198	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	0,0	0,0	<i>Social security funds</i>

Tabl. 25. **Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	109 356	122 476	Loans total
PLN	62 340	64 038PLN
EUR	20 086	28 327EUR
Inne niż PLN i EUR	26 930	30 111Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	33 299	37 245	Enterprises
PLN	22 420	23 468PLN
EUR	8 522	10 548EUR
Inne niż PLN i EUR	2 356	3 229Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	708	618	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	4 429	4 614	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	18 305	18 249	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	8 546	12 229	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	122	88	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 172	1 436	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	17	12	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	75 373	84 548	Households
PLN	39 238	39 891PLN
EUR	11 562	17 775EUR
Inne niż PLN i EUR	24 573	26 882Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	40 479	48 883	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	1 378	1 017	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	2 510	2 480	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	388	639	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	221	99	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	3 311	3 654	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	6 960	6 034	Consumer instalment, car, loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	5 400	9 350	Consumer instalment loans, other

Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	14 726	12 392	<i>Consumer loans, other</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	685	683	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	682	679 <i>PLN</i>
EUR	2,3	3,3 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	0,9	0,8 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	650	653	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	3,2	5,8	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	19	12	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	11	10	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	1,8	2,6	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,0	0,0	<i>Loans in credit card account</i>

Tabl. 26. Banki giełdowe – aktywa (netto)

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Aktywa, razem	766 757	884 649	AssetsTotal
Kasa i operacje z bankami centralnymi	31 840	28 037Cash and balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21 758	29 077Financial assets held for trading
Instrumenty pochodne	9 957	15 641Derivatives
Instrumenty kapitałowe	13	19Equity instruments
Instrumenty dłużne	11 779	13 403Debt instruments
Pozostałe należności	9,3	14Other receivables
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	17 415	23 770Financial assets designated at fair value through profit and loss
Instrumenty kapitałowe	65	34Equity instruments
Instrumenty dłużne	17 264	23 541Debt instruments
Pozostałe należności	86	195Other receivables
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	113 763	128 175Available-for-sale financial assets
Instrumenty kapitałowe	1 153	1 127Equity instruments
Instrumenty dłużne	112 610	127 048Debt instruments
Pozostałe należności	0,1	0,1Other receivables
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	533 645	631 730Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	11 290	18 274Debt instruments
Kredyty i pożyczki	522 355	613 456Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	20 153	12 768Held-to-maturity investments
Instrumenty dłużne	20 110	12 737Debt instruments
Pozostałe należności	43	31Other receivables
Aktywa finansowe zabezpieczające	693	1 838Derivatives – Hedge accounting
Zabezpieczenie wartości godziwej	18	10Fair value hedge
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	498	1 403Cash flow hedge
Zabezpieczenie inwestycji netto w podmiocie zagranicznym	–	–Hedge of net investment in a foreign operation

Zabezpieczenie wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej	171	331 <i>A fair value hedge of interest rate risk</i>
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych przed ryzykiem stopy procentowej	6,4	93 <i>Cash flow hedge of interest rate risk</i>
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane ...	–	– <i>Changes of hedged fair value items in hedge of interest rate risk</i>
Rzeczowe aktywa trwałe	7 336	7 611 <i>Tangible assets</i>
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	7 266	7 528 <i>Property, Plant and Equipment</i>
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne	70	83 <i>Investment property</i>
Wartości niematerialne i prawne	4 914	5 126 <i>Intangible assets</i>
Wartość firmy	1 760	1 760 <i>Goodwill</i>
Inne	3 154	3 366 <i>Other</i>
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	4 477	4 506 <i>Investments in subsidiaries, associates and joint ventures</i>
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	4 220	4 607 <i>Income tax assets</i>
Pozostałe aktywa	4 001	5 238 <i>Other assets</i>
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 540	2 166 <i>Non-current assets and disposal groups classified as held for sale</i>

Tabl. 27. **Banki geldowe – pasywa (netto)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Pasywa, razem	766 757	884 649	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	682 297	790 754Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	734	363Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	13 163	17 543Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	4 324	1 805Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	639 738	741 899Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	4 300	2 908Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	4 150	6 760Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-40	-4Changes of hedged fair value item in hedge of interest rate risk
Rezerwy	1 943	1 907Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	1 550	1 894Income Tax liabilities
Inne zobowiązania	9 500	12 296Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione ale niewykazywane straty (IBNR).....	2 936	3 384Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	–	–Deferred income
Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie	–	–Share capital repayable on demand
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały	84 459	93 895Total equity
Kapitał podstawowy	8 811	8 663Issued capital
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	–	–Unpaid capital which has been called up
Akcje własne (wielkość ujemna)	0,7	0,7Own shares

Kapitał zapasowy	38 359	42 222 <i>Supplementary capital</i>
Kapitały rezerwowe	18 975	20 965 <i>Reserve capital</i>
Fundusz ogólnego ryzyka	6 336	6 605 <i>General risk reserve</i>
Zysk/Strata z lat ubiegłych	236	250 <i>Priori period profit/loss</i>
Inne instrumenty kapitałowe	19	40 <i>Other equity instruments</i>
Kapitał z aktualizacji wyceny	744	1 245 <i>Revaluation reserve</i>
Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe	1 079	1 239 <i>Other supplementary capital specified by the Banking Act</i>
Zysk (Strata) w trakcie zatwierdzania	–	– <i>Result (profit/loss) during the aproval process</i>
Zysk (Strata) roku bieżącego	9 901	12 666 <i>Result (profit/loss) of financial year</i>
Dywidendy wypłacone w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	–	– <i>Interim dividends</i>
Kapitały mniejszości	–	– <i>Minority interests</i>
Pozycje pozabilansowe	2 834 506	3 720 223 <i>Off-balances sweet items</i>

Tabl. 28. Banki geldowe – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej	76 545	87 414	Income from operating activities
Przychody z działalności bankowej	63 045	71 097	Income from banking activities
Koszty działalności operacyjnej	64 358	71 673	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	26 319	30 063	Cost of banking activities
Przychody z tytułu odsetek	37 259	44 475	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	29 351	35 036Loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	16 774	19 998	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	16 347	19 587Financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	20 485	24 477	Net interest income
Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie	–	–	Expenses on share capital repayable on demand
Przychody z tytułu dywidend	673	711	Dividend income
w tym, akcje i udziały jednostek powiązanych	588	604Shares of related entities
Przychody z tytułu opłat i prowizji	12 838	13 357	Fee and comission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	2 377	2 596	Fee and comission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	438	640	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	435	191Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności	5,7	0,0Loans and other receivables
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	2,8	6,1Held to maturity investments
Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	-1,1	-1,7Financial liabilities measured at amortised cost
Pozostałe zrealizowane zyski (straty)	-4,5	444Other realised gains (losses)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-954	3 011	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Instrumenty kapitałowe	3,2	3,6Equity instruments
Instrumenty dłużne	675	392Debt instruments

Operacje wymiany walutowej	-1 337	1 409 <i>Foreign exchange operation</i>
Instrumenty pochodne	-295	1 206 <i>Derivatives</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	790	876	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu aktywów finansowych	794	872 <i>Gains (losses) on financial assets</i>
Wynik z tytułu zobowiązań finansowych	-4,8	3,6 <i>Gains (losses) on financial liabilities</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	4 833	560	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	36 726	41 034	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	2,3	11	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	178	315	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-91	-126	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 28. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Koszty działania banku	15 973	17 673	General and administrative expenses
koszty pracownicze	8 905	9 599Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	7 068	8 074Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1 723	1 861	Depreciation of fixed assets and intangible assets
w tym, amortyzacja nieruchomości i rzeczowych aktywów trwałych	1 106	1 159Depreciation of property, plant and equipment
Rezerwy	621	436	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	6 337	5 178	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym)	6 318	5 134Loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	89	60	Impairment on non financial assets
Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	114	-285	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	12 187	15 741	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,7	1,6	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	12 189	15 743	Gross profit (loss) from continuing operations
zysk brutto	#	15 743Gross profit
strata brutto	#	–Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	2 288	3 077	Income tax related to continuing operations
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty) ..	–	–	Other compulsory decrease of profit (increase of loss)

Zysk (Strata) netto z działalności kontynuowanej	9 901	12 666	<i>Profit (loss) net on continued activity</i>
Wynik netto z działalności zaniechanej	–	–	<i>Net result on discontinued activity</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	9 901	12 666	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
zysk netto	#	12 666	<i>.....Net profit</i>
strata netto	#	–	<i>.....Net loss</i>
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	9 901	12 666	<i>Profit (loss) attributable to the parent company</i>
Zyski (Straty) udziałowców mniejszościowych	–	–	<i>Profit (loss) of minority interests</i>

Tabl. 29. **Banki geldowe – wartość depozytów**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Depozyty ogółem	548 727	625 198	Deposits total
PLN	477 257	533 996PLN
EUR	39 914	46 590EUR
Inne niż PLN i EUR	31 557	44 611Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	64 464	75 171	Financial sector
PLN	40 616	43 585PLN
EUR	7 950	10 803EUR
Inne niż PLN i EUR	15 898	20 783Other than PLN, EUR
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	30 369	36 770	Other monetary financial institutions
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	18 580	21 678	Other monetary financial institutions
Pozostałe instytucje finansowe	15 515	16 722	Other financial sektor's institution
Sektor niefinansowy	456 741	525 782	Non-financial sector
PLN	409 678	466 926PLN
EUR	31 492	35 140EUR
Inne niż PLN i EUR	15 571	23 716Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	135 999	158 381	Enterprises
PLN	117 476	130 556PLN
EUR	15 364	18 094EUR
Inne niż PLN i EUR	3 158	9 732Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	308 854	355 628	Households
PLN	281 010	325 147PLN
EUR	15 654	16 596EUR
Inne niż PLN i EUR	12 189	13 885Other than PLN, EUR

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	11 889	11 773	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	11 192	11 224 <i>PLN</i>
EUR	473	451 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	224	99 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	27 522	24 245	<i>General government sektor</i>
PLN	26 962	23 485 <i>PLN</i>
EUR	472	648 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	88	113 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje rządowe szczebla centralnego	13 587	8 972	<i>Central government institutions</i>
Instytucje samorządowe	12 401	14 086	<i>Local government institutions</i>
Fundusze ubezpieczeń społecznych	1 534	1 187	<i>Social security funds</i>

Tabl. 30. **Banki giełdowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2011	Specification
	w mln zł		
Kredyty ogółem	462 190	546 117	Loans total
PLN	285 864	334 224 <i>PLN</i>
EUR	39 504	53 597 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	136 823	158 297 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	138 108	167 147	Enterprises
PLN	100 273	117 378 <i>PLN</i>
EUR	29 946	38 154 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	7 889	11 615 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	8 876	9 099	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	18 739	20 434	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	61 879	74 075	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	47 888	62 927	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	116	36	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	357	322	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	254	253	<i>Loans in credit card account</i>
Gospodarstwa domowe	322 007	376 218	Households
PLN	183 527	214 109 <i>PLN</i>
EUR	9 550	15 431 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	128 930	146 678 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	210 661	256 178	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	4 006	4 769	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	12 232	16 140	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	9 415	14 765	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	741	655	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	10 298	9 481	<i>Loans in credit card account</i>
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	5 948	5 789	<i>Consumer instalment, car, loans</i>
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	35 597	32 441	<i>Consumer instalment loans, other</i>

Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	33 111	36 000	<i>Consumer loans, other</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 075	2 751	<i>Non-profit institutions serving households</i>
PLN	2 063	2 737 <i>PLN</i>
EUR	7,4	11 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	4,2	4,0 <i>Other than PLN, EUR</i>
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	1 626	2 235	<i>Housing real estate loans</i>
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	32	33	<i>Other real estate loans</i>
Kredyty operacyjne	101	115	<i>Operating loans</i>
Kredyty inwestycyjne	314	366	<i>Investment loans</i>
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	<i>Loans for purchase of securities</i>
Kredyty samochodowe	1,3	1,2	<i>Car loans</i>
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,6	0,7	<i>Loans in credit card account</i>

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Banki ogółem – aktywa (netto)	76
Tabl. 2. Banki ogółem – pasywa (netto)	78
Tabl. 3. Banki ogółem – rachunek zysków i strat	80
Tabl. 3. Banki ogółem – rachunek zysków i strat (dok.)	82
Tabl. 4. Banki ogółem – wartość depozytów	84
Tabl. 5. Banki ogółem – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego	86
Tabl. 6. Banki komercyjne – aktywa (netto)	88
Tabl. 7. Banki komercyjne – pasywa (netto)	90
Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat	92
Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat (dok.)	94
Tabl. 9. Banki komercyjne – wartość depozytów	96
Tabl. 10. Banki komercyjne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego	98
Tabl. 11. Banki spółdzielcze – aktywa (netto)	100
Tabl. 12. Banki spółdzielcze – pasywa (netto)	102
Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat	104
Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat (dok.)	106
Tabl. 14. Banki spółdzielcze – wartość depozytów	108
Tabl. 15. Banki spółdzielcze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego	110
Tabl. 16. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – aktywa (netto)	112
Tabl. 17. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – pasywa (netto)	114
Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat	116
Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat (dok.)	118
Tabl. 19. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość depozytów	120

Tabl. 20. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego.....	122
Tabl. 21. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – aktywa (netto).....	124
Tabl. 22. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – pasywa (netto)	126
Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat	128
Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat (dok.).....	130
Tabl. 24. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość depozytów.....	132
Tabl. 25. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego	134
Tabl. 26. Banki giełdowe – aktywa (netto).....	136
Tabl. 27. Banki giełdowe – pasywa (netto)	138
Tabl. 28. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat	140
Tabl. 28. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat (dok.).....	142
Tabl. 29. Banki giełdowe – wartość depozytów.....	144
Tabl. 30. Banki giełdowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego	146

SKRÓTY ABBREVIATIONS

AE	Gospodarki wysoko rozwinięte (wg MFW, <i>Advanced Economies</i>)
BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (<i>Labour Force Survey</i>)
CPI	Indeks wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (<i>Consumer Price Index</i>)
CRD	Dyrektywa dotycząca wymogów kapitałowych (<i>Capital Requirement Directive</i>)
EBA	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (<i>European Banking Authority</i>)
EBC	Europejski Bank Centralny (<i>European Central Bank</i>)
ECOFIN	Rada do spraw gospodarczych i finansowych Rady Unii Europejskiej (<i>Economic and Financial Affairs Council</i>)
EDE	Gospodarki wschodzące i rozwijające się (<i>Emerging and Developing Economies</i>)
EDP	Procedura nadmiernego deficytu (<i>Excessive Deficit Procedure</i>)
EEAG	Europejska Grupa Doradztwa Ekonomicznego (<i>European Economic Advisory Group</i>)
EIOP	Europejski Urząd Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (<i>European Insurance and Occupational Pensions Authority</i>)
ESA	Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (<i>European System of Accounts</i>)
ESFS	Europejski System Nadzoru Finansowego (<i>European System Of Financial Supervision</i>)
ESM	Europejski Mechanizm Stabilizacyjny (<i>European Stability Mechanism</i>)
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Papierów Wartościowych i Giełd (<i>European Securities and Market Authority</i>)
ESRB	Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (<i>European Systemic Risk Board</i>)
EU	Unia Europejska (<i>European Union</i>)
FED	System Rezerwy Federalnej USA (<i>Federal Reserve</i>)
GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (<i>Warsaw Stock Exchange</i>)
GUS	Główny Urząd Statystyczny (<i>Central Statistical Office</i>)
JST	jednostki samorządu terytorialnego (<i>Units of local government</i>)
KE	Komisja Europejska (<i>European Commission</i>)
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego (<i>Polish Financial Supervision Authority</i>)
LIBOR	Stopa procentowa kredytów oferowanych na rynku międzybankowym (<i>London Interbank Offered Rate</i>)
ME+NA	Bliski Wschód i Afryka Północna (wg MFW, <i>Middle East and North Africa</i>)
MF	Ministerstwo Finansów (<i>Ministry of Finance</i>)
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy (<i>International Monetary Fund</i>)
MG	Ministerstwo Gospodarki (<i>Ministry of Economy</i>)
MOP	Międzynarodowa Organizacja Pracy (<i>International Labour Organization</i>)
NBP	Narodowy Bank Polski (<i>National Bank of Poland</i>)
NSA	Niewyrównane sezonowo (<i>Not seasonally adjusted</i>)
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych (<i>Personal Income Tax</i>)
PKB	Produkt krajowy brutto (<i>Gross Domestic Product</i>)
RE	Rada Europejska (<i>EC, European Council</i>)
ROA	Rentowność aktywów ogółem (<i>Return on assets</i>)
ROE	Rentowność kapitałów własnych (<i>Return on equity</i>)
RPP	Rada Polityki Pieniężnej (<i>Monetary Policy Council</i>)
SA	Wyrównane sezonowo (<i>Seasonally Adjusted</i>)
SFP	Sektor finansów publicznych (<i>Public finance sector</i>)
SGP	Pakt Stabilności i Rozwoju (<i>Stability and Growth Pact</i>)
SKOK	Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe (<i>Co-operative Savings and Credit Unions</i>)
SP	Skarb Państwa (<i>State Treasury</i>)
UE	Unia Europejska (<i>European Union</i>)

UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (<i>Polish Financial Supervision Authority Office</i>)
WIBOR	Wysokość oprocentowania pożyczek na polskim rynku międzybankowym (<i>Warsaw Interbank Offered Rate</i>)
WEO	Raport o stanie gospodarki światowej (<i>World Economic Outlook</i>)

SPIS WYKRESÓW W TEKŚCIE

LIST OF CHARTS IN THE TEXT

Wykres 1. Zmiany PKB ^a	12
Wykres 2. Saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w krajach rozwiniętych (AE), Unii Europejskiej (EU) oraz krajów rozwijających się i wschodzących (EDE) ^a	13
Wykres 3. Zmiany obrotów handlu zagranicznego	14
Wykres 4. Term of Trade	14
Wykres 5. Zmiana liczby pracujących w krajach UE	15
Wykres 6. Zmiana produktywności, wynagrodzeń realnych oraz realnych jednostkowych kosztów pracy w krajach UE	15
Wykres 7. Globalne bezpośrednie inwestycje zagraniczne	16
Wykres 8. Główni eksporterzy i importerzy kapitału w 2011 r. (udział)	16
Wykres 9. Globalne aktywa finansowe	17
Wykres 10. Credit Default Swap Spreads #) O.....	17
‡ ‡	17
Wykres 12. Globalny rynek sekurytyzacji	18
Wykres 13. Skumulowana zmiana PKB	19
Wykres 14. Kontrybucja poszczególnych kategorii we wzrost PKB w Polsce	19
Wykres 15. Saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w Polsce	20
Wykres 16. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie miesięczne według sekcji gospodarki ^a	21
Wykres 17. Stopa bezrobocia oraz wynagrodzenia realne w Polsce	22
Wykres 18. Rozkład dochodów według grup decylowych	23
Wykres 19. Zmiana realnych wydatków w 2011 r. według grup społeczno-ekonomicznych	23
Wykres 20. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce	25
Wykres 21. Struktura aktywów finansowych instytucji finansowych	27
Wykres 22. Wybrane indeksy giełdowe GPW	27
Wykres 23. Aktywa wybranych banków centralnych	29
Wykres 24. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych (w %)	29
Wykres 25. Wartość globalnego sektora bankowego	31
Wykres 26. Wartość aktywów banków w 2011 r.	32
Wykres 27. Stopy procentowe NBP (%)	39
Wykres 28. Stawka POLONIA i stopa referencyjna	39
Wykres 29. Oprocentowanie nowych terminowych depozytów złotych	44
Wykres 30. Dynamika akcji kredytowej (r/r)	44
Wykres 31. Zakumulowany indeks zmiany kryteriów polityki kredytowej banków	45
Wykres 32. Wartość nowo udzielonych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych według walut (stan na 31 XII)	46
Wykres 33. Sytuacja na rynku kredytów mieszkaniowych	46

Wykres 34. Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym sektora bankowego w Polsce ..	49
Wykres 35. Zmiana liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty w polskim sektorze bankowym	52
Wykres 36. Suma bilansowa sektora bankowego	61
Wykres 37. Struktura walutowa kredytów na nieruchomości	64
Wykres 38. Pasywa polskiego sektora bankowego	66
Wykres 39. Depozyty polskiego sektora bankowego	67
Wykres 40. Struktura kapitałów w bankach komercyjnych i spółdzielczych w 2011 r. w odsetkach (w nawiasach zmiana struktury w relacji do 2010 r. w p. proc.)	68
Wykres 41. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat sektora bankowego	71

SPIS TABLIC W TEKŚCIE
LIST OF TABLES IN THE TEXT

Tabl. 1. PKB w wybranych regionach i krajach na świecie (ceny stałe)	11
Tabl. 2. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia, których budowę rozpoczęto oraz które oddano do użytkowania (w tys.)	24
Tabl. 3. Aktywa instytucji finansowych w Polsce (stan na 31 XII).....	26
Tabl. 4. Dane dotyczące sektora bankowego w UE	32
Tabl. 5. Dynamika wartości aktywów sektora bankowego, wyrażonych w EUR, w krajach UE	33
Tabl. 6. Rozkład współczynnika RoE banków w krajach UE w latach 2010–2011 (w % aktywów banków ogółem w danym kraju)	34
Tabl. 7. Jakość portfela kredytowego banków w krajach UE w latach 2010–2011 (w %).	35
Tabl. 8. Współczynniki wypłacalności banków w krajach UE w latach 2010–2011 (w % aktywów ogółem wszystkich banków w danym kraju)	37
Tabl. 9. Liczba banków w Polsce.....	47
Tabl. 10. Udział kapitału zagranicznego w kapitale (funduszu) podstawowym według kraju pochodzenia.....	48
Tabl. 11. Sieć placówek terenowych banków w Polsce.....	49
Tabl. 12. Liczba pracujących w polskim sektorze bankowym	50
Tabl. 13. Liczba prowadzonych rachunków	52
Tabl. 14. Współczynniki wypłacalności według grup banków	54
Tabl. 15. Fundusze własne i wymogi kapitałowe w 2011 r.	55
Tabl. 16. Fundusze własne i wymogi kapitałowe w 2010 r.	56
Tabl. 17. Rachunek przepływów pieniężnych w 2011 r.	59
Tabl. 18. Rachunek przepływów pieniężnych w 2010 r.	60
Tabl. 19. Podstawowe dane ze sprawozdań banków	62

ANEKS STATYSTYCZNY (dostępny w wersji elektronicznej w formacie XLS)
STATISTICAL ANNEX (available only in the electronic version in XLS format)

I. Banki ogółem

Banks, total

- I.1. Banki ogółem – aktywa (netto)
Banks, total - assets (net)
- I.2. Banki ogółem – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks, total - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- I.3. Banki ogółem – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks, total - purposes of loans for enterprises
- I.4. Banki ogółem – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks, total - types and purposes of household loans
- I.5. Banki ogółem – pasywa (netto)
Banks, total - net liabilities
- I.6. Banki ogółem – wartość depozytów
Banks, total - value of deposits
- I.7. Banki ogółem – wartość pozycji pozabilansowych
Banks, total - value of off-balance sheet items
- I.8. Banki ogółem – rachunek zysków i strat
Banks, total - income statement
- I.9. Banki ogółem – rachunek przepływów pieniężnych
Banks, total - cash flow statement
- I.10. Banki ogółem – adekwatność kapitałowa
Banks, total - capital adequacy

II. Banki komercyjne

Commercial banks

- II.1. Banki komercyjne – aktywa (netto)
Commercial banks - assets (net)
- II.2. Banki komercyjne – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Commercial banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- II.3. Banki komercyjne – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Commercial banks - purposes of loans for enterprises
- II.4. Banki komercyjne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Commercial banks - types and purposes of household loans
- II.5. Banki komercyjne – pasywa (netto)
Commercial banks - net liabilities
- II.6. Banki komercyjne – wartość depozytów
Commercial banks - value of deposits
- II.7. Banki komercyjne – wartość pozycji pozabilansowych
Commercial banks - value of off-balance sheet items
- II.8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat
Commercial banks - income statement
- II.9. Banki komercyjne – rachunek przepływów pieniężnych
Commercial banks - cash flow statement

II.10. Banki komercyjne – adekwatność kapitałowa
Commercial banks - capital adequacy

III. Banki spółdzielcze *Cooperative banks*

III.1. Banki spółdzielcze – aktywa (netto)
Cooperative banks - assets (net)

III.2. Banki spółdzielcze – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Cooperative banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

III.3. Banki spółdzielcze – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Cooperative banks - purposes of loans for enterprises

III.4. Banki spółdzielcze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Cooperative banks - types and purposes of household loans

III.5. Banki spółdzielcze – pasywa (netto)
Cooperative banks - net liabilities

III.6. Banki spółdzielcze – wartość depozytów
Cooperative banks - value of deposits

III.7. Banki spółdzielcze – wartość pozycji pozabilansowych
Cooperative banks - value of off-balance sheet items

III.8. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat
Cooperative banks - income statement

III.9. Banki spółdzielcze – rachunek przepływów pieniężnych
Cooperative banks - cash flow statement

III.10. Banki spółdzielcze – adekwatność kapitałowa
Cooperative banks - capital adequacy

IV. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów *Five commercial banks with the largest value of assets*

IV.1. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – aktywa (netto)
Five commercial banks with the largest value of assets - assets (net)

IV.2. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Five commercial banks with the largest value of assets - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

IV.3. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Five commercial banks with the largest value of assets - purposes of loans for enterprises

IV.4. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Five commercial banks with the largest value of assets - types and purposes of household loans

IV.5. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – pasywa netto
Five commercial banks with the largest value of assets - net liabilities

IV.6. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość depozytów
Five commercial banks with the largest value of assets - value of deposits

IV.7. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość pozycji pozabilansowych
Five commercial banks with the largest value of assets - value of deposits

- IV.8. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat
Five commercial banks with the largest value of assets - income statement
- IV.9. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek przepływów pieniężnych
Five commercial banks with the largest value of assets - cash flow statement
- IV.10. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – adekwatność kapitałowa
Five commercial banks with the largest value of assets - capital adequacy

V. Banki prowadzące usługi powiernicze
Banks conducting custodian services

- V.1. Banki prowadzące usługi powiernicze – aktywa (netto)
Banks conducting custodian services - assets (net)
- V.2. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks conducting custodian services - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- V.3. Banki prowadzące usługi powiernicze – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks conducting custodian services - purposes of loans for enterprises
- V.4. Banki prowadzące usługi powiernicze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks conducting custodian services - types and purposes of household loans
- V.5. Banki prowadzące usługi powiernicze – pasywa (netto)
Banks conducting custodian services - net liabilities
- V.6. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość depozytów
Banks conducting custodian services - value of deposits
- V.7. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość pozycji pozabilansowych
Banks conducting custodian services - value of off-balance sheet items
- V.8. Banki prowadzące usługi powiernicze – rachunek zysków i strat
Banks conducting custodian services - income statement
- V.9. Banki prowadzące usługi powiernicze – rachunek przepływów pieniężnych
Banks conducting custodian service - cash flow statement
- V.10. Banki prowadzące usługi powiernicze – adekwatność kapitałowa
Banks conducting custodian service - capital adequacy

VI. Banki giełdowe
Banks listed on Warsaw Stock Exchange

- VI.1. Banki giełdowe – aktywa (netto)
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - assets (net)
- VI.2. Banki giełdowe – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- VI.3. Banki giełdowe – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - purposes of loans for enterprises
- VI.4. Banki giełdowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - types and purposes of household Loans
- VI.5. Banki giełdowe – pasywa (netto)
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - net liabilities
- VI.6. Banki giełdowe – wartość depozytów
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of deposits

VI.7. Banki giełdowe – wartość pozycji pozabilansowych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of off-balance sheet items

VI.8. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - income statement

VI.9. Banki giełdowe – rachunek przepływów pieniężnych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - cash flow statement

VI.10. Banki giełdowe – adekwatność kapitałowa
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - capital adequacy

VII. Banki prowadzące działalność maklerską *Banks conducting brokerage activities*

VII.1. Banki prowadzące działalność maklerską – aktywa (netto)
Banks conducting brokerage activities - assets (net)

VII.2. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks conducting brokerage activities - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

VII.3. Banki prowadzące działalność maklerską – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks conducting brokerage activities - purposes of loans for enterprises

VII.4. Banki prowadzące działalność maklerską – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks conducting brokerage activities - types and purposes of household loans

V.5. Banki prowadzące działalność maklerską – pasywa (netto)
Banks conducting brokerage activities - net liabilities

VII.6. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość depozytów
Banks conducting brokerage activities - value of deposits

VII.7. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość pozycji pozabilansowych
Banks conducting brokerage activities - value of off-balance sheet items

VII.8. Banki prowadzące działalność maklerską – rachunek zysków i strat
Banks conducting brokerage activities - income statement

VII.9. Banki prowadzące działalność maklerską – rachunek przepływów pieniężnych
Banks conducting brokerage activities - cash flow statement

VII.10. Banki prowadzące działalność maklerską – adekwatność kapitałowa
Banks conducting brokerage activities - capital adequacy

VIII. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego *Banks with 100% share of foreign equity*

VIII.1. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – aktywa (netto)
Banks with 100% share of foreign equity - assets (net)

VIII.2. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks with 100% share of foreign equity - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

VIII.3. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks with 100% share of foreign equity - purposes of loans for enterprises

VIII.4. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks with 100% share of foreign equity - types and purposes of household loans

VII.5. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – pasywa (netto)
Banks with 100% share of foreign equity - net liabilities

- VIII.6. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość depozytów
Banks with 100% share of foreign equity - value of deposits
- VIII.7. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość pozycji pozabilansowych
Banks with 100% share of foreign equity - value of off-balance sheet items
- VIII.8. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat
Banks with 100% share of foreign equity - income statement
- VIII.9. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek przepływów pieniężnych
Banks with 100% share of foreign equity - cash flow statement
- VIII.10. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – adekwatność kapitałowa
Banks with 100% share of foreign equity - capital adequacy

IX. Banki samochodowe

Car banks

- IX.1. Banki samochodowe – aktywa (netto)
Car banks - assets (net)
- IX.2. Banki samochodowe – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Car banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- IX.3. Banki samochodowe – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Car banks - purposes of loans for enterprises
- IX.4. Banki samochodowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Car banks - types and purposes of household loans
- IX.5. Banki samochodowe – pasywa (netto)
Car banks - net liabilities
- IX.6. Banki samochodowe – wartość depozytów
Car banks - value of deposits
- IX.7. Banki samochodowe – wartość pozycji pozabilansowych
Car banks - value of off-balance sheet items
- IX.8. Banki samochodowe – rachunek zysków i strat
Car banks - income statement
- IX.9. Banki samochodowe – rachunek przepływów pieniężnych
Car banks - cash flow statement
- IX.10. Banki samochodowe – adekwatność kapitałowa
Car banks - capital adequacy

X. Banki hipoteczne

Mortgage banks

- X.1. Banki hipoteczne – aktywa (netto)
Mortgage banks - assets (net)
- X.2. Banki hipoteczne – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Mortgage banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- X.3. Banki hipoteczne – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Mortgage banks - purposes of loans for enterprises
- X.4. Banki hipoteczne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Mortgage banks - types and purposes of household loans

- X.5. Banki hipoteczne – pasywa (netto)
Mortgage banks - net liabilities
- X.6. Banki hipoteczne – wartość depozytów
Mortgage banks - value of deposits
- X.7. Banki hipoteczne – wartość pozycji pozabilansowych
Mortgage banks - value of off-balance sheet items
- X.8. Banki hipoteczne – rachunek zysków i strat
Mortgage banks - income statement
- X.9. Banki hipoteczne – rachunek przepływów pieniężnych
Mortgage banks - cash flow statement
- X.10. Banki hipoteczne – adekwatność kapitałowa
Mortgage banks - capital adequacy

**OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I SKRÓTÓW
UŻYWANYCH W PUBLIKACJI**
SYMBOLS AND ABBREVIATIONS USED IN PUBLICATION

Znaki umowne

Symbols

Kreska (–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which”	<i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.
When publishing CSO data please indicate source.